

План развоја општине Пријепоље 2022-2029

Уводна реч председника општине

Поштовани грађани општине Пријепоље,

Пред вама се налази План развоја општине Пријепоље, кровни документ развојног планирања у којем су за период од 2022. до 2029. године препознате потребе наше локалне заједнице и дефинисани правце у којима ћемо усмеравати будуће инвестиције.

План развоја општине Пријепоље је израђен кроз пројекат „ Локална самоуправа за 21. Век “ који подржава Влада Швајцарске Конфедерације, а спроводи Министарство државне управе и локалне самоуправе у партнерству са Републичким секретаријатом за јавне политике и Сталном конференцијом градова и општина.

Овај документ је резултат вишемесечног труда, сарадње локалних институција, установа, невладиних организација и грађана . У овом документу дефинисали смо идеје развоја општине Пријепоље у периоду од 2022. до 2029. године, кроз четири развојна правца: економски развоја, заштита животне средине и развој инфраструктуре, друштвени развој и развој управе.

Општина Пријепоље, као општина са повољним геостратешким положајем, здравом животном средином, богатим природним ресурсима и веома вредним људима има изузетан потенцијал за континуирани одрживи развој, стварање повољне пословне климе и достизање високог животног стандарда свих становника.

У Пријепољу живе заједно Срби и Бошњаци. То је место мултикултуралности и здравих међуљудских односа, што је предност у напретку и развоју једне средине.

Визија општине Пријепоље је еколошки здрава и безбедна животна средина, општина са развијеном руралном економијом, богатом туристичком понудом, привредни центар са погодним амбијентом за живот и рад свих грађана, место квалитетног животног стандарда где је заустављен процес миграција становника....

У креирању будућег развоја наше Општине неопходно је да узму учешће сви субјекти развија, управе, институције, приватни сектор и грађани. Хвала свима који су дали свој допринос у изради овог документа и позивам све који желе да се активно укључе у процес будућег развоја наше Општине.

Председник општине Пријепоље

Владимир Бабић

Садржај

Уводна реч председника општине	2
Увод.....	5
Процес израде.....	6
Консултације са циљним групама и заинтересованим странама	6
Преглед и анализа постојећег стања - извод	7
Географски положај.....	7
Демографски трендови.....	8
Природни ресурси.....	10
Економски развој и структура привреде	11
Тржиште рада	12
Пољопривреда.....	13
Туризам	14
Комунална инфраструктура.....	15
Саобраћајна инфраструктура.....	16
Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије	16
Заштита животне средине	17
Образовање	18
Здравствена заштита.....	20
Социјална заштита	20
Култура, спорт и омладинска политика.....	21
SWOT анализа	22
Визија.....	27
Приоритетни циљеви и мере.....	28
Преглед развојних праваца, приоритетних циљева и мера	28
Опис приоритетних циљева и мера.....	32
Приоритетни циљ 1: Унапређење услова за развој конкурентне пољопривреде и рурални развој.....	32
Приоритетни циљ 2: Стварање повољног пословног окружења за инвестиције и нова радна места	39
Приоритетни циљ 3: Развој туристичког производа	43
Приоритетни циљ 4: Стварање услова за побољшање параметара животне средине	49
Приоритетни циљ 5: Повећање коришћења ОИЕ и енергетска ефикасност.....	53

Приоритетни циљ 6: Подизање квалитета површинских и подземних вода	58
Приоритетни циљ 7: Унапређење система за управљање отпадом	64
Приоритетни циљ 8: Унапређење водоснабдевања становништва и привреде.....	70
Приоритетни циљ 9: Унапређење комуналних услуга.....	78
Приоритетни циљ 10: Унапређење управљања саобраћајем и одржавања саобраћајне инфраструктуре.....	85
Приоритетни циљ 11: Унапређење и развој социјалних услуга за становништво, са акцентом на рањиве групе становништва	89
Приоритетни циљ 12: Стварање услова за побољшање квалитета здравствене заштите	93
Приоритетни циљ 13: Побољшање услова у образовним установама ради задовољења потреба деце свих узраста, а нарочито деце из осетљивих група	98
Приоритетни циљ 14: Стварање адекватних услова за спорт, рекреацију и живот младих	104
Приоритетни циљ 15: Развој културних садржаја и побољшање информисања грађана	112
Приоритетни циљ 16: Унапређење квалитета и повећање доступности јавних услуга	117
Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја	119
Праћење спровођења	119
Вредновање.....	120
Извештавање	120
Листа скраћеница.....	121
Прилози.....	122

Увод¹

План развоја општине Пријепоље 2022-2029. (у даљем тексту: План развоја) израђен је у складу са *Законом о планском систему Републике Србије* (у даљем тексту: ЗПС)² и пратећим уредбама: Уредба о методологији за управљање јавним политикама; Уредба о методологији за израду средњорочних планова органа државне управе и Уредба о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Усвајањем ЗПС³, успостављен је систем координисаног, ефикасног и транспарентног планирања, са циљем увођења система одговорности за резултате и мерење ефикасности рада јавне управе. Када је реч о јединицама локалне самоуправе, ЗПС уређује обавезу локалне власти да, у складу са дефинисаном методологијом и уједначеним општим приступом, планира јавне послове у својој надлежности. ЈЛС је, према Закону о локалној самоуправи, у обавези да планира, уређује и управља јавним пословима у својој надлежности, а од интереса за локално становништво. Законом о планском систему наведена обавеза је стављена у јасан системски оквир, јасно утврђену методологију, апострофирајући транспарентност процеса кроз укључивање локалних актера и израду плана консултација.

На основу *Споразума о пословној сарадњи са Министарством државне управе и локалне самоуправе за подршку израде нацрта Плана развоја општине Пријепоље*⁴, Општини Пријепоље је пружена техничка помоћ у процесу припреме и израде нацрта Плана развоја. Ова подршка је обезбеђена у оквиру активности „Пружање подршке за израду плана развоја у три јединице локалне самоуправе“, а у оквиру пројекта „Локална самоуправа за 21. век“ који подржава Влада Швајцарске конфедерације.

Општина Пријепоље је током процеса израде Плана развоја, поред претходно наведених уредби, у потпуности консултовала *Смернице за израду планова развоја јединица локалне самоуправе* израђене од стране СКГО, у сарадњи са РСЈП. Наведене смернице представљају детаљан методолошки водич кроз процес израде Плана развоја ЈЛС.

Процес израде Плана развоја општине Пријепоље обухватио је неколико фаза, јасно дефинисаних и структурираних, а спроводио се кроз јавне консултације са свим заинтересованим странама. Јавне консултације су обухватале састанке, фокус групе, радионице, али и размену материјала електронским путем. У процес су била укључена следећа консултативна и радна тела: партнерски форум сачињен од представника свих заинтересованих страна, четири тематске радне групе и координациони тим⁵ сачињен од представника локалне самоуправе са јасно дефинисаним задацима и са циљем праћења и усмеравања целокупног процеса. У циљу транспарентности самог процеса, Општина Пријепоље је путем званичне интернет странице Општине редовно јавност

¹ План развоја општине Пријепоље 2022-2029. подразумевао је употребу **родно сензитивног језика** којим се доприноси подизању свести о значају једнакости жена и мушкараца и увођење начела једнакости и равноправности полова у све сфере друштвеног живота. Термини изражени у публикацији у граматичком мушком роду подразумевају **мушки и женски род** лица на које се односе.

² Службени гласник РС, бр. 30/18.

³ Закон о планском систему је усвојен 19. априла 2018. године

⁴ Под референтним бројем 48-00-9/2020-24/45 од 07. децембра 2021. године

⁵ Решење број 30-2/2021 од 30.3.2021. <https://prijepolje.ls.gov.rs/vesti-i-obavestenja/plan-razvoja>

обавештавала о процесу израде Плана развоја и свим активностима, а такође су објављени и сви материјали у вези са процесом израде Плана развоја.

Приликом израде Плана развоја, Општина Пријеполје водила је рачуна о усклађености са документима развојног планирања/јавних политика на националном нивоу, а пре свега са *Циљевима одрживог развоја* датим у оквиру *Агенде 2030* и преговарачких поглавља ЕУ.

Процес израде

Општина Пријеполје је приликом израде *Плана развоја за период 2022 – 2029.* у потпуности поштовала методологију и инструкције дате у оквиру *Смерница за израду планова развоја ЈЛС*, као и елементе дефинисане *Законом о планском систему Републике Србије* и пратећих уредби. Процес израде Плана развоја у смислу фаза и њихових међусобних веза представљен је на слици 1. Фазе процеса израде имају јасну хронологију, завршетком једне фазе почиње друга фаза.

Слика 1. Процес израде Плана развоја

Извор: *Смернице за израду планова развоја јединица локалне самоуправе*

Читав процес израде Плана развоја праћен је континуираним консултацијама, прикупљањем и обрадом података који се прожимају кроз више фаза процеса израде Плана развоја.

Консултације са циљним групама и заинтересованим странама

Јавне консултације су активност која је континуирана и која је била укључена у све фазе израде Плана развоја. Консултације су се спроводиле кроз дефинисани број радних и консултативних састанака, али и кроз објављивање информација и докумената проистеклих из процеса израде Плана развоја.

Током процеса израде Плана развоја, Општина Пријепоље је организовала консултације са различитим циљним групама и заинтересованим странама, а што је приказано у следећој табели.

Табела 1. Преглед одржаних консултација са циљним групама и заинтересованим странама

Опис активности	Временски оквир
Састанак Координационог тима за израду Плана развоја Општине Пријепоље 2022 – 2029. године	08. јун 2021.
Консултативни састанци – фокус групе и радионице са члановима тематских радних група у сврху разматрања радне верзије прегледа и анализе постојећег стања по тематским областима и израде SWOT анализа и структурисања проблема у тим областима	13-15. април 2022.
Консултативни састанак Партнерског форума у циљу представљања процеса израде и презентовање нацрта анализе стања	26. мај 2022.
Консултативни састанци – фокус групе и радионице са члановима тематских радних група и представницима заинтересованих страна у сврху дефинисања логике интервенције - визије и приоритетних циљева	09. јун 2022. 13. јун 2022.
Консултативни састанци – фокус групе са члановима тематских радних група и представницима заинтересованих страна у сврху дефинисања мера по приоритетним циљевима	04-06. јул 2022.
Састанак Координационог тима за израду Плана развоја Општине Пријепоље 2022 – 2029. године	22. септембар 2022.
Отворени састанак Јавне расправе и Партнерског форума	20. октобра 2022.

Јавна расправа је одржана у периоду 04.10.2022 – 20.10.2022.године .

План развоја општине Пријепоље 2022-2029. усвојен је од стране Скупштине на седници одржаној 24.11.2022.године.

Преглед и анализа постојећег стања - извод⁶

Географски положај

Општина Пријепоље се налази у југозападном делу Србије на тремеђи Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе. Рељеф општине је брдско-планински, са просечном надморском висином од 1.200 м, са најнижом тачком од 440 м (ушће Милешевке у Лим) и највишом на 1.734 м (планина Јадовник, врх Катуних). Подручје се простире на две макро-географске целине: Полимље и Пештер. Ово подручје је отворено према северу и североистоку пространом долином реке Лим, док је на западу и истоку затворено планинским венцима: Јадовником (1.734 м.н.в), Златаром (1.627м.н.в), Побјеником

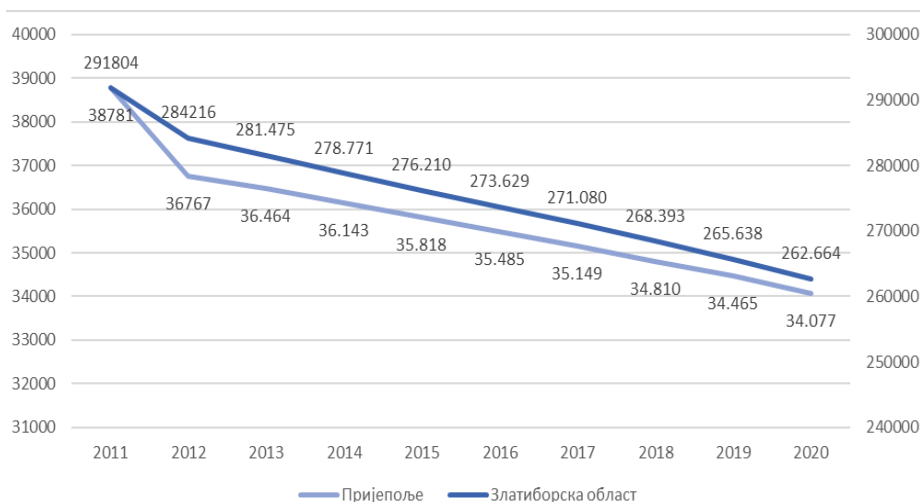
⁶ На основу прегледа и анализе постојећег стања у областима: друштвени развој; економски развој; инфраструктура и заштита животне средине; пољопривреда и рурални развој (Прилог 1, Прилог 2, Прилог 3 и Прилог 4).

(1.423 м.н.в), Каменом Гором (1.483 м.н.в) и Лисом (1.509 м.н.в). Општина Пријепоље се северозападно граничи са општином Прибој (30 км од центра градског дела општине), североисточно са општином Нова Варош (27 км), југоисточно са општином Сјеница (30 км), западно са општином Пљевља (30 км од центра градског дела општине) и југозападно са општином Бијело Поље (55 км од центра градског дела општине). Територијално припада Златиборској области и региону Шумадије и Западне Србије. Са површином од 827 км², друга је општина по површини, као и по броју становника на нивоу области. Чини је 80 насеља, просечне густине насељености од 41 ст/км². Наведена густина насељености је нижа од густине насељености области која износи 43 ст/км². Према нивоу развијености, припада четвртој групи општина коју чине 44 изразито недовољно развијене јединице локалне самоуправе са степеном развијености испод 60% републичког просека⁷.

Демографски трендови

Процењен број становника на територији општине Пријепоље у 2020. години износи 34.077 становника⁸, што чини 13% укупног становништва Златиборске области. Када се посматра тренд кретања броја становника Пријепоља у периоду 2011-2020. године, уочава се константан пад броја становника из године у годину, што је карактеристика и осталих локалних самоуправа на нивоу Златиборске области.

Графикон 1. Тренд кретања броја становника 2011-2020. године

Извор: РЗС, Витална статистика

Према подацима за 2020. годину⁹, уочава се да је у општини Пријепоље 64,5% становништва припадало старосној категорији 15-64, односно радно способном становништву. Део популације која је млађа од 15 година (15,6% укупног броја становника) чини 6,8% деце старости од 0 до 6 година и 8,8% деце старости од 7 до 14 година. Удео пунолетних лица износи 80,9%. Када се старосна структура укупног становништва општине Пријепоље упореди са стањем у Златиборској области и Региону

⁷ <https://ras.gov.rs/uploads/2019/01/uredba-o-utvrdivanju-jedinstvene-liste-razvijenosti-regiona-i-jedinica-l-2.pdf>

⁸ Публикација „Општине и региони у Републици Србији, 2021“, Републички завод за статистику

⁹ Аналитички сервис ЈЛС

Шумадије и Западне Србије, уочава се да су удели становништва старости 15-64 и 0-6 уједначени на нивоу све три територијалне јединице. У погледу пунолетног становништва, удео у укупном броју становника је нешто нижи на нивоу општине Пријепоље у поређењу са области и регионом, док је удео деце и младих старости 7-14 година нешто виши у корист Пријепоља.

Када се сви контингенти становништва упореде са подацима из 2011. године, уочава се да је удео пунолетног становништва порастао за 2,1 п.п, док је учешће свих осталих контингената становништва опало. Највећи пад је забележен за категорију становништва старости 15-64 година (3,6 п.п.), као и за фертилно становништво, односно жене старости 15 до 49 година (пад од 2,7 п.п.).

Просечна старост укупног становништва општине Пријепоље износи 42,35 година, док је индекс старења¹⁰ 126,1. Посматрајући по годинама, уочава се благи, континуирани тренд раста оба показатеља. Поређењем вредности истих показатеља са њиховим вредностима за Златиборску област (44,4; 157 у 2020.), као и за Регион Шумадије и Западне Србије (43,9; 150,3 у 2020), уочава се да је ситуација за општину Пријепоље најповољнија. Старосна структура становништва према полу и појединачним старосним групама указује на повољнију старосну структуру мушког становништва, с обзиром да деца старости 0-17 година чине 19,7% мушког становништва (18,6% женског), а млади старости 15-29 година чине 18,7% (17% женског). Када се посматра радни контингент, он чини 66,5% укупног мушког становништва, док је код женског становништва тај удео нижи и износи 62,5%. Полна структура укупног броја запослених указује на благу предност мушког становништва (50,2%, односно 17.109) у односу на женско становништво (49,8%, односно 16.968), у складу са чиме је стопа маскулинитета¹¹ позитивна и износи 1.008.

Према последњим доступним подацима из Пописа 2011, 36% становника општине Пријепоље живи у градском насељу, док преосталих 64% живи у насељима која нису градског типа. Наведена карактеристика општине Пријепоље разликује се од карактеристика Златиборске области, у којем је више од половине становништва (51,2%) настањено у градским насељима. Ситуација је слична и када се посматра републички ниво, с обзиром да је чак 59,4% становништва насељено у градским срединама.

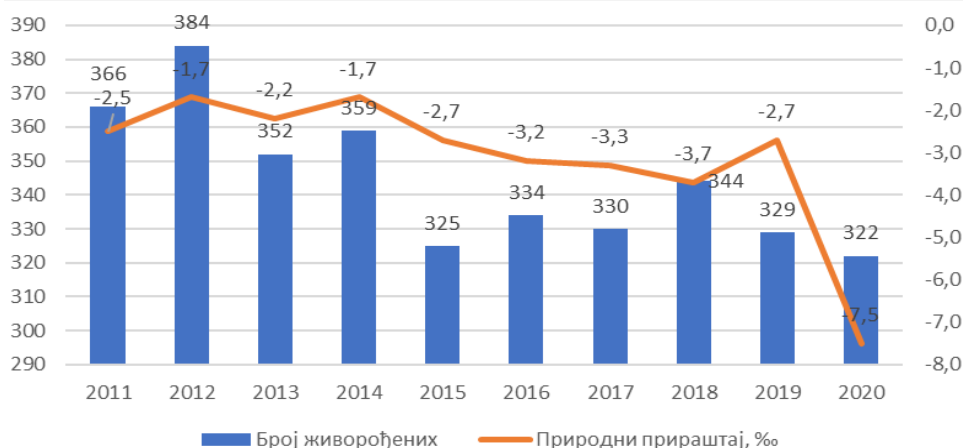
Током 2020. године број живорођених у општини Пријепоље је износио 322, односно забележена је стопа наталитета од 9,4‰. Број умрлих је износио 579, док је стопа морталитета износила 16,9‰, што указује на негативан природни прираштај од -254, односно стопу од -7,5‰. Стопа природног прираштаја је повољнија у односу на вредност истог показатеља на нивоу Златиборске области (-8,5‰). Број живорођених је у периоду 2011-2018. године имао цикличан тренд кретања, да би у последње три године био у константном паду. У целокупном периоду, највише живорођених бележи се у 2012. години, када је регистрована и најповољнија стопа природног прираштаја (-1,7‰), док је најмањи број живорођених забележен управо у последњој посматраној години у којој је регистрована и најнеповољнија стопа природног прираштаја (-7,5‰). Низак наталитет је директна последица ниског фертилитета и с аспекта рађања, неповољне старосне структуре. Стопа укупног фертилитета, као број живорођене деце по једној жени представља један од основних показатеља нивоа репродукције становништва, односно

¹⁰ Однос броја старог (60 и више) и младог становништва (0-19)

¹¹ Стопа маскулинитета представља број мушкараца на 1.000 жена

замене генерација. Стопа фертилитета у општини Пријепоље је од 2017. године 1,6, што је за око 20% ниже од нивоа рађања потребног за просто обнављање становништва (2,1). Уколико се упореди са стопом фертилитета на нивоу Златиборске области у 2020. години, уочава се да су вредности исте, док је на нивоу Региона Шумадије и Западне Србије њена вредност нешто нижа и износи 1,5. Просечна старост мајке при рођењу првог детета у 2020. износи 27 година, што је нижа вредност у односу на ниво Златиборске области (28,3) и Регион Шумадије и Западне Србије (27,8).

Графикон 2. Број живорођених и природни прираштај по годинама, 2011-2020. година

Извор: РЗС. Витална статистика

Неповољној демографској слици додатно доприносе и унутрашње миграције. Укупан број досељеног становништва у општини Пријепоље у 2020. години од 385 становника, и укупан број одсељених становника од 562 указује на негативан миграциони салдо (-177). Анализирајући вредност овог показатеља три године уназад, у 2020. години се региструју најповољније вредности (217 у 2018. години, 251 у 2019. години). Приликом анализе миграционих кретања становништва, важно је узети у обзир и пандемију COVID-19, која је започела 2020. године, и сигурно је утицала на смањење миграционих тенденција становништва.

Природни ресурси

Општина Пријепоље се налази у планинском подручју, где доминирају терени од 1.000 до 1.500 м.н.в., са значајним шумским комплексима великог потенцијала биомасе и великим бројем мањих водотокова у сливу реке Лим значајног хидроенергетског потенцијала. Поред тога на територији општине се налази извор минералне воде температуре од 14°C у долини Сељашнице. Земљиште у општини Пријепоље према површини и квалитету представља веома важан природни ресурс. Расположено пољопривредно земљиште се простире на 35,16% укупне површине општине, док удео коришћеног пољопривредног земљишта у укупној површини општине износи чак 32,88%. Важан природни ресурс општине Пријепоље представљају и облици рељефа настали радом различитих геоморфолошких процеса. Од њих су посебно значајне долине река кањонског типа (кањони Лима, Милешевке и Дубочице) са разноврсном флором и фауном. Биљне врсте које се посебно истичу по значају су: реликтно налазиште Панчићеве оморице, ендемичне биљне врсте црног бора, јеремичка, питомог

кестена у кањону Милешевке и тиса у кањону Дубочице. Површина под шумама на укупној површини јединице локалне самоуправе је у 2020. години износила 46.663,86 ха, што представља 56,4 % укупне површине општине. Од тога је 27.567,28 ха (59,08%) у државној, а 19.096,58 ха (40,92%) у приватној својини. Поредићи ове податке са подацима о површинама под шумама за Републику Србију (25,55%), односно за Златиборски округ (42,7%), уочљиво је да је општина Пријепоље далеко изнад нивоа пошумљености за Републику Србију, односно значајно изнад просека Златиборске области.

Природна добра која се налазе на подручју територије општине Пријепоље су:

- Специјални резерват природе „Клисура реке Милешевке“
- Споменик природе „Слапови Сопотнице“
- Предео изузетних одлика „Озрен-Јадовник“
- Предео изузетних одлика „Камена Гора“

Економски развој и структура привреде

Окосницу привредног развоја општине Пријепоље чини прерађивачка индустрија, као и трговина на велико и мало. Када је реч о ресурсима за развој привреде подручја, свакако се издвајају пољопривреда и туризам, и то туризам „природног и културног наслеђа“. Значајан ресурс за развој привреде подручја представља шумарство и прерада дрвета.

Графикон 3. Број активних привредних друштава и предузетника

Извор: Агенција за привредне регистре

Према подацима Агенције за привредне регистре, у периоду од 2018. до 2021. године присутне су мање осцилације у броју активних привредних друштава, са наглашеним трендом раста, по просечној годишњој стопи од 4,4%. Број новооснованих и брисаних/угашених привредних друштава расте до 2019. године, да би након тога број почео да опада. На подручју општине Пријепоље, према подацима за 2021. послује 397 привредних друштава и 1.406 предузетника. Број активних привредних друштава на 1.000 становника у 2020. години износи 10, што је у просеку локалних самоуправа у Златиборској области, али нешто ниже од просека Републике Србије. Када је у питању број предузетника на 1.000 становника, евидентан је раст по просечној годишњој стопи од 5,6%. У 2020. години, број предузетничких радњи на 1.000 становника износи 41, што је изнад просека Републике Србије (39), али ниже од просека Златиборске области (45).

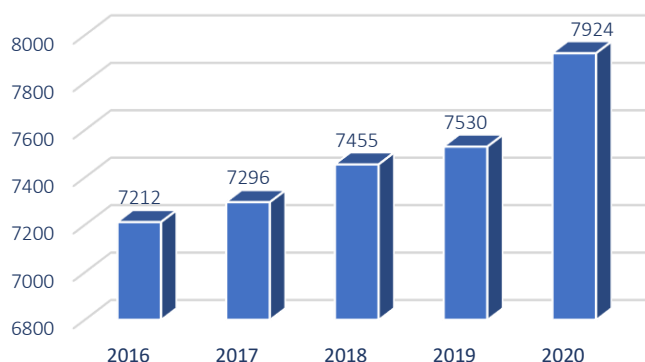
Нето ефекат оснивања нових предузетника има изражен тренд раста, и од 2016. године константно позитиван ефекат оснивања нових предузетника.

У општини Пријепоље постоји пословна зона Коловрат, површине 50 ха, од чега је половина уређена. У оквиру пословне зоне налази се индустријска зона укупне површине 2,5 ха са 13 парцела. Општина Пријепоље располаже бројним локацијама расположивим за нове инвестиције, које захваљујући прекограничном положају општине омогућавају пласман роба и услуга и на тржишта суседних земаља. Када се посматра локални буџет, у оквиру Програма 3: локално економски развој, средства се најчешће планирају за спровођење годишњих локалних акционих планова запошљавања, али и за развој локалних индустријских зона, односно за подршку развоју предузетништва на локалном нивоу. У буџету општине, а на основу годишњег споразума о удруживању финансијских средстава ради реализације локалног акционог плана са Националном службом за запошљавање, планирају се средства за реализацију (углавном) два програма: Програм samozapošljavanja и Програм за отварање нових радних места. Просечно годишње издвајање у ове сврхе износи 15 милиона динара, а релативно учешће овог програма износи 1,73%.

Тржиште рада

Регистрована запосленост према општини пребивалишта у односу на број становника на територији општине Пријепоље је у 2020. години износила 25,1%, што је испод просека Златиборске области (30,2%), те просека на нивоу Републике Србије (32,1%). У укупној запослености чак 69,8% је запослено у правним лицима. Број запослених је у периоду од 2016. до 2020. године растао по просечној годишњој стопи од 2,38%. Највећи број запослених је у прерађивачкој индустрији (23,7%) и трговини на велико и мало и поправци моторних возила (16,3%).

Графикон 4. Број регистрованих запослених

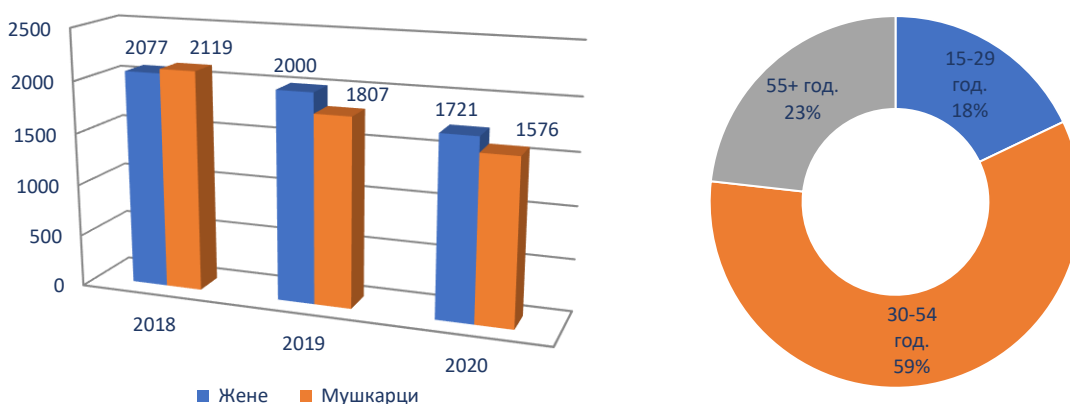
Извор: Аналитички сервис ЈЛС

На територији општине Пријепоље је једино током 2018. године регистрована већа незапосленост мушкараца од жена, док је укупна незапосленост оба пола имала тренд пада. Незапосленост жена је у 2020. години смањена за 17,14% у односу на 2018. годину. А мушкараца за 25,63% у односу на 2018. годину. У 2020. години, укупна стопа незапослености износи 27,85%, док је стопа незапослености жена 32,12%, а мушкараца 24,31%. Када је реч о регистрованој незапослености на 1.000 становника, општина

Пријепоље (97) је у лошијој позицији од Златиборске области (82), те нивоа Републике Србије (71).

Према старосној структури у 2020. години највише незапослених је међу старосном групом од 30 до 54 године (59%), следе они са 55 и више година (23%), те млади од 15 до 29 година (18%). Карактеристика незапослености у општини Пријепоље је висок удео дугорочно незапослених лица од укупног броја незапослених који износе чак 64,8% и приближан је проценту РС (63,63%), док је на нивоу Златиборске области 60,20% (2020. година). Висок је и удео незапослених лица са средњим образовањем који износи 61,1% у општини Пријепоље, просек области (57,33%) и просек РС (49,76%).

Графикон 5. Регистровани незапослени према полу и старости

Извор: Национална служба за запошљавање

На територији општине Пријепоље, висина просечне зараде је у периоду од 2016-2020. године номинално расла по просечној годишњој стопи од 9,03%. Износ просечне зараде у 2020. години је 46.059 динара, што је испод просека Златиборске области (50.890 динара) и испод просека Републике Србије (60.073 динара). Просечна пензија на нивоу Пријепоља износи 22.848 динара, док је на републичком нивоу 27.744 динара.

Пољопривреда

Становништво општине Пријепоље се превасходно бави пољопривредом уз све мање учешће индустрије, посебно прерађивачке. Као доминантне пољопривредне гране издвајају се повртарска и воћарска производња (укључујући органску храну), као и сточарство. Од воћарских култура доминирају шљива, јабука и малина. Од осталих повртарских и житних култура гаје се пшеница, кромпир, поврће. Иако у Пријепољу постоји 16 пољопривредних газдинстава са сертификованом органском производњом, и то шљиве, малине и купине укупна површина земљишта, која се обрађује на овај начин је изузетно мала, свега 5 ха од чега су преко 90% засади под малином. Поред значајног водног потенцијала свега 5% коришћеног пољопривредног земљишта, је покривен системима за наводњавање.

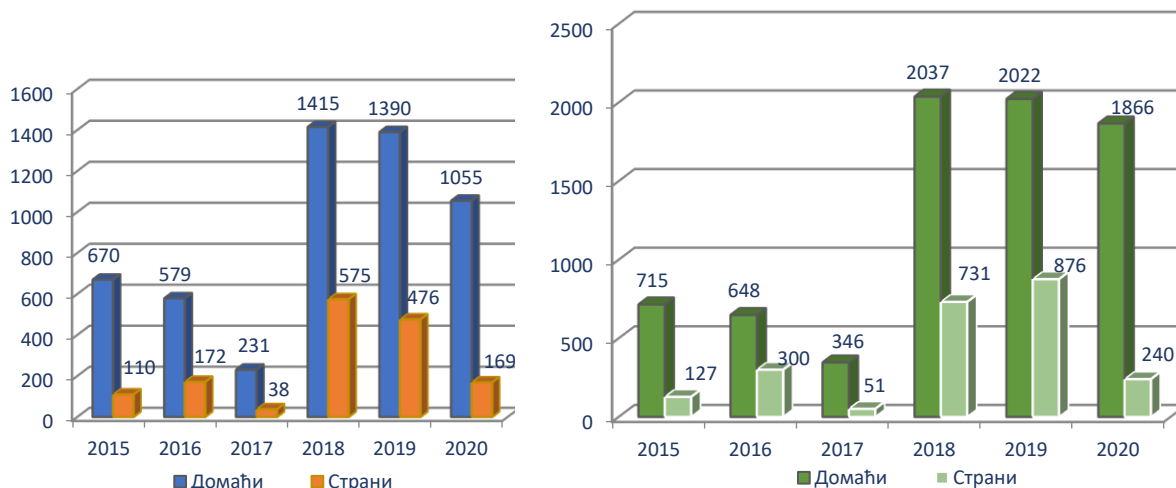
Постојећа пољопривредна газдинства сматрају се малим јер располажу у просеку са нешто мање од 5 ха пољопривредног земљишта. Када посматрамо област пољопривреде са просеком учешћа у расходима буџета од 2,57% може се закључити да, иста представља истакнути приоритет финансирања из локалног буџета, сваке године. Од

укупно планираних издвајања за ове сврхе већи део се односи на субвенције, док је други део у виду уговорених услуга.

Туризам

Развојем и унапређењем туризма и очувањем туристичких вредности на територији општине Пријепоље бави се Туристичка организација Пријепоља, у оквиру које од 2018. године ради и туристички информативни центар са сувенирницом. Поред тога, развоју, промоцији и презентацији туристичких потенцијала и вредности пријепољског краја доприноси и Туристичка организација регије Западна Србија, чије је један од оснивача и општина Пријепоље. Поред поменутих природних добара под заштитом државе, и бројних манифестација, богату туристичку понуду општине употпуњују и културно-историјске знаменитости: Манастир Милешева као споменик културе од изузетног значаја; Град Милешевац наслоњен на литице кањона Милешевке над манастиром, испод кога води планинарска стаза до пећине Светог Саве и Савине воде; Манастирска странопријемница, Црква Ружица, остаци средњевековног пута и села Хисарцик као евидентирана културна добра.

Графикон 6. Доласци и ноћења туриста

Извор: Републички завод за статистику

Посматрајући пет година уназад број запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених, опада за 0,5% кумулативно, и у 2020. години износи 3,6%, што је далеко испод Златиборске области (5,58%) и просека РС (4,0%). У периоду 2018-2020. година присутан је тренд пада у доласцима и ноћењу туриста у Пријепоље, како домаћих, тако и страних. Поред релативно малог учешћа општине Пријепоље у укупном броју долазака и ноћења туриста регије Западна Србија (испод 1%), посматрајући период 2015-2020. може се констатовати кумулативни раст оба показатеља и то за 57,46% (домаћи) и 53,64% (страни) у доласцима туриста и 2,6 пута за домаће и 1,9 пута (88,98%) за стране туристе који остварују ноћења на територији општине Пријепоље. Просечан број ноћења домаћих туриста у 2020. години износи 1,8, док је просечан број ноћења страних туриста 1,4, што су веће вредности у односу на 2018. годину (1,4 за домаће и 1,3 за стране туристе).

Основни изазови у развоју туризма на подручју општине Пријепоље, свакако је недостатак и лоше стање путне инфраструктуре, као и недовољан број смештајних јединица.

Величина издвојених средстава за функционисање ТО Пријепоље са циљем промоције туристичке понуде и управљања развојем туризма, надмашује просек средстава за финансирање надлежности ове установе у осталим општинама сличне величине. Процент учешћа Програма 4 - туризам у односу на укупан износ извршења буџета у периоду 2016-2020. износи 1,52%.

Комунална инфраструктура

Према подацима Аналитичког сервиса ЈЛС за 2020. годину воду из јавног водоводног система користи 48,1% домаћинстава од укупног броја домаћинстава на територији општине Пријепоље. Такође, воду из водоводног система користи око 800 правних лица. За водоснабдевање се користе воде карстне издани. Извориште Сељашница састоји се од два стална и неколико повремених извора, лоцираних у уској клисури истоименог водотока. Један стални извор је на левој обали реке, каптиран је и има капацитет од 92 л/сек. Други стални извор је на десној обали, каптиран је, а његова вода се користи за покретање МХЕ „Сељашница“ и делом за градски водовод (150 л/сек директно намењено за водоснабдевање). Вода са извора се доводи уз помоћ два цевовода гравитационо на Постројење за прераду воде у насељу Сељашница (ППВ „Сељашница“). Пројектовани капацитет овог постројења је 250 л/сек, док је радни капацитет променљив (од 140 до 190 л/сек) и зависи од хидролошких прилика. Са ППВ чиста вода се дистрибуира ка потрошачима гравитационо, путем два одводна цевовода ДН300.

У водоводном систему Пријепоље постоје четири резервора: „Јездовића коса“ (2.000 м³), „Градина“ (350 м³) „Пушина“ (350 м³) и резервоар на ППВ (525 м³). Водоводна мрежа Пријепоља је изграђена већим делом седамдесетих година прошлог века и ширила се у правцима развоја града, што је проузроковало велику разгранатост водоводног система. У надлежности ЈКП „Лим“ је око 145 км водоводне мреже у Пријепољу и околним насељима и око 15 км у МЗ Бродарево. Јавни водоводи у Пријепољу и Бродареву су независни, са независним извориштима и посебном водоводном мрежом. У већем делу мреже, у складу са порастом потреба за водом, вршена је доградња водоводне мреже цевима већег пречника, али не у целости. Цевоводи мањег профила и велика потрошња воде узрокују и недостатак притиска у појединим деловима мреже. Буџетски расходи за реализацију пројеката из области водоснабдевања у протеклих пет година кретали су се у опсегу од 0,56% до 3,47% (2020. година) укупног буџета општине. Издвајање за управљање и снабдевање водом за пиће у 2021. години износило је 33,970 милиона динара, што је 2,55 % укупних буџетских средстава, планираних за 2021. годину.¹²

Број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу (Аналитички сервис ЈЛС) се није значајно мењао у периоду од 2016. до 2020. године и износио је око 25%, што је далеко ниже од просека Републике (62,6%), и Златиборске области (60,3%). У 2020. години дужина канализационог система је износила 120 км, укупна количина испуштених отпадних вода износила је 1.224.000 м³ док је у систем канализације испуштено свега 593.000 м³.

¹² Извор: Званична интернет презентација општине Пријепоље <https://prijepolje.ls.gov.rs/naslovna>

Саобраћајна инфраструктура

Кроз општину Пријепоље пролазе државни путеви I реда, као и државни путеви II реда. Државни пут I реда бр. Б23 (45,306 км дужина кроз Пријепоље) у постојећој путној мрежи има приоритет као примарна веза Пријепоља са осталим регионима наше земље, а уједно је и веза са Црном Гором (гранични прелаз „Гостун“ ка Бијелом Пољу). Државни пут I реда бр. Б29, са једне стране Пријепоље повезује са границом Црне Горе (гранични прелаз „Јабука“ ка Пљевљима), а са друге стране се пружа до Аљиновића, преко Нове Вароши до границе са општином Сјеница. Дужина државног пута првог реда бр. Б29 на ове две деонице кроз општину Пријепоље је 26,63 км. Планирана је изградња нове деонице (наставка) државног пута II реда бр. А200 од манастира Милешева до Аљиновића дужине 14,34 км.¹³ У укупној дужини категорисаних путева који пролазе кроз територију општине Пријепоље 55,6% је под савременим коловозом. Целокупна дужина државних путева I реда на подручју општине је под савременим коловозом, док је на државним путевима II реда савремени коловоз заступљен са 80,45%, а на општинским путевима са 45,26%.

Табела 2. Дужина путева општине Пријепоље у 2020. години (у километрима)

Укупно	Савремени коловоз	Државни путеви I реда		Државни путеви II реда		Општински путеви	
		свега	савремени коловоз	свега	савремени коловоз	свега	савремени коловоз
446,37	248,12	71,58	71,58	19,59	15,76	355,2	160,78

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Трошкови одржавања постојеће путне мреже и изградње нових саобраћајница имају велико учешће у укупним буџетским трошковима и у протеклих пет година, се крећу од 7,67 % (2017. година) до 27,69 % (2019. година) од укупних буџетских средстава. Издвајања за организацију саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре у 2021. години су износила 312 милиона динара, што је 27,08 % укупних буџетских средстава, планираних за 2021. годину.¹⁴ На подручју општине Пријепоље налази се део трасе међународне, једноколосечне, електрифициране железничке пруге Београд - Бар, на којој се одвија мешовити саобраћај возова за превоз путника и робе, на релацијама у унутрашњем и међународном саобраћају.

Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије

На основу података надлежних у локалној самоуправи, на подручју општине Пријепоље укупно је уграђено 2.650 нових ЛЕД светилки, чиме су у 2019. години остварене уштеде у буџету од око 10 милиона динара. Поред замене преосталих 300 живиних светилки, неопходна је и поправка и замена стубова јавне расвете. На подручју општине постоји одређен број улица и јавних површина које још увек нису покривене јавним осветљењем.¹⁵

¹³ Извор: Подаци добијени од надлежних из локалне самоуправе

¹⁴ Извор: Званична интернет презентација општине Пријепоље <https://prijepolje.ls.gov.rs/naslovna>

¹⁵ Извор: Подаци добијени од надлежних из локалне самоуправе (ЈКП Лим)

Општина Пријепоље није покривена гасоводном мрежом, с тим да је нацртом Просторног плана Републике Србије од 2021. до 2035. године, планирана изградња разводног гасовода Златибор - Прибој - Бистрица - Пријепоље - Сјеница.

У општини постоји изузетно висока заступљеност шума са процентом од 56,4% учешћа у укупној површини, што представља потенцијал у области могуће примене енергије биомасе.

Систем даљинског грејања не постоји на територији општине Пријепоље. Становништво обезбеђује грејање индивидуалним ложиштима уз коришћење првенствено чврстих горива и то угља и дрва.¹⁶ На територији општине Пријепоље централним етажним грејањем покривено је 2.594 стамбених објекта, што представља 17,5% укупног броја стамбених јединица. Топловодном мрежом обухваћено је свега око 600 прикључака. Током 2020. године статус енергетски заштићеног купца имало је 1.468 корисника, од тога највише на основу примања дечијег додатка, затим на основу ниских примања и најмање на основу добијања новчане социјалне помоћи. У 2021. години овај статус је добило 1.482 корисника.¹⁷

Заштита животне средине

На основу података Института за јавно здравље Републике Србије о здравственој исправности воде за пиће јавних водовода и водних објеката за 2020. годину, у општини Пријепоље је 9,4% анализираних узорака физичко-хемијски неисправно, док је код 4,5% узорака констатована микробиолошка неисправност. Најчешћи узрок микробиолошке неисправности у водоводима у Златиборском округу је прекомерно присуство аеробних мезофилних и колиформних бактерија, а најчешћи узрок физичко-хемијске неисправности јесу повећане вредности за мутноћу. С обзиром на стање животне средине у општини Пријепоље, могуће је закључити да су главни извори загађења река дивље депоније, као и процедурне депонијске воде које се директно уливају у речни ток. Додатно, квалитет воде је нарушен испуштањем фекалних отпадних вода, септичким јамама, као и неконтролисаним применом хемијских средстава у пољопривреди. На територији општине Пријепоље не постоји постројење за пречишћавање отпадних вода. У циљу решавања проблема отпадних вода, урађен је Генерални пројекат сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода општине Пријепоље.

На подручју општине, од укупно 80 насељених места, услугама организованог сакупљања отпада, које је у надлежности ЈКП „Лим“, обухваћено је свега 17 насеља. С обзиром на веома мали обухват сакупљања комуналног отпада, постоји велики број дивљих депонија. Током 2021. године евидентиране су 43 дивље депоније. Комунални отпад се до 1999. године одлагао на локацији „Дубоки Поток – Друглићи“, након чега је отпочета употреба привремене локације „Стањевине“, која се налази у близини реке Лим и на самом улазу у град. Општина Пријепоље је потписала споразум о приступању изради регионалног плана управљања отпадом заједно са општинама Прибој, Нова Варош и Сјеница, којим је предвиђена изградња регионалне санитарне депоније на локацији „Бањица“ (Нова Варош). С тим у вези, урађена је пројектно техничка документација за санацију и рекултивацију постојеће депоније „Стањевине“, као и

¹⁶ Извор: Просторни план подручја посебне намене хидроелектрана „Бродарево 1“ и „Бродарево 2“ на реци Лим

¹⁷ Извор: Подаци добијени од надлежних из локалне самоуправе

пројектно техничка документација за регионалну санитарну депонију „Бањица“. Током 2021. године санирана и рекултивисана је несанитарна депонија Стањевине. Од тада комунална отпад из Пријепоља се одлаже на депонију Друглићи, на основу споразума општина Прибој, Пријепоље и Нова Варош.

Велика дужина и површина слива реке Лим у општини Пријепоље, као и бујични карактер његових притока, постојећи геолошки састав и рељефни склоп јесу фактори који указују на опасност од дејства елементарних непогода тј. атмосферских непогода, ерозивних процеса, поплава и бујица.¹⁸ Остале опасности којима је угрожена територија општине, према Стратегији одрживог развоја општине Прејпоље 2016-2020. су суше, високи снежни наноси, земљотреси, клизишта, као и пожари на великим шумским комплексима.¹⁹ На територији општине, у периоду од 2010. године до данас ванредна ситуација је проглашена укупно 12 пута.²⁰ Услед климатских промена за очекивати је да ће се ове појаве учесталије јављати и у складу са тим је потребно предузети одређене заштитне мере.

Процент расхода из буџета општине Пријепоље за област заштите животне средине је у последњих пет година имао удео мањи од 0,1% у укупним буџетским средствима, са изузетком 2019 (0,62%). Значајно је напоменути да је у 2021. години за област заштите животне средине планирано далеко више средстава него претходних година (12%), највише за праћење квалитета животне средине.

Образовање

У школској 2019-2020. Предшколска установа „Миша Цвијовић“ ради у четири објекта укупног капацитета 29 група (6 јаслених, 12 васпитних и 11 припремних предшколских група-6 група целодневног ППП и 5 група минималног ППП). Укупан број деце у ПУ током године кретао се од 820 до 859. Када се укупан број деце посматра са аспекта дужине боравка, уочава се да 64,4% деце борави у установи 9-12 сати дневно, док је 55,6% у припремном предшколском програму. У припремним групама је уписано 309 деце (од чега је 55,8% деце у целодневном ППП програму, док је 44,2% у ППП који траје 4 сата дневно). Број деце у свим васпитним групама је много већи од законског норматива и самим тим Предшколска установа има проблем у смештајним капацитетима и недостатку васпитног особља²¹. У ПУ „Миша Цвијовић“ у радној 2019/2020. години уписано је 856 деце у 34 групе. Све јаслене и васпитне групе су са уписаном децом 20-100% преко норматива. Самим тим рад се одвија отежано због недостатка простора и васпитног особља. По расписивању конкурса за упис деце у ПУ на листи чекања је остало 242 деце.

Табела 3. Предшколско образовање

Назив индикатора	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Број објеката предшколског образовања	11	12	9	9	9
Број деце у предшколском образовању	728	804	830	836	866
Обухват деце ППП, %	89,8	90,8	92	88,5	80,9

¹⁸ Извор: Службени гласник Општине Пријепоље, Година XVIII, Број:14/2020

¹⁹ Извор: Стратегија одрживог развоја општине Прејпоље 2016-2020 <https://opstinaprijepolje.rs/>

²⁰ Извор: Подаци добијени од надлежних из локалне самоуправе

²¹ ПУ „Миша Цвијановић“ Пријепоље, Извештај о остваривању годишњег плана рада установе 2019/2020.

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Када се подаци о предшколском образовању посматрају за републички ниво, Златиборску област и Пријепоље, разлике се уочавају код обухвата деце узраста 0-3 године предшколским васпитањем и образовањем, који је у општини Пријепоље 17,8%, док је на републичком нивоу 31,8%, а на нивоу Области 25,9%. Ситуација је слична и у погледу обухвата деце узраста од 3 године до поласка у ППП - обухват је најнижи у Пријепољу (42,8%), а на републичком нивоу износи 62,6%, док је на нивоу Области виши и износи 64,1%.

У општини Пријепоље на основу Одлуке о мрежи јавних школа на територији општине Пријепоље (Сл. Гласник општине Пријепоље бр. 5/19) постоји 8 основних школа од којих се седам бави општим, а једна музичким образовањем. У основним јавним школама има 30 издвојених одељења . Мрежу основних школа на територији општине Пријепоље чине :

- ОШ „Владимир Перић Валтер“ – Пријепоље са издвојеним одељењима Залуг, Думанићи , Кучин и Џурово ;
- Основна музичка школа Пријепоље - са издвојеним одељењима у Прибоју и Новој Вароши ;
- ОШ „Милосав Стиковић“ – Пријепоље са издвојеним одељењем Ратајска ;
- ОШ „Душан Томашевић Ћирко“ – Велика Жупа са издвојеним одељењима Хрта и Камена Гора;
- ОШ „Бошко Буха“ – Ивање са издвојеним одељењима Лучице, Дивци и Сопотница ;
- ОШ „Михајло Баковић“ – Селашница са издвојеним одељењима Јабука , Карошевине, Звјезд , Доње и Горње Бабине ;
- ОШ „Светозар Марковић“ – Бродарево са издвојеним одељењима Комаран , Завинограђе, Поток , Ивезићи , Гојаковићи , Слатина , Заступ , Гостун , Матаруге , Брајковац ;
- ОШ „Свети Сава“ – Бостани са издвојеним одељењима Хисарцик, Каћево , Ташево , Аљиновићи , Косатица .

Основне школе се налазе и у местима Доње Бабине, Ивање, Велика Жупа, Селашница и Бродарево и Бостани. Укупан број ученика који су у школској 2019/2020. години похађали основно образовање износи 2.862 и у поређењу са 2016. годином, број ученика је опао за 6,8%. Укупна стопа обухвата основним образовањем је у целокупном периоду 2016-2020. година имала опадајући тренд (са 94,5% у 2016. години на 91,3% у 2020. години). У погледу полне структуре, нето стопа обухвата дечака основним образовањем у 2020. години износи 92,9% и виша је од стопе обухвата девојчица која износи 89,6%. Наведено је у складу и са индексом родног паритета у основном образовању који износи 0,92 што указује да је већи обухват дечака основним образовањем. Стопа завршавања основне школе износи 97,1% (за дечаке 98,4%, док је за девојчице 95,7%). Стопа одустајања од школовања у основном образовању износи 0,1% и за дечаке и за девојчице. Може се претпоставити да деца која се не упишу школу са својим узрастом, односно која нису обухваћена основним образовањем, припадају осетљивим групама, а да су њихове породице у сиромаштву.

Поред Пријепољске гимназије, у општини постоје Економско-трговинска школа и Техничка школа Пријепоље, са укупно 43 одељења (нема издвојених одељења). Највеће интересовање ученика је за смерове Гимназије, док су у средњим стручним школама најинтересантнији смерови машински техничар за компјутерско конструисање и економски техничар. Организација образовних профила се сваке уписне године усклађује са потребама идентификованим у Националној служби за запошљавање. У школској 2019/2020. години укупан број ученика који су похађали средње школе у Пријепољу износио је 1.091 (ученици гимназије 31,5%, ученици четворогодишње

стручне школе 48,7%, а ученици трогодишње стручне школе 19,8%). Стопа одустајања од школовања износи 0,1% што је уједно и најнижа вредност у последњих пет година.

Посматрајући област предшколског васпитања и образовања кроз призму вишегодишњих издвајања у тој области, уочљиво је избалансирано буџетирање. Процент учешћа од 11,22% од укупно утрошених буџетских средстава одговара просеку издвајања у односу на општине исте величине у Републици Србији. Релативно учешће расхода за област основног образовања у укупним расходима и издацима од 10,59% представља изузетно велику квоту буџета општине у односу на просек издвајања за Програм 9, што износи 4,13% код осталих ЈЛС у Србији. Величина расхода од 4,04% намењених финансирању средњег образовања у односу на укупне расходе и издатке буџета општине Пријепоље, такође представља позитивно одступање у односу на просек (2,34%).

У општини Пријепоље не постоје институције високог образовања.

Здравствена заштита

Уредбом о плани мрежа здравствених радника ("Сл.гласник РС ", бр. 5/2020, 11/2020, 52/2020, 88/2020, 62/2021, 69/2021, 74/2021 і 95/2021 предвиђено је оснивање Здравственог центара Пријепоље (ОЈ Дом здравља Пријепоље и ОЈ Општа болница Пријепоље) , а Влада Републике Србије донела је Одлуку о оснивању Здравственог центра Пријепоље.

Тренутно, носиоци здравствене заштите у општини Пријепоље су ОЈ Општа болница Пријепоље и ОЈ Дом здравља Пријепоље у оквиру Здравственог центра Ужице. Болница функционише на регионалном нивоу (покрива суседне општине Нову Варош и Сјеницу) са капацитетом од 170 кревета. Дом здравља Пријепоље на осам локација пружа примарну здравствену заштиту (постоје две здравствене станице и 6 амбуланти у сеоским насељима). Показатељи који одређују здравствену бригу и негу локалног становништва на подручју општине нису на адекватном нивоу. У укупном броју здравствених радника и сарадника у здравственим установама општине Пријепоље у 2020. години, највише је лекара (98), затим стоматолога (7) и један фармацеут. У укупном броју лекара доминирају специјалисти (62,2%), затим лекари опште медицине (22,4%) и лекари на специјализацији (15,3%).

Социјална заштита

Најзначајнија јавна институција при општини Пријепоље која се бави социјалним питањима и пружањем социјалних услуга је Центар за социјални рад. ЦСР Пријепоље ради на пружању 3 услуге социјалне заштите: помоћ у кући старим и инвалидним особама (једина лиценцирана услуга), дневни центар и социјално становање у заштићеним условима. Укупан број корисника Центра за социјални рад износи 4.009, при чему тај број представља 11,76% укупног броја становника Пријепоља. Када се посматра полна структура корисника, жене у укупном броју учествују са нешто вишим процентом (50,5%) у односу на мушкарце. У 2021. години на евиденцији ЦСР је било укупно 752 особе са инвалидитетом, од чега 358 мушкараца и 394 жена.

Ако се узме у обзир подшка са националног нивоа, број корисника новчане социјалне помоћи у Пријепољу износи 149, што представља 0,4% укупне популације локалне самоуправе. Број корисника дечијег додатка за децу старости до 17 година износи 2.681

и представља 41,1% укупне популације деце. Уочава се да је и број корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица значајан и да износи 209 лица, односно 0,6% укупне популације.

Током 2021. године донета је Одлука о усвајању Стратегије развоја социјалне заштите у општини Пријепоље за период 2021-2025. године, Одлука о социјалној заштити општине Пријепоље и Правилник о једнократним новчаним давањима које финансира локална самоуправа. Одлуком о правима и услугама из области социјалне заштите на територији општине Пријепоље реализује се услуга помоћ у кући старим и инвалидним особама. На евиденцији Центра се налази 153 корисника помоћи у кући које опслужује 18 лиценцираних геронтодомаћица. Социо-едукативни програм рада са децом, младима и родитељима се након паузе од четири године реализује у Дневном центру Пријепоље под називом Адолесцентни клуб „Френд“. Број корисника ове услуге је 45 (20 деце млађе од 14 година, 15 деце 15-18 година и 10 родитеља). Центар за социјални рад Пријепоље управља објектом намењеним избеглим, интерно расељеним и социјално угроженим особама, са 13 стамбених јединица у којима живи 19 особа. Центар прати реализацију социјалног становања у заштићеним условима и пружа подршку породицама, које имају проблеме.

Процентуално учешће расхода за социјалну заштиту износи 5,73% од укупних расхода и издатака буџета општине, што одговара просеку тих расхода када се посматрају остале ЈЛС у Републици Србији.

Култура, спорт и омладинска политика

Најважније институције културе у општини Пријепоље су Дом културе капацитета 800 места у Великој и Малој сали, Матична библиотека „Вук Караџић“ са 120.000 јединица грађе која пружа услуге за 4.500 читалаца и Музеј који има статус регионалне установе за општине Прибој и Пријепоље. Дом културе служи за организовање научних скупова, књижевних вечери, трибина, позоришних представа, филмских, оперских, балетских, концерата забавне и народне музике, хорских и клавирских програма... При Дому културе ради фолклорни ансамбл Дома културе, аматерско позориште (дечја, омладинска и вечерња сцена), школа цртања и сликања, и сл.

Рад библиотеке организован је кроз Опште одељење за одрасле кориснике и Одељење стручне књиге, Дечије одељење, Одељење завичајних, посебних фондова и периодике. У њеном саставу је огранак библиотеке у Бродареву и Мобилни информациони и комуникациони центар Инфобус. Са циљем да се омогући што шира доступност грађе Завичајног одељења, у складу са развојем савремених технологија и дигитализације културног наслеђа, формирана је Дигитална библиотека завичаја. Посебна пажња поклања се раду са децом и ученицима, који су најбројнији корисници услуга Инфобуса, и сарадњи са предшколским институцијама и школама

Поред ових установа културе, у граду постоји и Ансамбл народних игара, Клуб „Свети Сава“ и Друштво за науку, културу и историју Бошњака „Икре“. Пријепоље је подручје богато културно-историјским споменицима и знаменитостима различитих култура почев од старог Рима па до данашњих дана, са бројним културним добрима под заштитом државе и бројним културним манифестацијама. У Пријепољу тренутно постоји једна локална ТВ станица (ТВ Форум). Активна је једна радио станица (Радио Милешева) и једне локалне новине (Полимље).

Област културе обухвата избалансирано финансирање културних установа основаних од стране општине Пријепоље. У случају јавног информисања, присутан је тренд раста издвајања од 2,8 до 9 милиона динара годишње. Област културе по величини буџетских расхода (релативно износи 8,05% у односу на укупне расходе и издатке буџета) може се сврстати у категорију посебног приоритета у општини Пријепоље.

Послове везане за спорт у општини Пријепоље делимично спроводи Спортски савез Пријепоље 2020, који је основан 2020. године и регистрован као асоцијација спортских клубова, друштава и удружења. Спортски савез Пријепоље 2020 има у свом чланству 24 спортска клуба и удружења. Од укупног броја чланова, једанаест спортских клубова се такмичи у лигама. Остали клубови и удружења своје активности обављају на разним турнирима и спортским манифестацијама. У Пријепољу постоји 20 отворених спортских терена и 2 велика стадиона (Градски стадион Пријепоље и Фудбалски стадион „Росуље“ Бродарево). Поред стадиона постоји и 5 спортских сала од којих је највише у функцији сала градске Гимназије. Две велике спортске манифестације на којима учествују спортисти из Пријепоља су Санџачке и Међуопштинске спортске игре (МОСИ), које окупљају по неколико хиљада спортиста. Годишње финансирање рада и функционисања око 25-28 спортских удружења се у претходних пет година кретало у распону од 17-25 милиона динара, мада је присутан опадајући тренд издвајања у ове сврхе.

Канцеларија за младе општине Пријепоље основана је међу првим у Србији, 2008. године уз подршку Министарства омладине и спорта. Основни задатак Канцеларије за младе је да кроз своје активности следи стратешке циљеве Националне стратегије за младе Републике Србије, а кроз подстицање младих да се организују, удружују и учествују у друштвеним токовима. Локалним буџетом се планирају и извршавају расходи у вредности од 1,6 милиона динара за спровођење омладинске политике Канцеларије за младе. Величина издвојених средстава за Програм 14 - развој спорта и омладине одговара просеку за ЈЛС у Србији.

SWOT анализа

SWOT анализа представља кључну алатку у дијагнози тренутног стања у општини. Преко анализе интерних и екстерних фактора, врши се идентификација главних снага и слабости, препознају се шансе које се пружају на путу до успеха и препреке остварењу унапред дефинисаних циљева.

Још једна суштински важна улога SWOT анализе јесте мапирање проблема који спутавају одрживи развој општине. Анализом проблема идентификују се негативни аспекти постојећег стања и утврђују односи „узрока и последице“ који постоје међу идентификованим проблемима. Анализа проблема је најкритичнија фаза планирања, јер се на основу ње доносе одлуке о приоритетима.

Анализа је усмерена ка идентификовању реалних „уских грла“ којима се придаје важност и који се желе превазићи. Јасна анализа проблема, обезбеђује основу на којој се развија скуп релевантних и усмерених циљева, што се врши на крајње једноставан начин, коришћењем метода инверзије, пошто се из негативне конотације преображују у позитиван одраз.

SWOT анализа је обављена на сесијама у којима су учествовали представници тематских радних група. Анализа је обухватила следеће области:

- Економски развој
- Заштита животне средине, саобраћајни и инфраструктурни развој
- Друштвени развој

Област: Економски развој

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Институције подршке (Одељење за привреду и ЛЕР; ТО Пријепоље (са туристичким информативним центром са сувенирницом); ТО Западне Србије; Пољопривредна служба, РРА Златибор) • Изражен биодиверзитет, богат шумски фонд • 25% заштићена природна подручја • Повољни агроеколошки услови за развој сточарства, воћарства, повртарства; • Природни потенцијал за наводњавање (Лим и Селашница) • Пределни нетакнуте природе: клисуре Милешевке и Дубочице, Тичије Поље, Камена Гора, Јабука и водопади Сопотнице и др. • Културно-историјско наслеђе (манастири Милешева, Давидовица, споменици исламске културе - Ибрахим - Пашина Цамија у Шарампову и Сахат Кула у Вакуфу и Католичка црква, на обали Лима и др. • Пословна зона Коловрат • Број предузетника на 1000 становника изнад просека РС и упоредивих општина • Извозно оријентисани већи привредни субјекти међу МСПП • Велики број манифестација • Клуб привредника, удружења пољопривредника, кластер текстилаца 	<ul style="list-style-type: none"> • IV група према степену развијености – девестирана ЈЛС (испод 50% републичког просека) • Просечне зараде су испод републичког просека, испод просека Златиборске области и упоредивих општина • Незапосленост изнад републичког просека и просека Златиборске области (испод упоредивих општина) • Висок удео дугорочно незапослених лица од укупног броја незапослених (64,8%) • Негативне стопе раста увоза и извоза од 2018. • Удео запослених у туризму мањи од просека РС и Златиборске области • Пољопривредна газдинства сматрају се малим (4,6 ha) • 17% жена – носилаца пољопривредног газдинства • Низак % коришћеног пољопривредног земљишта се наводњава • Недостатак и лоше стање путне инфраструктуре у руралном подручју • Недовољан ниво компетенција формално квалификално радне снаге средњих стручних школа • Образовни профили у средњим стручним школама не прате потребе привреде • Географски положај (удаљеност од центара и саобраћајних коридора) • Недостатак планске документације (просторни план, ПДР) • Недостатак пројектне документације и нерешени имовинско правни односи • Лоша комунална инфраструктура • Недостатак смештајних капацитета • Не постоје површине земљишта у јавној својини Општине Пријепоље које су погодне за привредну активност
Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> • Погранични положај (ЦГ и БиХ) • Државни пут М-21 ка Јадранском мору 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативан утицај климатских промена • Негативне демографске тенденције • Пандемија

<ul style="list-style-type: none"> • Пруга Београд-Бар (очекује се реконструкција) • Национални и међународни програми подршке развоју предузетништва, пољопривреде и туризма (нпр. ИПАРД ЕУ фондови) • Национални програми подршке неразвијеним општинама • Програми који подстичу међуопштинску, регионалну и прекограничну сарадњу • Унапређење законске регулативе у погледу финансирања ЈС, јавне својине, јавно-приватних партнерстава • Повољни трендови на страни туристичке тражње: одмор у очуваној природи, туризам специјалних интереса • Повољни трговински и царински аранжмани • Савремени стилови живота и тренд раста потражње за храном на светском тржишту • НСЗ - Филијала Пријепоље • Прерађивачка индустрија • Нова индустријска зона Ивање • Изградња ППОВ Пријепоље и Бродарево • Планирана изградња трафо-станице Велика Жупа • Изградња Аеродрома Поникве у Ужицу 	<ul style="list-style-type: none"> • Нестабилна политичка дешавања у Европи • Утицај политике на све сегменте живота • Енергетска криза • Глобална економска криза • Миграција становништва (село-град, ка већим градовима и иностранству) • Спор процес децентрализације • Конкуренција и укидање царина • Споро увођење европских стандарда • Пословну зону Коловрат пресеца пруга Београд-Бар и државни путеви • Уситњене парцеле на пословној зони Коловрат • Недовољно развијена електроенергетска инфраструктура
---	---

Област: Заштита животне средине, саобраћајни и инфраструктурни развој

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Значајни комплекси шума (велики потенцијал биомасе) • Заштићена подручја (природна добра): Специјални резерват природе „Клисура реке Милешевке“, Заштићена околина – природни простор око манастира Милешева, Споменик природе „Слапови Сопотнице“, Предео изузетних одлика „Озрен – Јадовник“, Предео изузетних одлика „Камена Гора“ . • Општина припада зони Србије у којој квалитет ваздуха спада у I категорију, што подразумева чист или незнатно загађен ваздух (2019. год.) • Организовано снабдевање водом • Планира се мониторинг ваздуха (Програм за ЗЖС општине ПП) • У изради је пројектна документација за 5 сеоских водовода 	<ul style="list-style-type: none"> • IV група према степену развијености – девестирана ЈЛС (испод 50% републичког просека) • Изражен проблем водоснабдевања (48,1% домаћинства) • Проблеми са водоснабдевањем у летњем периоду (смањење издашности изворишта, недовољна величина резервоарских простора, постојање уских грла у систему и деоница неадекватног профила, хаваријска истицања на старим, дотрајалим цевоводима, нерационална и нелегална потрошња воде корисника) • Смањење густине путева у периоду 2016-2020. • На више локација налазе се саобраћајнице на којима је угрожена безбедност (без тротоара, без безбедносне оgrade, јавне расвете...) • Лош квалитет саобраћајница

<ul style="list-style-type: none"> У изради план смањења ризика од катастрофа 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак паркинг простора Системом даљинског грејања покривено је свега 5% домаћинстава и коришћење мазута и угља у даљинском систему Грејање у индивидуалним ложиштима уз коришћење првенствено чврстих горива и то угља и дрва За одлагање комуналног отпада користи се несанитарна депонија у Прибоју и још увек није дефинисан начин одлагања у РСД Дубоко Није завршена трансфер станица Бањица Организованим сакупљањем отпада обухваћено је свега 17 од укупно 80 насеља Велики број дивљих депонија (43 у 2021. години) и сметлишта Не постоји постројење за пречишћавање отпадних вода Само 25% домаћинстава прикључен на канализациону мрежу којим управља ЈКП „Лим“ Није урађен локални план управљања отпадом Не врши се примарна селекција отпада Није дефинисано оглагање других врста изузев комуналног отпада
<p>Шансе</p>	<p>Претње</p>
<ul style="list-style-type: none"> Планирана изградња гасовода Златибор – Пријепоље "Емералд мреже" - европска еколошка мрежа за очување дивље флоре и фауне и њихових природних станишта; и програм "НАТУРА 2000" Просторни план РС 2021-2035. у изради Национални и међународни програми подршке Национални програми подршке неразвијеним општинама Програми који подстичу међуопштинску, регионалну и прекограничну сарадњу Унапређење законске регулативе у погледу финансирања ЈС, јавне својине, јавно-приватних партнерстава Студија за коришћење ОИЕ (соларна, ветрогенератори...) Просторни план до 2020. године предвиђао алтернативни извор снабдевања водом из реке Сопотнице У току је израда пројектне документације за изградњу 2 ППОВ и недостајућих 	<ul style="list-style-type: none"> Велика површина, разуђена територија, велика удаљеност појединих домаћинстава – корисника комуналних услуга Елементарне непогоде (поплаве, бујице, суше, високи снежни наноси, земљотреси, клизишта, техничко технолошке несреће, неексплодирана убојна средства, велике друмске и железничких саобраћајне незгоде, хемијски удеси, загађења животне средине, пожари...) Негативан утицај климатских промена Пандемија Нестабилна политичка дешавања у Европи Енергетска криза Глобална разилажења око политике климатских промена и стратегија „чистије“ енергетике; Глобална економска криза

<p>колектора заједно са канализационом мрежом</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подршка систему надзора над применом прописа путем видео надзора и других савремених технологија • Нови начин интегрисања граничних прелаза (Гостун и Увац) 	<ul style="list-style-type: none"> • Раст тзв. енергетског сиромаштва, услед негативних трендова повећања трошкова енергије; • Непридржавање законске регулативе приликом експлоатације хидропотенцијала • Низак ниво свести грађана о ЗЖС
--	---

Област: Друштвени развој

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Мрежа образовних установа: ПУ „Миша Цвијовић“, 8 основних школа, три средње школе • Центар за социјални рад – пружа 3 услуге социјалне заштите од којих је једна лиценцирана: помоћ у кући старим и инвалидним особама (лиценцирана услуга), дневни центар и социјално становање у заштићеним условима • Болница и Дом здравља на подручју општине • Три институције културе (Дом културе, Матична библиотека „Вук Караџић“ и Музеј) • Подручје богато културно-историјским споменицима и знаменитостима различитих култура • Културне и спортске манифестације • На подручју општине активне су једна локална и једна регионална ТВ станица и једна радио станице, једне новине • Спортски савез Пријепоље са 24 спортска клуба и удружења • 20 отворених спортских терена, 2 велика стадиона и 5 спортских сала • Канцеларија за младе и Омладински клуб • Удружења грађана активних у области друштвеног развоја • Струковно удужење учитеља 	<ul style="list-style-type: none"> • IV група према степену развијености – девастирана ЈЛС (испод 50% републичког просека) • Смањење броја становника • Недостатак капацитета предшколске установе у складу са потребама - листе чекања за упис у ПУ • Низак обухват деце ПВО у свим категоријама (0-3 године, 3 године до ППП, ППП) – нижи од просека РС и Златиб. области • Смањење стопе обухвата деце основним образовањем и смањење стопе завршавања ОШ (2016-2020.) • Недостаје центар за образовање одраслих • Неповољан број лекара на 1.000 становника у односу на РС и Злат. област (а нема лекара на евиденцији НСЗ) и недостају медицинске сестре и помоћни радници • КЗМ није статусно дефинисана • Недостају објекти за збрињавање старијих лица – дом за старе, прихватилиште, палијативни центар • Недостатак простора за различите институције (ЦСР, Библиотека...) • Нелегални јавни објекти • Неприступачност установа (ЦСР, Дом културе...), саобраћајница • Девастирани Меморијални комплекс „Бошко Буха“ на Јабуци • Нелегални објекти који се могу користити за кориснике социјалне заштите • Недовољно активна удружења особа са инвалидитетом
Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> • Национална стратешка документа (нпр. Стратегија социјалне заштите, Стратегија запошљавања, Стратегија за младе, 	<ul style="list-style-type: none"> • Одлазак младих у веће универзитетске центре и останак након завршетка студија

<p>Стратегија за децу, Стратегија за старе, Стратегија образовања за одрживи развој, Стратегија образовања одраслих и др.)</p> <ul style="list-style-type: none">• Национални и међународни програми подршке• Национални програми подршке неразвијеним општинама• Програми који подстичу међуопштинску, регионалну и прекограничну сарадњу	<ul style="list-style-type: none">• Глобална криза и непредвидивост економских кретања (пад животног стандарда, раст цена)• Пандемија КОВИД-19 и угрожена доступност здравствених услуга (превентива, редовни прегледи, остале болести)• Тренд пораста сиромаштва и социјалне искључености, апатија грађана и губитак поверења у систем
--	---

Визија

Живим у граду кога волим.

Општина Пријепоље је еколошки здрава и безбедна животна средина у којој становници воде рачуна о својој животној околини, где једну четвртину територије чине заштићена подручја. То је место уређених зелених површина које служе свима (деци, младима, старима), место сусрета и дружења.

Пријепоље је општина са развијеном руралном економијом, богатом туристичком понудом, разноврсним туристичким атракцијама, развијеном туристичком инфраструктуром. Уређена урбана целина, привредни центар са погодним амбијентом за живот и рад свих грађана, како у градском, тако и у сеоском подручју, у којој је путна, комунална и дигитална инфраструктура дошла до сваке куће.

Пријепоље је место квалитетног животног стандарда где је заустављен процес миграција становника. Социјално сигурна средина са богатом и разноврсном културном понудом, квалитетним социјалним и здравственим услугама прилагођеним свим старосним категоријама становништва. То је место које чува традицију, своје споменике и своју мулти-посебност, где су све школе уређене по мери ученика и наставника. Заједница у којој су најмлађи приоритет, а која посебно брине својим најстаријим суграђанима. Средина у којој су сви грађани равноправни и остварују своја права.

Заједница у којој људи граде себе и уједно граде и своју заједницу.

Наше данас, наше сутра, а и наше што је било јуче.

Вратили смо Пријепољу боје.

Приоритетни циљеви и мере

Преглед развојних праваца, приоритетних циљева и мера

Приоритетни циљ	Мера
Развојни правац: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	
1. Унапређење услова за развој конкурентне пољопривреде и рурални развој	1.1 Развој руралне инфраструктуре 1.2 Подстицаји за јачање капацитета пољопривредних газдинстава 1.3 Подршка руралном развоју 1.4 Подршка младима за живот на селу 1.5 Подстицање задругарства 1.6 Информисање, едукација и саветовање пољопривредних произвођача 1.7 Подршка брендирању традиционалних пољопривредних производа 1.8 Изградња и отварање дегустационо-дистрибутивних центара у сеоском подручју
2. Стварање повољног пословног окружења за инвестиције и нова радна места	2.1 Уређење и комунално опремање пословних локација/индустријских зона/слободних зона 2.2 Унапређење и развој комуналне, путне и друге инфраструктуре у складу са потребама привреде 2.3 Подршка усклађивању знања и вештина радне снаге са потребама привреде 2.4 Подршка развоју иновативне и конкурентне привреде 2.5 Подстицај конкурентности привредних субјеката
3. Развој туристичког производа	3.1 Изградња и уређење туристичке инфраструктуре 3.2 Привлачење инвеститора за изградњу хотела 3.3 Подршка развоју туристичке супраструктуре 3.4 Валоризација туристичких вредности (туристичких и посетилачких атракција) 3.5 Организовање обука и стручног усавршавања кадрова у туризму 3.6 Унапређење управљања туристичким и посетилачким атракцијама и туристичком инфраструктуром
Развојни правац: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРЕ	
4. Стварање услова за побољшање параметара животне средине	4.1 Успостављање институционалног оквира за заштиту животне средине 4.2 Заштита, уређење и унапређење природних добара 4.3 Успостављање мониторинга ваздуха 4.4 Успостављање мониторинга буке 4.5 Успостављање мониторинга воде 4.6 Успостављање мониторинга земљишта

Приоритетни циљ	Мера
	4.7 Едукација становништва о превентивним мерама
5. Повећање коришћења ОИЕ и енергетска ефикасност	5.1 Увођење система енергетског менаџмента 5.2 Израда Програма енергетске ефикасности и годишњих планова 5.3 Спровођење мера енергетске ефикасности на јавним објектима 5.4 Подршка домаћинствима за побољшање енергетске ефикасности 5.5 Замена система за грејање јавних објеката 5.6 Подизање свести запослених у јавном сектору и грађана о енергетској ефикасности Мера 5.7: Изградња градске топлане Мера 5.8: Подршка производњи и коришћењу зелене енергије
6. Подизање квалитета површинских и подземних вода	6.1 Успостављање регистра вода 6.2 Обезбеђење зона санитарне заштите изворишта „Сељашница“ 6.3 Израда елабората о зонама санитарне заштите изворишта за водоснабдевање и обезбеђење истих 6.4 Израда елабората о резервама подземних вода за водоснабдевање 6.5 Учешће у изградњи ППОВ Пријепоље и ППОВ Бродарево, сабирних главних колектора и проширене канализационе мреже 6.6 Изградња канализационе мреже у сеоским подручјима са пакет ППОВ 6.7 Регулисање површинских вода 6.8 Изградња кишне канализације 6.9 Повећање надзора и контроле спровођења обавезе предtretмана употребљених вода
7. Унапређење система за управљање отпадом	7.1 Израда локалног и регионалног плана управљања отпадом 7.2 Учешће у изградњи трансфер станице Бањица 7.3 Учешће у успостављању регионалног центра за управљање отпадом Бањица 7.4 Проширење (људских и техничких капацитета) за управљање отпадом 7.5 Успостављење примарне селекције 7.6 Подизање свести локалне популације о значају примарне селекције 7.7 Проширење услуге сакупљања и одвожења отпада
8. Унапређење водоснабдевања становништва и привреде	8.1 Алтернативно водоснабдевање Сопотница 8.2 Реконструкција и санација објеката на изворишту Сељашница 8.3 Реконструкција, санација постојећих и уређење нових изворишта

Приоритетни циљ	Мера
	8.4 Реконструкција и доградња постројења за пречишћавање воде „Селашница“ 8.5 Изградња нових резервоарских простора 8.6 Реконструкција и доградња магистралних водовода у оквиру водоводних система у Пријеполу 8.7 Реконструкција и доградња секундарне водоводне мреже 8.8 Формирање других висинских зона 8.9 Изградња проходне цевне галерије у магистралном путу Е72 на деоници од Епархијског двора до Коловрата 8.10 Реконструкција постојећих и изградња нових сеоских водовода 8.11 Катастарско топографско снимање и израда елабората постојећих подземних инсталација водовода и канализације 8.12 Формирање центра за управљање и мерних места на јавном водоводу 8.13 Замена постојећих механичких водомера са водомерима са радио читавањем и осетљивим опсегом мерења у циљу смањења губитака 8.14 Увођење сеоских водовода у систем којим се управља
9. Унапређење комуналних услуга	9.1: Израда елабората о оснивању новог комуналног предузећа и поступање у складу са елаборатом 9.2 Уградња мерних уређаја крајњих корисника грејања 9.3 Измештање мерних места јавне расвете 9.4 Замена преосталих живиних и натријумових светиљки ЛЕД светиљкама 9.5 Замена стубова јавне расвете 9.6 Увођење система даљинског управљања јавном расветом 9.7 Унапређење садржаја на јавним површинама 9.8 Реконструкција, ревитализација и подизање нових јавних зелених површина 9.9 Подизање капацитета ЈКП за обављање комуналних услуга 9.10 Уређење и проширење постојећих и отварање нових гробаља 9.11 Учешће у изградњи прихватилишта за псе 9.12 Реконструкција зелене пијаце
10. Унапређење управљања саобраћајем и одржавања саобраћајне инфраструктуре	10.1 Унапређење планирања и спровођења текућег одржавања и капиталних инвестиција у путну инфраструктуру 10.2 Обезбеђење/унапређење стања деоница и критичних тачака саобраћајница 10.3 Примена система паркирања и изградња/обезбеђење нових паркинг места

Развојни правац:
ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

Приоритетни циљ	Мера
11. Унапређење и развој социјалних услуга за становништво, са акцентом на рањиве групе становништва	11.1 Повећање обухвата постојећих услуга социјалне заштите 11.2 Успостављање нових услуга социјалне заштите 11.3 Унапређење координације и сарадње између различитих актера 11.4 Организовање едукација за потенцијалне и постојеће пружаоце услуга социјалне заштите 11.5 Организовање инфо сесија и кампања за лица из осетљивих група и ширу јавност
12. Стварање услова за побољшање квалитета здравствене заштите	12.1 Подршка озакоњењу објеката примарне и секундарне здравствене заштите 12.2 Подршка у изради пројектне документације за реконструкцију/изградњу објеката 12.3 Набавка медицинске и немедицинске опреме за превентивне прегледе 12.4 Подршка стручном усавршавању запослених у примарној и секундарној здравственој заштити 12.5 Подршка кућном лечењу и палијативном збрињавању 12.6 Едукација грађана о здравим стиловима живота 12.7 Израда Плана јавног здравља
13. Побољшање услова у образовним установама ради задовољења потреба деце свих узраста, а нарочито деце из осетљивих група	13.1 Изградња/доградња/реконструкција објеката 13.2 Обезбеђење услова за прелазак на једносменски рад у основним и средњим школама 13.3 Повећање безбедности у ПУ, основним и средњим школама 13.4 Подизање капацитета ПУ „Миша Цвијовић“ (организационих, кадровских, техничких) 13.5 Изградња и реконструкција физкултурних сала и игралишта 13.6 Повећање приступачности објеката ПУ, основних и средњих школа 13.7 Опремање школа савременом информационо-комуникационом технологијом и неопходном опремом за рад 13.8 Обезбеђивање стручне помоћи наставном кадру у раду са децом са сметњама у развоју 13.9 Обезбеђење адекватног превоза ученика из сеоског подручја
14. Стварање адекватних услова за спорт, рекреацију и живот младих	14.1 Подршка развоју омладинског предузетништва, са фокусом на иновације 14.2 Подршка мерама активне политике запошљавања за младе 14.3 Јачање капацитета постојећих и подршка оснивању нових омладинских удружења и удружења која се баве питањима младих 14.4 Подршка за изградњу стамбених јединица за стамбено незбринуте брачне парове

Приоритетни циљ	Мера
	14.5 Успостављање јавне установе за спорт 14.6 Изградња спортског комплекса у Хашимбеговића пољу (Изградња помоћног терена на Градском стадиону уз пратеће објекте) 14.7 Изградња мини-пич терена на Равнама 14.8 Изградња спортске сале у Ивању 14.9 Изградња/реконструкција спортске инфраструктуре 14.10 Изградња спортских терена и полигона на отвореном 14.11 Организовање спортских активности и садржаја за децу предшколског и школског узраста по посебном програму 14.12 Организовање спортских активности и садржаја за одрасле по посебном програму
15. Побољшање услова за развој културних садржаја и побољшање информисања грађана	15.1 Изградња/реконструкција и озакоњење објеката установа културе 15.2 Уређење и заштита културних добара 15.3 Интензивнија сарадња између установа културе, Општинске управе и других актера у локалној заједници 15.4 Примена иновација у раду установа културе и промоција програма и садржаја 15.5 Развој људских ресурса ангажованих у култури 15.6 Побољшано информисање јавности
Развојни правац: ЈАВНА УПРАВА	
16. Унапређење квалитета и повећање доступности јавних услуга	16.1 Дигитализација података и услуга у систему локалне самоуправе 16.2 Унапређење капацитета за испоруку услуга грађанима кроз МЗ 16.3 Унапређење организационе ефикасности управе 16.4 Развој компетенција запослених

Опис приоритетних циљева и мера

Приоритетни циљ 1: Унапређење услова за развој конкурентне пољопривреде и рурални развој

На основу богатства и разноврсности природних ресурса, карактеристика рељефа, повољних агроеколошких услова, основни потенцијал за развој привреде на подручју општине Пријепоље представља пољопривредна производња. Као доминантне пољопривредне гране издвајају се воћарска, повртарска производња и сточарство. Земљиште у општини Пријепоље према површини и квалитету представља веома важан природни ресурс. У укупној структури земљишних површина, пољопривредне површине заузимају удео од 35,16%, док је удео пољопривредног земљишта, које се користи за пољопривредну производњу 93,50%. Највећи део коришћеног пољопривредног земљишта су ливаде и пашњаци. Остало земљиште се претежно користи као оранице и баште уз тенденцију смањења на рачун повећања земљишта под

воћарским засадима. Од воћарских култура доминирају шљива, јабука и малина. Од осталих повртарских и житних култура гаје се пшеница, кромпир, поврће.

Проширење засада под малином и осталим јагодастим воћем има висок економски потенцијал, због извозне оријентисаности и веће конкурентности на тржишту условљене погодним агроеколошким условима за касни сортимент. Поред расположивих расхладних капацитета која постоје на територији општине и која омогућавају бољу логистичку организацију ланца вредности у пољопривреди, неопходно је проширење капацитета и модернизација опреме, у циљу унапређења дистрибутивних ланаца и канала продаје.

Кључне предности општине Пријепоље, изражен биодиверзитет, богат шумски фонд и прилично очувана животна средина, представљају значајан предуслов за развој органске производње. Поред чињенице да на територији општине постоји 16 пољопривредних газдинстава са сертификованом органском производњом воћа (шљива, малина и купина) укупна површина земљишта, која се обрађује на овај начин је изузетно мала, свега 5 ха од чега више од 90% чине засади под малином. Чиста природа и висок степен биодиверзитета дају добре предуслове за бављење сакупљањем лековитог биља, које се обавља од стране појединаца без удруженог деловања и организованог откупа. Значајно је да на територији општине постоји и плантажно гајење лековитог биља, и то нане, коприве, жалфије и семенских усева. Међутим, укупна површина под оваквим засадима је мања од 10 ха, што указује на недовољну искоришћеност овог природног ресурса.

Поред великог водног потенцијала, систем наводњавања је успостављен на свега 5% коришћеног пољопривредног земљишта, чиме потенцијал за даљи развој повртарских култура као и засада јагодичастог воћа није адекватно искоришћен. Изражен биодиверзитет и незагађена природа чине општину Пријепоље погодном за диверзификацију активности на пољопривредним газдинствима, чиме би се омогућила мобилизација економски неактивног становништва, превасходно жена и младих.

Како би се кренуло у смеру интензивнијег руралног развоја у оквиру овог приоритетног циља су предвиђени додатни кораци кроз мере за подстицање руралног развоја усмерене на унапређење конкурентности, подстицање девирзификације дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима, односно модернизацију технологије, објеката и опреме, затим на унапређење сарадње и јачање веза са научним организацијама и саветодавним службама, на стварање додате вредности кроз брендирање и маркетингу, подстицање органске производње, веће подстицаје за развој задругарства. Посебна пажња у оквиру овог циља ће се посветити млађој популацији, и стварању бољих услова за живот и рад на селу. Модернизација пољопривредне производње, повећање вредности примарних производа кроз прераду, складиштење, паковање, имаће директан позитиван утицај на конкурентност сектора пољопривреде, повећање прихода, унапређење економског статуса пољопривредних газдинстава. Диверсификација руралне економије, брендирање понуде традиционалних гастрономских производа, стварање производа високе додате вредности кроз заштиту права својине и сертификацију органске производње су начини да се унапреди квалитет живота руралне популације и смањи стопа депопулације руралних подручја на територији општине Пријепоље.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

<p>2 СВЕТ БЕЗ ГЛАДИ</p> 	<p>Циљ 2: Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 2.3: До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде; ○ 2.4: До 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и гла; ○ 2.а: Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама (Укупни подстицаји регионалног развоја за пољопривреду у 2021. години износе 73.056.000,00 РСД– Агенција за привредне регистре. Показатељ ЦОР-а)
<p>5 РОДНА РАВНОПРАВНОСТ</p> 	<p>Циљ 5: Постићи родну равноправност и оснажити све жене и девојчице</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 5.а: Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наслеђству и природним ресурсима, у складу са националним законима (Показатељи ЦОР-а 5.а.1 (а) Удео укупног пољопривредног становништва које има власништво или безбедна права на пољопривредном земљишту, по полу; и (б) удео жена међу власницима или носиоцима права на пољопривредном земљишту, по врсти власништва или права. Процент жена носилаца пољопривредног газдинства износи 17%).
<p>Преговарачка ЕУ поглавља</p>	<p>11. Пољопривреда и рурални развој</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број активних пољопривредних газдинстава	4.699 (2021.)	5.180 (2029.)	Портал отворених података РС - Управа за аграрна плаћања
Број активних задруга са седиштем на територији општине Пријепоље	8(2021.)	12 (2029.)	Задружни савез Златиборског округа
Број задругара (чланова задруге)	52 (2022.)	70 (2029.)	Задружни савез Златиборског округа
Број коопераната задруга	0 (2021.)	12 (2029.)	Задружни савез Златиборског округа
Број активних удружења са претежном пољопривредном делатношћу на територији општине Пријепоље	10 (2021.)	15 (2029.)	АПР и Извештај Одсека за пољопривреду
Површина интензивних засада воћа (ха)	око 1200 (2020.)	1.280 (2029.)	Управа за аграрна плаћања и Извештај Одсека за пољопривреду

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Процент жена носилаца пољопривредног газдинства (%)	17 (2020.)	25 (2029.)	Управа за трезор, Министарство финансија
Број газдинстава према старосној структури од 20 до 29 година	154 (2021.)	170 (2029.)	Портал отворених података РС - Управа за аграрна плаћања
-од 30 до 39 година	496 (2021.)	550 (2029.)	

Мере за постизање Приоритетног циља 1

Мера 1.1: Развој руралне инфраструктуре

Опис:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што је путна инфраструктура у јако лошем стању што као директну последицу има немогућност посете сеоским домаћинствима, откупа пољопривредних производа, продаје на кућном прагу, развоја сеоског туризма.

У оквиру ове мере спровешће се реконструкција постојећих сеоских путних праваца и атарских путева при чему треба водити рачуна да приоритет имају путни правци где су више развијене поједине гране пољопривреде, као и где постоје туристички локалитети, атракције и сл.

Када је у питању развој сеоског туризма, приоритет су путеви према Каменој Гори и Сопотници.

Ова мера је такође усмерена на побољшање услова живота и рада у руралном подручју, што подразумева инвестирање у изградњу, унапређење или побољшање свих типова инфраструктуре, инвестирање у пратећу инфраструктуру за туризам, културна и спортска дешавања, као и јавне услуге (поште, амбуланте и др.).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	5 мил. ЕУР
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, МПШВ, друга министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Сеоске месне заједнице
Период спровођења:	Дугорочно до 10 година

Показатељи учинка (опционо):

- Дужина уређених сеоских путева (км)
- Број нових јавних услуга у сеоском подручју

Мера 1.2: Подстицаји за јачање капацитета пољопривредних газдинстава

Опис мере:

У оквиру ове мере додељују се субвенције које би се користиле за инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца.

Овом мером се подржавају мала и средња регистрована пољопривредна газдинства у унапређењу процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Прихватљиве инвестиције у оквиру ове мере су: набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза; опреме за мужу, хлађење и чување млека на фарми, машине и опрема за припрему сточне хране, подизање нових или обнављање

постојећих вишегодишњих засада, набавка опреме за орезивање дробљење и након резидбе воћака, набавка машине за примарну и допунску обраду земљишта, за сетву и садњу као и заштиту биља, подизање и опремање пластеника за проиводњу поврћа и цвећа, уређаји и опрема за наводњавање, набавка и опремање система противградне заштите, набавка опреме за пчеларство и др.

Мере се ближе дефинишу Програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Пријепоље

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	35 мил. динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој (Одсек за пољопривреду)
Други учесници у спровођењу:	ПСС Ужице
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број пољопривредних газдинстава којима су одобрене субвенције

Мера 1.3: Подршка руралном развоју

Опис мере:

Сврха ове мере је да се унапреде економске активности на селу.

У оквиру ове мере пружиће се финансијска подршка за следеће:

- Опремање објеката домаће радиности и сеоских туристичких домаћинстава
- Развој занатских и услужних делатности на селу

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	1 мил. динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој (Одсек за пољопривреду)
Други учесници у спровођењу:	ТО Пријепоље
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број привредних субјеката којима су одобрене субвенције
- Број пољопривредних газдинстава којима су одобрене субвенције

Мера 1.4: Подршка младима за живот на селу

Опис мере:

Сврха ове мере је да се подстакну младе породице да живе у сеоском подручју.

Општина Пријепоље обезбеђује финансијска средства као почетну помоћ за покретање пословања за жене (до 45 година) који имају пребивалиште, живе на селу и отпочињу сопствени бизнис на свом поседу, за набавку опреме за пољопривредну производњу и прераду .

У последње две године Министарство за бригу о селу додељује бесповратна средства младима за куће са окућницом на селу у оквиру Програма доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом на територији Србије.

Ова мера је комплементарна са наведеним Програмом и у оквиру ње Општина Пријепоље ће, поред жена, укључити и младе (који добију подршку од Министарства) у програм помоћи за отпочињање или унапређење пољопривредне производње и прераде на сопственом газдинству.

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	3 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, Министарство за бригу о селу, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој (Одсек за пољопривреду)
Други учесници у спровођењу:	Револвинг фонд Дивац
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број подржаних домаћинстава 	
Мера 1.5: Подстицање задругарства	
Опис мере:	
<p>Недостатак знања и добрих примера из праксе су један од кључних проблема који се решавају удруживањем и подршком задругама и удружењима.</p> <p>Ова мера се односи на подстицање удруживања и кооперантске сарадње између пољопривредних произвођача и прерађивача, као и саветодавну подршку у функционисању јер задруге и удружења не располажу довољним кадровским потенцијалима за самостално функционисање. У оквиру мере пружиће се финансијска подршка удружењима и задругама које доприносе побољшању конкурентности задруга и удружења, што за последицу има повећање не само чланства, већ и броја коопераната.</p> <p>Све ово доприноси ублажавању проблема пољопривредних газдинстава (као што је несигуран и неорганизован откуп пољопривредних производа и сл.).</p>	
Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	1 милион динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој
Други учесници у спровођењу:	МПШВ, РРА Златибор
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број подржаних задруга • Број подржаних удружења 	
Мера 1.6: Информисање, едукација и саветовање пољопривредних произвођача	
Опис мере:	
<p>Пољопривредни произвођачи, удружења, а посебно сеоско становништво све теже успевају да самостално, без стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и др. активностима везаним за развој руралних средина. Само 2% носилаца газдинстава имају стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде. Посебно имају мало знања о доступним изворима финансијске подршке (како од стране Општине, тако и од министарстава, као и европских фондова).</p> <p>Служба за пољопривреду, ПССС Ужице као и управе министарства пољопривреде битни су носиоци едукативних и информативно промотивних активности у руралним срединама.</p> <p>У оквиру ове мере ће се, у циљу повећања нивоа знања и вештина пољопривредних произвођача и прерађивача, организовати предавања, радионице, зимске школе и други видови едукација из</p>	

различитих пољопривредних области (за припрему апликација за доступне подстицаје и програме финансиране од стране МПШВ, Министарства за бригу о селу, јавних фондова, агенција, као и фондова ЕУ-ИПАРД или других међународних организација). Спровешће се и друге активности као што су: организација/учешће/посете сајмовима, изложбама, манифестацијама, организовање студијских путовања и др, и то у она подручја која могу бити примери најбоље праксе које ће се применити за побољшање садашњих и увођење нових иновација у пољопривредној производњи. Такође, спровешће се активности едукације пољопривредника и других заинтересованих правних и физичких лица о потенцијалима наше општине у области сакупљања и прераде лековитог и етеричног биља и шумских плодова (печурка, шипурак.....).

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	2 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој (Одсек за пољопривреду)
Други учесници у спровођењу:	РРА Златибор, ПССС Ужице, Задружни савез ЗО, месне заједнице, Министарство за бригу о селу
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број организованих едукација
- Број учесника (пољопривредних произвођача) на едукацијама
- Број организованих студијских посета (посете сајмовима, изложбама, манифестацијама, студијска путовања и др.)
- Број учесника (пољопривредних произвођача) студијских посета

Мера 1.7: Подршка брендирању традиционалних пољопривредних производа

Опис мере:

Ова мера доприноси унапређењу конкурентности пољопривредних производа са подручја општине Пријепоље. Сврха ове мере је унапређење производње и пласмана традиционалних прехранбених производа веће додате вредности „Органик“, „Произведено на подручју планине Јадовник“, „Пријепољски мед, сир и др.“

У оквиру ове мере додељиваће се субвенције или бесповратна средства пољопривредним газдинствима, удружењима, привредним субјектима, у проналажењу нових тржишта и продаји производа који имају заштићено географско порекло и ознаку квалитета. У оквиру ове мере спровешће се увођење и сертификација система квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла, унапређење маркетинга (истраживање тржишта, наступи на сајмовима, амбалажа) и др.

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	3 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, МПШВ
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој (Одсек за пољопривреду)
Други учесници у спровођењу:	РРА Златибор, ТО Пријепоље
Период спровођења:	дугорочно 5-7 год.

Показатељи учинка (опционо):

- Број укључених/подржаних пољопривредних газдинстава
- Број укључених/подржаних задруга
- Број укључених/подржаних привредних субјеката

Мера 1.8: Изградња и отварање дегустационо-дистрибутивних центара у сеоском подручју

Опис мере:

Ова мера је усмерена на маркетинг и тржишну презентацију локалних традиционалних производа у оквиру новог канала продаје – „дегустационо-дистрибутивног центра“.

Локације ових центара ће бити прилагођене туристичкој понуди, односно отвараће се на туристички атрактивним локацијама, тачније на местима која повезују више атрактивних локација.

У оквиру ове мере спровешће се израда планске и пројектно-техничке документације, изградња објеката дегустационо-дистрибутивних центара, а у складу са стандардима за производњу традиционалних производа.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	20 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријеполје, јавно-приватна партнерства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за привреду и локални економски развој
Други учесници у спровођењу:	МПШВ, пољопривредна удружења, задруге, ТО Пријеполје и РРА Златибор
Период спровођења:	дугорочно 5 и више година
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број отворених дегустационо-дистрибутивних центара

Приоритетни циљ 2: Стварање повољног пословног окружења за инвестиције и нова радна места

У домену унапређења пословног окружења и инвестиционог амбијента, на територији општине Пријеполје послује Одељење за привреду и локални економски развој. Главне надлежности Одељења се огледају у реализацији развојних пројеката од интереса за општину, старање о укупном привредном развоју општине и сарадња са локалном привредом, представљање инвестиционих потенцијала општине и привлачење инвестиција; подстицање и старање о развоју туризма, старих заната, пољопривреде и осталих привредних грана. Институције које пружају директну подршку привреди су Национална служба за запошљавање-филијала Пријеполје и две институције регионалног карактера-Регионална развојна агенција „Златибор“ и Регионална привредна комора Златиборског управног округа.

У општини Пријеполје постоји пословна зона Коловрат, са уређених 25 хектара од укупно 50. У оквиру пословне зоне налази се индустријска зона површине 2,5 хектара у оквиру које постоји 13 парцела. Поред наведеног општина Пријеполје располаже бројним локацијама расположивим за нове инвестиције. Већина тих локација налази у близини магистралног пута М21 и железничке пруге Београд - Бар. Погранични положај општине Пријеполје омогућава пласман роба и услуга и на тржишта суседних земаља, Црне Горе и Босне и Херцеговине, што тржиште за пријеполске привреднике шири на 12,5 милиона потрошача.

Окосницу привредног развоја општине Пријеполје чини прерађивачка индустрија, као и трговина на велико и мало. Највећи број запослених на територији општине је у сектору прерађивачке индустрије, у којој је током 2020. године било запослено 23,7% радника,

што указује на изузетан значај ове делатности за локалну привреду. Након прерађивачке индустрије, значајан број запослених је и у сектору трговине на велико и мало и поправци моторних возила (16,3% радник у 2020.). Просечна зарада без пореза и доприноса на територији општине Пријепоље бележи константан раст у последње три године, с тим да је и поред раста, просечна зарада на нивоу општине, нижа у односу на окружење и Републику. Незапосленост оба пола је имала тренд пада посматрајући три године уназад. Карактеристика незапослености у општини Пријепоље је висок удео дугорочно незапослених лица од укупног броја незапослених, добра кавлификациона структура незапосленог становништва, са релативно ниским учешћем три најниже квалификационе групе (неквалификовани, полуквалификовани, нижа стручна спрема) и високим учешћем незапослених лица са средњом стручном спремом.

У периоду од 2018. до 2021. године, највећи део подстицаја регионалног развоја се односио на подстицање запошљавања, производње и пољопривреде, у којем доминирају бесповратне субвенције и бесповратна финансијска подршка. Микро, мала и средња привредна друштва су највећи корисници подстицаја регионалног развоја, следе предузетници и пољопривредна газдинства. Највећи реализатори подстицајних средстава јесу Фонд за развој републике Србије, Министарство финансија, Национална служба за запошљавање и Министарство привреде.

Током 2020. године износ остварених инвестиција на територији општине Пријепоље је имао веће вредности у поређењу са општином Нова Варош и Сјеница, док све остале локалне самоуправе у Златиборској области региструју значајно веће износе инвестиција. Општина Пријепоље у укупним инвестицијама Златиборске области учествује са 2,98%, односно са свега 0,33% ако се посматра регион Шумадије и Западне Србије.

Сврха је да се кроз мере препознате у оквиру овог приоритетног циља унапреди пословно окружење примамљиво за привлачење нових домаћих и страних инвеститора и отварање нових радних места. Превасходно ће се радити на унапређењу услова на постојећим пословним локацијама и пословним и индустријским зонама, као и на уређењу нових пословних зона (као што је на пример Ивање).

Веома важан елемент за унапређење пословног амбијента је стручност кадрова, чији значај посебно долази до изражаја са променама насталим интензивним развојем ИКТ, развојем нових услова пословања, глобализацијом, све већом потребом привреде за људским капиталом. Висока конкурентност тржишта и развој модерних, дигиталних технологија је условљава развој локалне привреде базиран на иновативном приступу и примени иновативних модела пословања, стандардизацији и сертификацији производње, унапређењу људских капацитета и креирању нових знања и вештина. Препознатљивост привредног идентитета општине Пријепоље и креирање повољног пословног окружења захтевају подизање конкурентности привреде кроз унапређење пословних перформанси, стварање нових иновативних производа, стандардизацију и модернизацију производње...

У сарадњи са осталим институцијама на локалном и регионалном нивоу, Општина Пријепоље ће радити на креирању мера подршке развоју иновативне и конкурентне привреде, и усклађивању знања и вештина радне снаге са потребама привреде.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

<p>8 ДОСТОЈАНСТВЕН РАД И ЕКОНОМСКИ РАСТ</p> 	<p>Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 8.5.2. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности (Показатељи ЦОР-а: У 2020. години, укупна стопа незапослености износи 27,85%, док је стопа незапослености жена 32,12%, а мушкараца 24,31%)
<p>9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈЕ И ИНФРАСТРУКТУРА</p> 	<p>Циљ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 9.1. Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на јефтиним и једнаком приступу за све ○ 9.4. До 2031. унапредити инфраструктуру и прилагодити индустрије како би постале одрживе, уз већу ефикасност у коришћењу ресурса и већим усвајањем чистих и еколошки исправних технологија и индустријских процеса, при чему ће све земље предузети активности у складу са својим одговарајућим капацитетима
<p>Преговарачка ЕУ поглавља</p>	<p>Поглавље 20: Предузетништво и индустријска политика</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Запосленост у односу на укупан број становника (%)	25,1 (2020.)	28 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Број привредних друштава на 1.000 становника	10 (2020.)	13 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Број предузетника на 1.000 становника	41 (2020.)	45 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Површина нових пословних локација/индустријских зона у периоду 2022-2029. (кумулативно) (ха)	-	15 (2029.)	Извештај Одељења за привреду и локални економски развој/

Мере за постизање Приоритетног циља 2

Мера 2.1: Уређење и комунално опремање пословних локација/индустријских зона/слободних зона

Опис мере:

У оквиру ове мере прошириће се пословна зона Коловрат, која ће се додатно уредити и комунално опремити на правцу Бијелопољски пут.

Такође, у оквиру ове мере ће се дефинисати нова пословна зона на локацији Ивање. Након тога, иста ће се инфраструктурно уредити и комунално опремити.

Поред напред наведених локација радиће се на инфраструктурном опремању и уређењу свих локација које су планским актима предвиђене за ову намену. Такође, вршиће се идентификација нових локација погодних за формирање нових пословних локација/индустријских зона/слободних зона.

Тип мере:

Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финанс. средстава:

300.000.000,00 динара

Могући извори финансирања:

Буџет РС, буџет Општине Пријеполје, донатори

Одговорност за спровођење (носилац мере):

Одељење за привреду и локални економски развој

Други учесници у спровођењу:	Министарство привреде, Развојна агенција Србије
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број уређених и комунално опремљених локација • Број уређених и комунално опремљених индустријских зона • Површина уређених и комунално опремљених индустријских зона (м²)
Мера 2.2: Унапређење и развој комуналне, путне и друге инфраструктуре у складу са потребама привреде	
Опис мере:	
У оквиру ове мере радиће се на обезбеђењу додатних капацитета водоснабдевања за привредне субјекте у Бродареву и Пријепоље (насеље Равне).	
Такође ће се радити о на развоју путне инфраструктуре у складу са потребама привредних субјеката.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	105.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, Министарство привреде
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељења за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	-
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих пројеката унапређења и развоја комуналне инфраструктуре • Број реализованих пројеката унапређења и развоја путне инфраструктуре
Мера 2.3: Подршка усклађивању знања и вештина радне снаге са потребама привреде	
Опис мере:	
Ова мера је приоритетизован као кључна зато што је као један од највећих недостатака на тржишту рада препозната неприлагођеност образовних профила/програма потребама привреде.	
У оквиру ове мере Општина Пријепоље ће радити на промоцији дуалног образовања и подршци увођењу нових образовних профила у средњим стручним школама у складу са потребама привреде, као и потенцијалима општине Пријепоље.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за привреду и локални економски развој
Други учесници у спровођењу:	Привредници, средње стручне школе, РРА Златибор
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број нових образовних профила у средњим стручним школама
Мера 2.4: Подршка развоју иновативне и конкурентне привреде	
Опис мере:	
У оквиру ове мере радиће се на отварању регионалног иновационог стартап центра и успостављању центра за компетенције.	

Прве активности се односе на припрему пријава за отварање регионалног иновационог стартап центра или смарт сити центра при Кабинету министра без портфеља задуженог за иновације и технолошки развој.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	600.000,00 еура
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (Кабинет министра без портфеља задуженог за иновације и технолошки развој), друга министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за привреду и локални економски развој
Други учесници у спровођењу:	РРА Златибор, Министарство привреде
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број отворених Регионалних иновационих стартап центара – циљна вредност: 1 • Број отворених Центара за компетенције – циљна вредност: 1

Мера 2.5: Подстицај конкурентности привредних субјеката

Опис мере:

Ова мера је приоритетизована као кључна јер ће допринети отварању нових радних места .

У оквиру ове мере спровешће се подстицајне мере суфинансирања активности привредних субјеката које ће се дефинисати Програмом за локални економски развој (подршка у увођењу међународних сертификата, набавка опреме, машина или алата, добијање бескалатних кредита (субвенције камата на предузетничке кредите, израда планске документације, електронска презентација предузећа, организовани или индивидуални наступ на сајмовима ...)

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	100.000,00 еура
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (Кабинет министра без портфеља задуженог за иновације и технолошки развој), друга министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за привреду и локални економски развој
Други учесници у спровођењу:	РРА Златибор, Министарство привреде
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број наступа на сајмовима • Број подржаних привредних субјеката • Број додељених сертификата

Приоритетни циљ 3: Развој туристичког производа

Туризам представља перспективну развојну шансу општине Пријепоље. Туризам је комплементарна грана другим привредним гранама, и као такав представља важан сегмент укупног развоја општине. Захваљујући природним лепотама којим овај крај обилује, Пријепоље има све потенцијале за профитабилни развој овог сектора. Општина Пријепоље препозната је Стратегијом развоја туризма Републике Србије 2016 - 2025. као једна од 18 дефинисаних туристичких дестинација на подручју Републике Србије, која припада туристичкој регији „Западна Србија”. Кључни производи препознате дестинације су екотуризам, етнотуризам, здравствени и spa&wellness туризам, рурални

туризам, културно-тематске руте, планински туризам, манифестације и специјални интереси.

О развоју и унапређењу туризма и очувања туристичких вредности на подручју општине Пријепоље брине туристичка организација Пријепоље и туристичка организација регије Западна Србија са седиштем у Ужицу.

Пријепоље је јединствена општина у Србији која има културно-историјске знаменитости од доба римског периода, Немањића, преко Отоманског царства, па до Другог светског рата. То је од Пријепоља начинило место богатог културно - историјског наслеђа: Манастир Милешева као споменик културе од изузетног значаја; Град Милешевац наслоњен на литице кањона Милешевке над манастиром, испод кога води планинска стаза до пећине Светог Саве и Савине воде; Манастирска странопријемница, Црква Ружица, остаци средњовековног пута и села Хисарцик као евидентирана културна добра. Туристичку понуду Пријепоља, поред културно - историјских знаменитости, обогатили су и предели нетакнуте природе: Клисура реке Милешевке и Дубочице, Тичије Поље, Камена Гора, Јабука и водопади Сопотнице који су проглашени спомеником природе и налазе се под заштитом државе.

Ако се упореди 2016. и 2020. година број запослених у сектору услуга смештаја и исхране, у укупној запослености региструје пад од 0,5% кумулативно. Ако се посматра само 2020. година вредности овог показатеља су значајно испод просека Златиборске области и републике. Поред релативно малог учешћа општине Пријепоље у укупном броју долазака и ноћења туриста регије Западна Србија (испод 1%), посматрајући период 2015-2020. може се констатовати кумулативни раст оба показатеља и у погледу домаћих и страних туриста. Просечан број ноћења домаћих туриста у 2020. години износи 1,8, док је просечан број ноћења страних туриста 1,4. Основни изазови у развоју туризма на подручју општине Пријепоље, свакако је недостатак и лоше стање путне инфраструктуре, као и недовољан број смештајних јединица и непостојање основног смештајног капацитета-хотела у општини Пријепоље.

Поред чињенице да развој туризма пет година уназад, кумулативно посматрано, има тенденцију раста, јасно је да бројне и разноврсне туристичке атракције и садржаји нису у адекватној мери валоризоване за привлачење већег броја туриста и посетилаца. С обзиром да је туризам растућа грана и представља извор запослења и дохотка локалне популације, намеће се императив ефикаснијег искоришћења расположивих природних и културно-историјских потенцијала за унапређење постојећих и развој нових туристичких производа у складу са традицијом, поштујући еколошке стандарде и принципе, уз континуиран развој људских ресурса и квалитета понуде.

С тим у вези у оквиру овог приоритетног циља радиће се на међусекторској сарадњи (национални, регионални и локални ниво), сарадњи јединице локалне самоуправе са приватним сектором и институцијама у сфери заштите животне средине, културе, транспорта, здравства, сигурности и сл., изградњи и уређењу туристичке инфраструктуре, већој валоризација туристичких вредности посетилачких атракција, бољој повезаности произвођача с туристичким сектором како би се квалитетни домаћи производи представили тржишту, спровођењу активне и континуиране едукације локалне популације о позитивним ефектима туризма на развој општине Пријепоље , стварању предуслова за убрзано оспособљавање малих и средњих предузећа и предузетника заинтересованих за инвестирање у туристички сектор, старању о заштити

животне средине и културних добара на целој територији општине, развоју смештајних капацитета у градском и руралном подручју, развијању излетничко-одморишних дестинација намењених превасходно љубитељима природе и тржишним нишама туризма специјалних интереса (Јадовник, Озрен, Сопотница, Камена Гора, Јабука), повећању броја малопродајних објеката који нуде производе локалне „културе живота“, увођење у понуду производа за поједине тржишне нише (риболовачки прибор, ловачки прибор, бицикле, трекинг и/или планинарска опрема и сл.), осмишљавању тржишне комерцијализације кључних туристичких доживљаја и производа, интензивирању тржишног позиционирања ради стварања тржишно препознатљивог и дугорочно одрживог конкурентског имиџа. С обзиром да је туристичко тржиште веома променљиво, потребно је константно прилагођавати производ у складу са насталим променама. То подразумева да је развој туристичког производа заправо трајан процес који се не завршава појавом производа на тржишту, већ захтева континуиран мониторинг, односно преиспитивање потреба и мотива савремених туриста. Наведени опште прихваћени принципи менаџмента представљају алате за смањење ризика пословања, тако да се у планском периоду предвиђа њихово неизоставно коришћење у процесу управљања туристичким и посетилачким атракцијама и туристичком инфраструктуром. У складу са тим треба радити на развоју раније идентификованих кључних туристичких производа:

1. Активни одмор (туризам базиран на активностима- адреналински доживљај у природном амбијенту (теже активности) и боравак и активности у природно атрактивним зонама (лакше активности);
2. Рурални туризам (агротуризам, активности у природи, екотуризам, рурално искуство, културни туризам руралног подручја, остали комбиновани облици туризма специјалних интереса);
3. Кратки одмори и кружна путовања;
4. Културни туризам (верски туризам, културно-историјски туризам, етнички туризам, едукативно-образовни туризам, музејски туризам, уметнички туризам, манифестациони туризам);
5. Излетнички и транзитни туризам.

Континуиране активности на пољу едукације и практичних знања, неопходни су како би кадрови у туристичкој делатности могли пратити потребе које доноси савремени туризам. Потреба за сталним праћењем и предвиђањем промена на туристичком тржишту захтева добро припремљене и одговорне људске ресурсе спремне да одговоре изазовима које доноси савремени туриста. С тим у вези, уз претходно наведене мере у оквиру овог приоритетног циља ће се радити на едукацији и стручном усавршавању кадрова у туризму, како би се богата туристичка понуда и садржаји пружила на квалитетан, професионалан и стручан начин.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

	<p>Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 8.9: До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе
	<p>Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 12.б. Развијати и примењивати алате за праћење утицаја одрживог развоја на одрживи туризам који ствара радна места и промовише локалну културу и производе
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 20: Предузетништво и индустријска политика</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Удео запослених у туризму на територији општине Пријепоље (%)	3,6 (2020.)	4 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Број долазака туриста на годишњем нивоу	1.224 (2020.) (1055 домаћи и 169 страни)	2.500 (2029.)	РЗС
Број остварених ноћења на годишњем нивоу	4.515 (2021.)	6.500 (2029.)	Е-туриста

Мере за постизање Приоритетног циља 3

Мера 3.1: Изградња и уређење туристичке инфраструктуре

Опис мере:

У оквиру ове мере радиће се на следећем:

- Изградња спортско-туристичког центра на Каменој Гори
- Изградња централног објекта и уређење рафтинг центра на Петровцу
- Адаптација и доградња објекта за потребе мултифункционалног туристичког објекта у индустријској зони Коловрат
- Уређење инфо центара Гостун, Јабука и Бистрица
- Уређење и обележавање планинарско-туристичких и бициклистичких стаза

Обезбеђена је пројектно-техничка документација.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	510.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (МТТТ и друга министарства), донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ТО Пријепоље
Период спровођења:	дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	

- Број нових објеката туристичке инфраструктуре
- Број реконструисаних/адаптираних објеката туристичке инфраструктуре

Мера 3.2: Привлачење инвеститора за изградњу хотела

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што у општини Пријепоље нема ниједан хотел.

У оквиру ове мере радиће се на идентификацији локације и комунално опремање.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	15.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (МТТТ и друга министарства), јавно-приватно партнерство
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	-
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Површина опремљене локације (м²)
- Број привучених инвеститора

Мера 3.3: Подршка развоју туристичке супраструктуре

Опис мере:

У оквиру ове мере ће се, у складу са Планом детаљне регулације манастира Милешева, подстицати јавно-приватна партнерства за унапређење туристичке супраструктуре (која је предвиђена ПДР-ом), радити на идентификацији мини локација и њихово комунално опремање.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	8.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (МТТТ и друга министарства), јавно-приватно партнерство
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ТО Пријепоље
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број изграђених објеката/број нових садржаја

Мера 3.4: Валоризација туристичких вредности (туристичких и посетилачких атракција)

Опис мере:

Како би се валоризовале туристичке вредности на подручју општине Пријепоље, неопходно је радити на развоју инфраструктуре на туристичким локалитетима, као и код пружалаца услуга, што је дефинисано у оквиру других приоритетних циљева.

У оквиру ове мере радиће се на уређењу ужег градског језгра и валоризацији следећих атракција: манастир Милешева са окружењем, Камена Гора, Сопотница, Јабука и Јадовник.

То, између осталог, подразумева изградњу следећег :

- Успостављање Центра за адреналинске активности у Сопотници са изградњом авантура парка
- Уређење средњовековног града Милешевац
- Успостављање виртуелне поставке у музеју
- Обнова Меморијалног комплекса Јабука

-	Изградња Валтеровог музеја у згради крај 4. Децембра
-	Постављање слова „Ја волим Пријепоље“ у ужем градском језгру
-	Постављање соларне паметне клупе у ужем градском језгру
-	Уређење изворишта „Пећина“ у Каменој Гори
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	20.000.000,00 РСД
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (МТТТ, друга министарства), донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ТО Пријепоље
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број валоризованих атракција
Мера 3.5: Организовање обука и стручног усавшавања кадрова у туризму	
Опис мере:	<p>Сврха ове мере је да се привуку млади да се укључе у туристичку делатност и да се повећају компетенције актера у туризму.</p> <p>У оквиру ове мере спроводиће се преквалификације, доквалификације, обуке за пружаоце услуга и запослене у туризму и угоститељству, обуке за туристичке водиче, аниматоре и др.</p>
Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС (МТТТ, друга министарства), донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	ТО Пријепоље
Други учесници у спровођењу:	Локална самоуправа, ХОРЕС, РРА Златибор, НСЗ , Регионална туристичка организација Златибор
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих обука • Број лица која су прошла обуке
Мера 3.6: Унапређење управљања туристичким и посетилачким атракцијама и туристичком инфраструктуром	
Опис мере:	<p>Сврха ове мере је да се унапреди стање туристичких локалитета, да се редовно одржавају.</p> <p>У оквиру ове мере потребно је дефинисати правни оквир и одредити, на основу постојеће законске регулативе управљача туристичким и посетилачким атракцијама и туристичком инфраструктуром.</p> <p>Ова мера обухвата и послове одржавања туристичких локалитета од стране именованог управљача.</p>
Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	1.500.000,00 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“, ТО Пријепоље
Период спровођења:	континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • број туристичких локалитета који се редовно одржавају

Приоритетни циљ 4: Стварање услова за побољшање параметара животне средине

Општина Пријепоље се налази у планинском подручју, где доминирају терени од 1.000 до 1.500 м.н.в., са значајним комплексима шума великог потенцијала биомасе и великим бројем мањих водотокова у сливу реке Лим значајног хидроенергетског потенцијала. Земљиште у општини Пријепоље према површини и квалитету представља веома важан природни ресурс. Међутим, најплоднија земљишта лоцирана у долини Лима и његових притока под великим су притиском интензивне изградње објеката становништва које се досељава из околних насеља.

Територија општине Пријепоље препуна је разноликих пејзажа: од речних котлина у долини Лима (бродаревска, великожупска, ивањска и пријепољско-залушка), густих шума (Златар, Јадовник, Камена гора, Лиса, Побиженик и Озрен), планинских пашњака (Камена гора, Јабука, Бабина, Врбова, Страњани, Аљиновићи, Правошева и други), па до кањона (Милешевка, Лим и Дубочица) и водопада Сопотнице. Посебно природно богатство овог краја су његови хидролошки објекти: извори воде и копнени водени токови Селашнице, Милешевке, Лима и других река. На територији општине Пријепоље по значају се истичу реликтно налазиште Панчићеве оморике, ендемичне биљне врсте црног бора, јеремичка, питомог кестена у кањону Милешевке и тиса у кањону Дубочице. Међутим, услед појаве киселих киша све је већа појава сушења појединих стабала, како четинарских, тако и листопадних врста.

Општина Пријепоље поседује богат биодиверзитет у природним добрима. Природна добра која се налазе на подручју територије општине Пријепоље су: Специјални резерват природе „Клисура реке Милешевке“, Споменик природе „Слапови Сопотнице“, Предео изузетни одлика „Озрен-Јадовник“, Предео изузетних одлика „Камена Гора“.

У планском периоду биће дефинисани: статус, просторни обухват и режими заштите за подручја Камена гора и Озрен-Јадовник. Очување биодиверзитета према светским и европским конвенцијама и протоколима представља глобални приоритет, који се са националног спушта све до локалног нивоа. Део општине Пријепоље, у границама Специјалног резервата природе „Клисура реке Милешевке“ је подручје дефинисано у оквиру „Емералд мреже“ чији је циљ да обезбеди дугорочни опстанак најугроженијих и највреднијих врста у стаништима Европе. Због тога се прва мера у оквиру овог приоритетног циља односи на заштиту, уређење и унапређење природних добара.

Општина није донела програм системског праћења квалитета ваздуха на њеној територији. Додатно, на подручју општине Пријепоље се не врши праћење квалитета земљишта.

У оквиру овог приоритетног циља планирано је успостављање континуираног мониторинга параметара животне средине (ваздуха, буке и земљишта). Ова мера подразумева редовно и стално праћење загађујућих материја које су прописане законом. У циљу што квалитетнијег мониторинга квалитета ваздуха и благовременог

прослеђивања информација у јавност, неопходна је набавка и инсталирање савремених мерних инструмената и софтверске опреме за обраду и приказивање резултата мерења у реалном временском периоду.

Овај приоритетни циљ дефинише и активности на едукацији становништва о превентивним мерама, којима ће се кроз спровођење програма едукација и кампања, циљним групама проследити информације о значају и предностима очувања параметара животне средине.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p>	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама ▪ 11.6 До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима ▪ 11.a Подржати позитивне економске, социјалне и еколошке везе између урбаних, периферних и руралних области оснаживањем националног и регионалног развојног планирања
 <p>15 ЖИВОТ НА ЗЕМЉИ</p>	<p>Циљ 15: Заштитити, обнављати и промовисати одрживо коришћење копнених екосистема, одрживо управљати шумама, борити се против десертификације, зауставити и преокренути процес деградације земљишта и зауставити губитак биодиверзитета</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15.1 До 2020. осигурати очување, обнову и одрживо коришћење копнених и унутрашњих слатководних екосистема и њиховог окружења, посебно шума, мочварног земљишта, планина и исушеног земљишта, у складу са обавезама према међународним споразумима
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 27: Животна средина и климатске промене</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Површина заштићених подручја у укупној површини општине (%)	23,58 (2020.)	25 (2029.)	Завод за заштиту природе
Средња годишња вредност концентрација честица PM ₁₀	-	GVE – гранична вредност емисије (2029.)	Извештај овлашћеног правног лица које има дозволу за мерење квалитета ваздуха од Министарства заштите животне средине

Мере за постизање Приоритетног циља 4

Мера 4.1: Успостављање институционалног оквира за заштиту животне средине

Опис мере:

У оквиру ове мере у Општинској управи ће се успоставити организациона јединица за заштиту животне средине или ће се у оквиру постојеће систематизације повећати број стручних лица која ће се бавити заштитом животне средине..

Поред доношења потребних одлука, решења, правилника, нове систематизације радних места, у оквиру ове мере технички ће се опремити ова организациона јединица и унутар ње ће се запослити стручни људи.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	8.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	-
Период спровођења:	Краткорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број нових организационих јединица за област заштите животне средине – циљна вредност: 1
- Број запослених у организационој јединици за област заштите животне средине – циљна вредност: 2

Мера 4.2: Заштита, уређење и унапређење природних добара

Опис мере:

У оквиру ове мере спровешће се проширење већ постојећих заштићених подручја и проглашење нових (Златар, Побиењик).

Општина Пријепоље ће афирмисати и подржати рад управљача заштићених подручја.

У оквиру ове мере радиће се на изради потребне планске документације (просторних планова посебне намене, планова детаљне регулације).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општина Пријепоље
Други учесници у спровођењу:	Завод за заштиту природе
Период спровођења:	дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број заштићених подручја – циљна вредност: 2

Мера 4.3: Успостављање мониторинга ваздуха

Опис мере:

За заштиту животне средине, унапређење квалитета параметара животне средине, превентивно и правовремено корективно деловање, веома је важно да се успостави мониторинг ваздуха, што је и сврха ове мере.

Опредељење Општине Пријепоље је да се мониторинг ваздуха ради на што већем броју мерних места, да се контролишу емисије загађујућих материја.

Веома је важно да се ови параметри прате и у заштићеним подручјима и да се добијени резултати користе за промоцију општине Пријепоље као еко-средине.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара по години
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општина Пријепоље
Други учесници у спровођењу:	

Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број мерних места – циљна вредност: 2 • Број мерења на годишњем нивоу - циљна вредност: 1 мерење годишње 	
Мера 4.4: Успостављање мониторинга буке	
Опис мере:	
<p>Ова мера је приоритизована као кључна због испитивања и утврђивања стања буке и правилног одабира превентивних мера ради заштите и унапређења здравља људи и очувања животне средине.</p> <p>У оквиру ове мере спровешће се мерење нивоа буке које ће се вршити континуалним записом током 24 часа на сваком мерном месту за референтно време од 15 минута. Мерни интервали су изабрани тако да се њима обухвати цео циклус промена нивоа буке у току дневног, вечерњег и ноћног периода. Период од 24 часа дели се на три референтна интервала: дан (06.00-18.00), вече (18.00-22.00) и ноћ (22.00-06.00) у складу законском регулативом.</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и имовинско-правне послове
Други учесници у спровођењу:	-
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број мерних места – циљна вредност: 4 • Број мерења на годишњем нивоу – циљна вредност: 2 	
Мера 4.5: Успостављање мониторинга земљишта	
Опис мере:	
<p>Ова мера је приоритизована као кључна због квалитетније анализе земљишта у циљу планског, системског и континуалног праћење квалитета земљишта како би се успоставиле што адекватније мере коришћења.</p> <p>У оквиру ове мере спровешће се избор овлашћене акредитоване установе на основу Закона о земљишту и Уредбе о програму и систематском праћењу квалитета земљишта индикаторима за оцену ризика о деградацији земљишта и методологији за израду ремедиационих програма .</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	500.000,00 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље,
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и имовинско-правне послове
Други учесници у спровођењу:	
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број мерних места – циљна вредност: 3 • Број мерења на годишњем нивоу – циљна вредност: 1 	
Мера 4.6: Успостављање мониторинга површинских вода	
Опис мере:	

Ова мера је приоритизована као кључна јер омогућава добијање адекватних параметара о квалитету воде. У оквиру ове мере спровешће се избор овлашћене акредитоване установе на основу Закона о водама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и имовинско-правне послове
Други учесници у спровођењу:	
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број мерних места – циљна вредност: 10 • Број мерења на годишњем нивоу - циљна вредност: 1

Мера 4.7: Едукација становништва о превентивним мерама

Опис мере:

У оквиру ове мере радиће се на информисању јавности о значају заштите животне средине - о значају извора и квалитета воде, ваздуха, земљишта, начинима одлагања отпада и одвођења и пречишћавања отпадних вода, начинима коришћења воде и сл.

Организоваће се различити догађаји усмерени на подизање информисаности грађана.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и имовинско-правне послове
Други учесници у спровођењу:	Школе, НВО, медији
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број организованих догађаја на годишњем нивоу – циљна вредност: 4

Приоритетни циљ 5: Повећање коришћења ОИЕ и енергетска ефикасност

Поред расположивости и богатства природних ресурса на подручју општине Пријепоље, које се превасходно огледају у великој заступљености шума и великом водном потенцијалу, енергетска ефикасност и коришћење обновљивих извора енергије нису развијени. Систем даљинског грејања не постоји, па становништво обезбеђује грејање индивидуалним ложиштима уз коришћење чврстих горива и то угља и дрва. На територији општине централним етажним грејањем покривено је свега 17,5% од укупног броја стамбених јединица. Топловодном мрежом обухваћено је свега око 600 прикључака.

Енергетска ефикасност је стуб енергетске безбедности Србије и кључно питање привредног развоја. На основу Закона о ефикасном коришћењу енергије, систем енергетског менаџмента је систем организованог управљања енергијом на начин да обвезници система енергетског менаџмента извршавају законом прописане обавезе са циљем да се постигне рационално коришћење енергије уз што мање трошкова. Истим

законом је дефинисано да све јединице локалне самоуправе које имају више од 20 хиљада становника представљају обвезнике система енергетског менаџмента. Међутим и поред поменуте законске обавезе, Општина Пријепоље нема успостављен овај систем. Исто тако још једна од обавеза коју закон прописује је доношење програма и плана енергетске ефикасности, спровођење мера за ефикасно коришћење енергије, као и извештавање ресорног министарства о спровођењу енергетских прегледа и о остаривању циљева садржаних у програму и плану енергетске ефикасности. Стога се прве мере у оквиру овог приоритета односе на увођење система енергетског менаџмента, израду Програма енергетске ефикасности и годишњих планова. Додатно, у оквиру овог приоритетног циља ће се радити и на спровођењу мера енергетске ефикасности јавних објеката, додељивати субвенције за спровођење мера енергетске ефикасности породичних кућа/домаћинстава кроз појединачне пројекте енергетске санације у циљу остваривања уштеде енергије и њеног рационалног коришћења, те смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште. Програмима подршке биће обухваћене мере енергетске ефикасности које се односе на унапређење термотехничких система зграда путем замене система или дела система ефикаснијим системом (замена постојећих грејача простора, котлова или пећи, ефикаснијим; замена постојеће или уградња нове цевне мреже, грејних тела-радијатора и пратећег прибора; уградња топлотних пумпи; уградња електронски регулисаних циркулационих пумпи; опремање система грејања са уређајима за регулацију и мерење предате количине топлоте објекту као што су калориметри, делитељи топлоте, баланс вентили), као и мере које се односе на коришћење ОИЕ - уградња соларних колектора у инсталацију за централну припрему потрошне топле воде, уградња соларних панела и пратеће инсталације за производњу електричне енергије за сопствене потребе, уградња мерних уређаја за мерење предате и примљене електричне енергије.

Коришћење нових и обновљивих извора енергије одвијаће се у складу са условима заштите изворишта и заштите животне средине, природних и културних добара, како би се остварили очекивани позитивни ефекти на смањење загађења животне средине, смањење потрошње електричне енергије за грејање, на економску исплативост примене нових извора енергије, ефикасније коришћење енергије и смањење топлотних губитака...

Јавни објекти на територији општине Пријепоље, су изграђени у различитим временским периодима уназад два века, различитог склопа, материјала и архитектуре у зависности од периода градње. Највише јавних објеката изграђено је непосредно после Другог Светског рата и у другој половини XX века, што ће рећи да се ради о објектима старости преко пет деценија који се тренутно налазе у незадовољавајућем стању, па су енергетски губици велики а трошкови за утрошену енергију заузимају значајан проценат локалног буџета. Нажалост ради се о објектима који још увек користе угаљ и мазут као главни енергент за грејање својих просторија. С тим у вези још једна од мера предвиђена овим приоритетним циљем се односи на замену система грејања јавних објеката за које локална самоуправа сноси оперативне трошкове и трошкове текућег и инвестиционог одржавања, реконструкцијом и конверзијом котларница на течни нафтни гас или дрвну биомасу.

Одрживо коришћење енергије и подизање јавне свести је важан задатак Општине Пријепоље у наредном, седмогодишњем периоду. Поред све веће потребе да се начин коришћења енергије домаћинствима, стамбених зграда и осталих објеката, усклади са савременим токовима како би се смањила потрошња енергије и ограничила загађења

која су повезана са употребом енергије, свест становништва општине је на веома ниском нивоу. Привредни и економски раст и развој имају за последицу и веће индивидуалне употребе енергије што резултира повећањем глобалне потражње за енергијом, нарочито од фосилних горива као што је нафта и гас. Обавеза сваког појединца јесте да енергију користи на рационалнији и одрживији начин. Са друге стране обавеза Општине Пријепоље је да охрабрује и укључује своје грађане у програме мера штедње, имајући у виду да је за ове мере и превазилажење старих стереотипа понашања веома захтеван и дуготрајан процес. Реализација ове мере ће се вршити континураном комуникацијом, едукацијом, кампањама и разним другим програмима за подизање свесности становништва о значају енергетске ефикасности.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

<p>7 ДОСТУПНА И ОБНОВЉИВА ЕНЕРГИЈА</p> 	<p>Циљ 7. Доступна и обновљива енергија</p> <ul style="list-style-type: none"> 7.2 До 2031. значајно повећати удео обновљиве енергије у глобалном енергетском миксу. 7.3 До 2031. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.
<p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЕДНИЦЕ</p> 	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> 11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама
<p>12 ОДГОВОРНА ПОТРОШЊА И ПРОИЗВОДЊА</p> 	<p>Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <ul style="list-style-type: none"> 12.2. До 2031. постићи одрживо управљање и ефикасно коришћење природних ресурса
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 15: Енергетика</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број домаћинстава која су извршила конверзију на биомасу/гас	150 (2022.)	190 (2029.)	Извештај енергетског менаџера
Број котларница које су извршиле конверзију на биомасу/гас	5 (2022.)	8 (2029.)	Извештај енергетског менаџера
Потрошња електричне енергије у јавним објектима на годишњем нивоу (kWh)	3.252.559 (2021.)	2.600.000 (2029.)	Извештај енергетског менаџера
Процент јавних објеката код којих је подигнут ниво енергетске ефикасности	- (2022.)	50 (2029)	Извештај енергетског менаџера

Мере за постизање Приоритетног циља 5

Мера 5.1: Увођење система енергетског менаџмента

Опис мере:

Ова мера је приоритизирана као кључна јер је то не само законска обавеза, већ је јако изражен интерес Општине да путем унапређења енергетске ефикасности јавних објеката направи огромне уштеде.

У оквиру ове мере спровешће се именовање енергетског менаџера и формирање енергетског тима, који ће чинити енергетски менаџер и сарадници (повереници за енергетску ефикасност), што подразумева и решавање њиховог радно-правног статуса.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	3.000.000,00 динара на годишњем нивоу (биће накнадно дефинисано)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Председник општине именује енергетског менаџера
Други учесници у спровођењу:	Општинска управа Пријепоље
Период спровођења:	Краткорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Именован енергетски менаџер – циљна вредност: 1 Именовани повереници за енергетску ефикасност – циљна вредност: 2

Мера 5.2: Израда Програма енергетске ефикасности и годишњих планова

Опис мере:

Сврха ове мере је утврђивање тренутног стања и предлагање мера унапређења ЕЕ.
У оквиру ове мере радиће се 4-годишњи Програм и годишњи планови за унапређење ЕЕ објеката.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	75.000,00 еура
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС, донатори,
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Енергетски менаџер, енергетски сарадници, друге службе и органи
Период спровођења:	Краткорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број урађених програма Број припремљених годишњих планова – циљна вредност: један годишње

Мера 5.3: Спровођење мера унапређења енергетске ефикасности на јавним објектима

Опис мере:

У оквиру ове мере на јавним објектима радиће се следеће: уградња термоизолационе фасаде, замена столарије, замена светлећих тела енергетски ефикаснијим, унапређење система грејања и климатизације
Све ово ће се радити на основу претходно урађеног елабората ЕЕ у складу са правилницима Закона о ЕЕ.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	100.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општинска управа
Други учесници у спровођењу:	Енергетски менаџер, јавне установе
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број јавних објеката на којима су примењене мере енергетске ефикасности

Мера 5.4: Подршка домаћинствима за побољшање енергетске ефикасности

Опис мере:

У оквиру ове мере обезбедиће се субвенције за власнике објеката за примену мера ЕЕ на својим објектима. Ова мера се спроводи уз подршку Министарства рударства и енергетике

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	40.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет РС (Министарство рударства и енергетике), буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Органи и службе
Период спровођења:	континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број подржаних домаћинстава

Мера 5.5: Замена система за грејање јавних објеката

Опис мере:

Сврха ове мере је да се економски и еколошки неприхватљиви котлови замене енергетски ефикаснијим и еколошки оправданијим.

У оквиру ове мере урадиће се замена котлова на угљ и мазут котловима који ће користити дрвну сечку.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, кредитна средства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“, јавне установе
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број јавних објеката у којима је замењен систем грејања

Мера 5.6: Подизање свести запослених у јавном сектору и грађана о енергетској ефикасности

Опис мере:

Сврха ове мере је уштеда енергије и енергената.

У оквиру ове мере радиће се на едукацији учесника система енергетског менаџмента о енергетској ефикасности путем радионица и других видова промотивних активности (флајери , плакати ...)

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	500.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, Министарство рударства и енергетике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Енергетски менаџер општине
Други учесници у спровођењу:	РРА Златибор, НВО
Период спровођења:	континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број организованих догађаја

Мера 5.7: Изградња градске топлане

Опис мере:

Сврха ове мере је уштеда енергије и енергената кроз коришћење система градског грејања на обновљиве изворе енергије.

Ова мера предвиђа изградњу градске топлане на коју ће моћи да се прикључе приватна физичка и правна лица као и јавне институције и предузећа.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	Биће накнадно дефинисано
Могући извори финансирања:	Будет Општине Пријеполје, донатори, Министарство рударства и енергетике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општина Пријеполје
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“, Енергетски менаџер
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Изграђена градска топлана
- Број прикључених корисника топлане

Мера 5.8: Подршка производњи и коришћењу зелене енергије

Опис мере:

Сврха ове мере је побољшање услова и информисаности о потенцијалима општине Пријеполје у области производње зелене енергије.

У овире ове мере радиће се на изради елабората који ће дати свеобухватне, релевантне информације о обновљивим изворима енергије на територији општине Пријеполје као и о законодавству и изворима финансирања. Све горе наведено допринеће подизању свести и подршку привредним субјектима у овој области.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Будет Општине Пријеполје, донатори, Министарство рударства и енергетике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општина Пријеполје
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“, Енергетски менаџер, ЕПС
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Израђен елаборат

Приоритетни циљ 6: Подизање квалитета површинских и подземних вода

Главни извори загађења реке Лим и њених притока представљају дивље депоније, као и процедурне депонијске воде које се директно уливају у речни ток. Квалитет површинских и подземних вода је нарушен испуштањем фекалних отпадних вода, септичким јамама, као и неконтролисаним применом хемијских средстава у пољопривреди.

Општина Пријеполје са свега 25,4% домаћинстава прикључених на канализациону мрежу (извор: Аналитички сервис ЈЛС) у укупном броју домаћинстава је далеко испод

просека за Републику Србију и за Златиборску област. У 2020. години дужина канализационог система је износила 120 км. У истом периоду укупна количина испуштених отпадних вода износила је 1.224.000 м³ док је у систем канализације испуштено свега 593.000 м³.

У сеоским срединама збрињавање комуналних отпадних вода се спроводи у непрописно изведеним септичким јамама или се директно одводе у околне водотокове. Додатно, на територији општине Пријепоље не постоји постројење за пречишћавање отпадних вода.

Урбанизација, развој привредних делатности, промене коришћења земљишта и климатске промене све више повећавају притиске на квалитет и квантитет водних ресурса. Слатководни системи су под утицајем загађења, посебно кроз активности становништва које су резултирале дубоким променама у физичком, хемијском и биолошком статусу водених екосистема. Сходно томе, неопходно је применити интегрисан приступи за одрживо коришћење и управљање водним ресурсима који узимају у обзир све аспекте управљања водама. Другим речима потребна је имплементација инфраструктурних решења за системе водоснабдевања и отпадних вода са циљем остваривања максималне ефикасности ресурса у смислу њихове доступности и вишеструке употребе. Стога је неопходан системски приступ и спровођење интегрисане анализе у воденим екосистемима, а на основу понашања водених екосистема у односу на природну динамику и антропогени утицај, како би се могле предвидети мере заштите вода или њихова интензивнија употреба. У складу са тим у оквиру овог приоритета предвиђа се регулисање површинских вода којом се обезбеђује квантитативна, просторна и временска расподела вода за снабдевање водом за пиће становништва, индустрије и других корисника; обезбеђује добро стање акватичних и приобалних екосистема; повећава количина воде у водотоцима у маловодном периоду; обезбеђују услови за посебно коришћење вода.

Као прва мера у оквиру овог приоритетног циља планирано је успостављање регистра вода у сврху одржавања, дефинисања мера над захватањем сирове површинске и подземне воде и акумулисања површинске воде и праћења захватања воде.

У оквиру овог приоритетног циља спровешће се мера која се односи на обезбеђење зона санитарне заштите изворишта „Селашница“. Поред тога, планирана је израда елабората о зонама санитарне заштите изворишта за водоснабдевање и обезбеђење истих (који ће обухватити и друга водоизворишта), као и израда елабората о резервама подземних вода за водоснабдевање.

У циљу решавања проблема отпадних вода, урађен је Генерални пројекат сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода општине Пријепоље. У складу са тим, једна од мера у оквиру овог приоритетног циља односи се на учешће у изградњи два ППОВ – ППОВ Пријепоље и ППОВ Бродарево, сабирних главних колектора и проширење канализационе мреже. Пројекат изградње комуналне (канализационе) инфраструктуре и инфраструктуре за одлагање комуналног чврстог отпада у Републици Србији са радним називом „Чиста Србија“ је пројекат за чије спровођење је надлежно Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Општина Пријепоље је једна од јединица локалне самоуправе која је укључена у програм изградње канализационе мреже и постројења за прераду отпадних вода и на подручју општине Пријепоље планирана је изградња ППОВ Пријепоље и ППОВ Бродарево.

Општина Пријеполје, поред учешћа у изградњи два постројења за пречишћавање отпадних вода, планира да у планском периоду изгради недостајућу инфраструктуру за извођење фекалне канализационе мреже у руралним срединама. За решавања проблема отпадних вода са подручја општине Пријеполје које неће бити прихваћене системима ППОВ Пријеполје и ППОВ Бродарево, планирана је мера изградње канализационе мреже у сеоским подручјима са пакет ППОВ.

У оквиру овог приоритетног циља радиће се и на регулисању површинских вода, као и повећању надзора и контроле спровођења обавезе предтретмана употребљених вода.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>6 ЧИСТА ВОДА И САНИТАРНИ УСЛОВИ</p>	<p>Циљ 6: Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарне услове за све.</p> <ul style="list-style-type: none"> 6.2 До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у стањима рањивости 6.3 До краја 2031. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непрочишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу.
 <p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p>	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> 11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама 11.а Подржати позитивне економске, социјалне и еколошке везе између урбаних, периферних и руралних области оснаживањем националног и регионалног развојног планирања
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 27: Животна средина и климатске промене; 27.4 Управљање водама</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Дужина канализационе мреже (км)	87 (2020.)	147 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу којом газдује ЈКП, као % укупног броја домаћинстава (%)	25,4 (2020.)	53 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Процент становништва прикљученог на канализациону мрежу (%)	51 (2020.)	61 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“
Удео испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода у укупној количини испуштене отпадне воде (%)	48,44 (2020.)	80 (2029.)	Општине и региони у Републици Србији, РЗС
% отпадних вода који се пречишћава (%)	-	80 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“

Мере за постизање Приоритетног циља 6

Мера 6.1: Успостављање регистра вода

Опис мере:

Сврха ове мере је да се омогући идентификација свих расположивих извора подземних вода, као и речних вода који се могу користити за водоснабдевање, као и одржавање, дефинисања мера и праћење захватања и квалитета вода.

У оквиру ове мере урадиће се регистар подземних и речних вода.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	1.500.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	краткорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Урађен регистар – циљна вредност: 1 Број укључених изворишта

Мера 6.2: Обезбеђење зона санитарне заштите изворишта „Сељашница“

Опис мере:

Завршен је елаборат и Општина Пријепоље је од Министарства здравља добила решење о одређивању зона санитарне заштите изворишта Сељашница на основу урађеног елабората.

У оквиру ове мере потребно је поступити по мерама које су предвиђене у елаборату и извршити обезбеђење зона санитарне заштите.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	25 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Краткорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број обезбеђених изворишта – циљна вредност: 1 Површина непосредне зоне заштите изворишта

Мера 6.3: Израда елабората о зонама санитарне заштите изворишта за водоснабдевање и обезбеђење истих

Опис мере:

У оквиру ове мере урадиће се елаборати о зонама санитарне заштите следећих водоизворишта: Сопотница, Режевица, Режевица1, Режевица2 и других у оквиру водовода (Камена Гора, Јабука, Аљиновић, Хисаџик и др.).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број водоизворишта за која су израђени елаборати – циљна вредност: 10

Мера 6.4: Израда елабората о резервама подземних вода за водоснабдевање

Опис мере:

Ова мера је комплементарна са мерама 6.1 и 6.3 и подразумева даљу разраду, тј. израду елабората са детаљним хидролошким, хидро-геолошким и свим другим параметрима битним за одређивање капацитета резерви подземних вода.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број израђених елабората – циљна вредност: 6

Мера 6.5: Учешће у изградњи ППОВ Пријепоље и ППОВ Бродарево, сабирних главних колектора и проширење канализационе мреже

Опис мере:

Изградња ППОВ Пријепоље и ППОВ Бродарево је део пројекта који спроводи Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у Републици Србији са радним називом „Чиста Србија“.

У оквиру овог пројекта Општина Пријепоље ће израђивати планску документацију и издавати грађевинске дозволе. Такође, Општина ће решавати имовинско-правне односе.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	32 милиона ЕУР
Могући извори финансирања:	Средства РС (укључујући и кредитна средства која Република Србија користи за овај пројекат), буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Други учесници у спровођењу:	Локална самоуправа
Период спровођења:	Средњорочно (3-5 година)

Показатељи учинка (опционо):

- Број изграђених ППОВ – циљна вредност: 2
- Дужина изграђене канализационе мреже (км) – циљна вредност: 60

Мера 6.6: Изградња канализационе мреже у сеоским подручјима са пакет ППОВ

Опис мере:

Канализациона мрежа са пакет ППОВ ће се радити у сеоским подручјима у којима постоје делови који су густо насељени (где постоји оправданост у изградњи заједничке – јавне канализације).

Остала домаћинства ће користити индивидуалне адекватне септичке јаме.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(биће накнадно дефинисано)

Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број насеља у сеоским подручјима у којима је изграђена канализациона мрежа са пакет ППОВ • Број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу са пакет ППОВ
Мера 6.7: Регулисање површинских вода	
Опис мере:	
Сврха ове мере је да се спречи изливање површинских вода из корита, као и да се заштити квалитет површинских вода.	
У оквиру мере спровешће се уклањање дивљих депонија (у циљу заштите квалитета вода), чишћење корита, регулација површинских водотокова (у циљу заштите од изливања).	
Општина је надлежна за уређење бујичних потока.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	3.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, ЈП „Србијаводе“
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	-
Период спровођења:	средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број очишћених дивљих депонија – циљна вредност: 29 • Дужина очишћених корита (м) – циљна вредност: 800
Мера 6.8: Изградња кишне канализације	
Опис мере:	
Сврха ове мере је да се евакуишу се површинске вода а у одређеном броју случајева и подземних вода. Изградњом кишне канализације врши се заштита превенствено саобраћајне инфрасистемне (путеви, улице, паркинг простори, слободне јавне површине). На тај начин се усмерава и контролише сакупљање вода и избегава се штета на објектима.	
У оквиру мере спровешће се одржавање већ изграђене кишне канализације. По потреби радиће се пројектна документација. У оквиру одржавања ће се реализовати одређени радови који са мањим улагањима могу довести до веће функционалности колектора, одвода	
Укључује и одвођење вода са саобраћајница.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	6.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „ Лим “
Период спровођења:	дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број очишћених алпских захвата и решетки – циљна вредност: 25

- Дужина изграђене кишне канализације (км) - циљна вредност: 2,1

Мера 6.9: Повећање надзора и контроле спровођења обавезе предтретмана употребљених вода

Опис мере:

Ова мера је изузетно значајна због заштите вода, јавне канализације и омогућавања правилног рада постројења за пречишћавање отпадних вода.

Правна лица која се баве делатношћу код које се може очекивати појава технолошких отпадних вода (млечаре, перионице, хемијска индустрија, хотели, болнице, фарбаре, печењаре и др.) имају обавезу да раде предтретман употребљених вода и не могу испуштати отпадне воду у јавну канализацију уколико нису успоставили предтретман до нивоа квалитета рецепијента.

У оквиру ове мере успоставиће се надзор и контрола спровођења ових обавеза.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	(финансијска средства за рад инспекција)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број ангажованих нових инспектора

Приоритетни циљ 7: Унапређење система за управљање отпадом

Послове сакупљања, одвожења и депоновања отпада на територији општине Пријепоље спроводи ЈКП „Лим“. У Општинској управи Пријепоље не постоји посебно одељење које се бави проблематиком управљања отпадом, већ су ти послови препуштени Одељењу за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбено и имовинско-правне послове.

На подручју општине Пријепоље, од укупно 80 насељених места, услугама организованог сакупљања отпада обухваћено је свега 17 насеља. С обзиром на веома мали обухват сакупљања комуналног отпада, на подручју општине постоји велики број дивљих депонија, које доводе до нарушавања стања параметара животне средине и угрожавања здравља људи.

Комунални отпад са територије општине се од 2000. године одлаже на локацију „Стањевине“, која се налази у близини реке Лим и на самом улазу у град. Током 2021. године несанитарна депонија „Стањевине“ је санирана, земљиште је рекултивисано а сав отпад из општине Пријепоље је преусмерен на несанитарну депонију у Прибоју.

Краткорочно решавање проблема управљања отпадом за општине Пријепоље, Прибој, Нову Варош и Сјеницу јесте пројекат изградње трансфер станице „Бањица“ на коју би се одлагао сав отпад прикупљен са територије поменутих општина, а који би се након претовара транспортовао у Регионални центар „Дубоко“ у Ужицу. У складу са наведеним у оквиру овог приоритета као прва мера планирана је изградња недостајуће инфраструктура за трансфер станицу „Бањица“.

Дугорочно решење проблема управљања отпадом у ове 4 општине је изградња, односно успостављање регионалног центра за управљање отпадом Бањица.

Поред законске обавезе (Закон о управљању отпадом Републике Србије) јединица локалне самоуправе да поседују локални план управљања отпадом (ЛПУО), општина Пријепоље до сада није припремила овај документ. С тим у вези, овим приоритетним циљем је предвиђена израда ЛПУО Пријепоље као полазног, стратешког документа у овој области којим се дефинишу циљеви управљања отпадом у складу са усвојеном Стратегијом управљања отпадом Републике Србије („Службени гласник РС“, број 29/10). Локалним планом ће се размотрити све врсте отпада и начини поступања, да би се одабрала решења која су у складу са принципима интегралног управљања отпадом и одрживим развојем. ЛПУО Пријепоље ће обухватити све законом предвиђене појединачне програме, израђене за сакупљање, транспорт, третман и одлагање контролисаног отпада. Сврха плана је превенцији настајања отпада, збрињавање отпада на месту настајања, класирање, неутрализацију опасног отпада, смањење биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду, управљање индустријским отпадом, поновну употребу и рециклажу компонената комуналног отпада, решавање питања одлагања отпада и санацију дивљих депонија, а самим тим смањивање опасности по животну средину грађана. Документом ће се обухватити и програми развијања јавне свести и одговорности у управљању отпадом, са дугорочним циљем који се односи на побољшање квалитета живота грађана, очување здраве животне средине и очување природе засновано на одрживом управљању животном средином.

С обзиром да на решавању управљања отпадом Општина Пријепоље ради у партнерству са суседним општинама (Нова Варош, Прибој и Сјеница), у оквиру једне од мера ће се, поред израде локалног плана управљања отпадом, урадити и регионални план управљања отпадом у сарадњи са партнерским општинама.

С обзиром на неадекватну опремљеност локалног комуналног предузећа и у погледу људских и техничких ресурса, на подручју општине нису успостављене напредне методе управљања отпадом. Недостатак квалификоване радне снаге, застарела механизација и опрема, представљају значајне препреке за увођење савременијих и адекватнијих модела организованог управљања отпадом, па је решавање овог проблема препознато кроз меру која се односи на проширење људских и техничких капацитета за управљање отпадом.

Мада је примарна рециклажа прописана законом и предвиђа одвајање папира, стакла и метала у посебно означене контејнере, примарна селекција не функционише у пракси. Издвајање различитих компоненти на извору настајања отпада - из домаћинства, радњи, институција, сакупљање на улици или у центрима где се сакупља рециклабилан отпад, су изазови који се стављају пред општину Пријепоље. Да би се раздвајање отпада на месту настанка спровело на најефикаснији начин, потребно је имати адекватну инфраструктуру. Важно је обезбедити да се отпад одвојено одлаже у непропусне посуде, затим да се обезбеди одвојено преузимање и транспорт овако селектованог отпада, како би се избегло мешање појединачних фракција и на крају је потребно да селектовани отпад раздвојен дође до центра за секундарну селекцију, на даље третмане. На овакав начин фракције отпада добијају своју пуну употребну вредност и у мањем проценту завршавају на депонијама, чиме се продужава њихов век трајања и одлаже потреба изградње нових. Да би се ишло у сусрет поменути изазовима, овим приоритетним циљем су планиране мере које се односе на изградњу и унапређење комуналне инфраструктуре за успостављање примарне селекције отпада.

Поред чињенице да се генерални став о отпаду полако мења, и да се шири схватање да отпад представља значајан ресурс, јавна свест грађана Пријеполја о поступању са отпадом није довољно развијена. Изостају едукације становништва о врстама отпада, начину поступања са појединим категоријама отпада и могућностима и значају рециклаже. Да би се управљање отпадом сматрало одрживим неопходно је уложити пуно труда и рада на промени начина размишљања и поступања, како становништва, тако и комуналних предузећа и саме општинске управе. Због тога се једна од мера у оквиру овог приоритетног циља односи на промоцију и подизање свести локалне популације о значају примарне селекције кроз медије, кроз образовање у школама, разне свеобухватне кампање. Сврха ова мере јесте развијање јавне свести сваког појединца да помогне у достизању одрживог управљања отпадом кроз одговорнији однос према отпаду и поступање са отпадом на одржив начин као што је смањење настајања отпада, куповину производа направљених од рециклабилних материјала, раздвајање отпада за рециклажу.

Већ је поменуто да од укупно 80 насеља на подручју општине само њих 17 је покривено услугама организованог сакупљања отпадом. Ови подаци указују да постоји доста простора за побољшање ове врсте комуналних услуга, посебно у случају руралних подручја која треба адекватно покрити и на тај начин учинити чистијим, безбеднијим и здравијим, па се једна од мера у оквиру овог приоритетног циља управо односи на проширење услуге прикупљања и одвожења отпада.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p>	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> • 11.6: До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима
 <p>12 ОДГОВОРНА ПОТРОШЊА И ПРОИЗВОДЊА</p>	<p>Циљ 12. Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 12.4: До 2030. постићи еколошки исправно управљање хемикалијама и свим врстама отпада током читавог њиховог употребног циклуса, у складу са договореним међународним оквирима, и значајно смањити њихово испуштање у ваздух, воду и земљиште како би се што више умањили њихови негативни утицаји на здравље људи и животну средину ▪ 12.5: До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукуцију, рециклирање и поновно коришћење
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 27 – Животна средина и климатске промене</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Покривеност територије организованим прикупљањем отпада (%)	65 (2020.)	75 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“
Процент становништва покривен услугом организованог прикупљања отпада (%)	80 (2020.)	85 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Удео отпада који се сакупља у укупној количини генерисаног чврстог комуналног отпада (%)	80 (2020.)	85-90 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“
Удео примарно селектованог отпада (%)	-(2020.)	3 (2029.)	Извештај ЈКП „Лим“

Мере за постизање Приоритетног циља 7

Мера 7.1: Израда локалног и регионалног плана управљања отпадом

Опис мере:

Сврха израде планова управљања отпадом је да се дефинише превенција настајања отпада, збрињавање отпада на месту настајања, класирање, неутрализација опасног отпада, смањење биоразградивог и амбалажног отпада у комуналном отпаду, управљање индустријским отпадом, поновна употреба и рециклажа компонената комуналног отпада, решавање питања одлагања отпада и санација дивљих депонија, што доприноси смањивању опасности по животну средину грађана.

У оквиру ове мере урадиће се локални план управљања отпадом, а у партнерству са општинама Нова Варош, Прибој и Сјеница и регионални план.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријеполје, буџети општина: Нова Варош, Прибој, Сјеница
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове
Други учесници у спровођењу:	Општине Нова Варош, Прибој и Сјеница
Период спровођења:	Краткорочно до краја 2023. године
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број израђених локалних планова управљања отпадом – циљна вредност: 1 • Број израђених регионалних планова управљања отпадом – циљна вредност: 1

Мера 7.2: Учесће у изградњи трансфер станице Бањица

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна јер се њеном реализацијом краткорочно (до успостављања регионалног центра за управљање отпадом Бањица) решава проблем управљања отпадом. Изградњом трансфер станице „Бањица“ стварају се услови да се на њој прихвати и изврши претовар прикупљеног комуналног отпада, који би се након претовара транспортовао у Регионални центар „Дубоко“ у Ужицу.

Мера се спроводи у партнерству са општинама Прибој, Нову Варош и Сјеница.

Трансфер станица са рециклажним двориштем је изграђена. Потребно је још урадити далековод, прикључак на државни пут и приступну саобраћајницу и водовод

Ово је пројекат који реализује Министарство ЗЖС, а општине су учесници.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	200 милиона динара
Могући извори финансирања:	Средства РС (Министарство ЗЖС), буџет Општине Пријеполје, буџети општина: Прибој, Нова Варош, Сјеница,
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Министарство ЗЖС

Други учесници у спровођењу:	Регионална санитарна депонија „Бањица“ д.о.о., Општина Прибој, Општина Нова Варош, Општина Сјеница
Период спровођења:	Краткорочно до краја 2023. године
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број изграђених трансфер станица – циљна вредност: 1
Мера 7.3: Учешће у успостављању регионалног центра за управљање отпадом Бањица	
Опис мере: Успостављањем регионалног центра за управљање отпадом дугорочно би се решио проблем управљања отпадом у општини Пријепоље. Мера се спроводи у партнерству са општинама Прибој, Нова Варош и Сјеница. У оквиру ове мере потребно је изградити регионални центар за управљање отпадом. Ово је пројекат који ће спроводити Министарство ЗЖС, а општине су учесници и оне ће учествовати у оснивању предузећа.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	8 милиона евра
Могући извори финансирања:	Средства РС (Министарство ЗЖС), буџет Општине Пријепоље, буџети општина: Прибој, Нова Варош, Сјеница
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Министарство ЗЖС
Други учесници у спровођењу:	Регионална санитарна депонија „Бањица“ д.о.о., Општина Пријепоље, Општина Прибој, Општина Нова Варош, Општина Сјеница
Период спровођења:	Средњорочно до краја 2027.
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број изграђених регионалних центара за управљање отпадом – циљна вредност: 1
Мера 7.4: Проширење (људских и техничких капацитета) за управљање отпадом	
Опис мере: Сврха ове мере је да се на подручју општине Пријепоље успоставе напредне методе управљања отпадом. Кадровска структура запослених је неадекватна и недовољна за већи обим послова. У оквиру мере набавиће се потребна опрема за ЈКП „Лим“ и то превасходно возила за одвожење различитих врста отпада са додатном опремом. У оквиру кадровске структуре потребно је извршити реорганизацију ЈКП „Лим“. Такође ће се радити на повећању броја радно ангажованих.	
Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	100 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, сопствена средства ЈКП „Лим“, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број набављених возила

- Број новозапослених

Мера 7.5: Успостављење примарне селекције

Опис мере:

У оквиру ове мере, превасходно је потребно извршити техничко опремање домаћинстава са опремом за одвојено сакупљање комуналног отпада, на целокупној територији општине. Под опремом се подразумевају пластичне канте запремине 120/240л које служе одвојеном сакупљању отпада и то - рециклабилног (тзв. сува фракција) и намењеног депоновању (тзв. мокра фракција). Овакав приступ је могућ у објектима индивидуалног становања, док је за станаре стамбених зграда неопходно обезбедити контејнере од 1,1м³ и то у три варијетета/боје: плави за рециклабилни, црни за биоразградиви отпад и жути за амбалажно стакло. За успешно спровођење ове мере, потребно је урадити технички концепт који дефинише све аспекте једног оваког система.

Такође, у оквиру ове мере планирана је изградња додатне инфраструктуре, попут компостане, као и рециклажних дворишта и рециклажних острва, која треба да служи обезбеђивању могућности грађанима да примарно раздвојени отпад из домаћинстава донесу и без надокнаде одложе у засебне посуде/одељке, попут: електронског и електричног отпада, коришћеног уља из кухиње, боја и лакова, амбалаже од хемијских средстава и сл.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	60 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број отворених рециклажних дворишта/острва
- Број индивидуалних домаћинстава покривених системом примарне селекције отпада
- Број контејнера од 1,1м³ стављених у функцију примене система ПСО

Мера 7.6: Подизање свести локалне популације о значају примарне селекције

Опис мере:

Ова мера је важна због подизања нивоа свести и континуиране едукације грађана, а све у циљу постизања одрживости новоуспостављених система у области управљања отпадом, како би се очувала животна средина.

У оквиру ове мере спроводиће се различити едукативно-образовни садржаји, попут: информативних презентација, креативних радионица, тематских скупова, школских квизова и такмичења, као и медијска кампања.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број реализованих догађаја

Мера 7.7: Проширење услуге сакупљања и одвожења отпада

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна јер Општина Пријепоље планира да повећа покривеност територије услугом организованог прикупљања отпада, као и обухват домаћинстава овом услугом.

У оквиру ове мере обезбедиће се сва потребна комунална инфраструктура за рурално подручје (комунална опрема, возила за транспорт отпада и сл.).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	20 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број постављених контејнера / канти (посуда за прикупљање отпада, примарну селекцију)
- Број обвезника плаћања услуге прикупљања и транспорта отпада
- Број новонабављених возила

Приоритетни циљ 8: Унапређење водоснабдевања становништва и привреде

Према подацима Аналитичког сервиса ЈЛС за 2020. годину воду из јавног водоводног система користи 48,1% домаћинстава од укупног броја домаћинстава на територији општине Пријепоље. За водоснабдевање се користе воде карстне издани. Извориште Селашница састоји се од два стална и неколико повремених извора, лоцираних у уској клисури истоименог водотока, укупног пројектованог капацитета од 250 л/сек, док је радни капацитет променљив (од 140 до 190 л/сек). Вода са извора се доводи уз помоћ два цевовода гравитационо на Постројење за прераду воде (ППВ „Селашница“). Један цевовод је изграђен 1968. а други 1986. године, па услед дотрајалости и амортизације материјала, водоводни систем карактеришу значајни недостаци пре свега у погледу великих губитака и чшће појаве кварова. Додатно, мерења указују да је током последње деценије дошло до знатног периодичног смањења вредности минималне издашноси извора са трајањем и до шест месеци у зависности од хидролошких услова године.

Тако да се у оквиру овог приоритета предвиђа успостављање алтернативног водоснабдевања кроз контролисану изградњу и коришћење простора, који обезбеђује заштиту квалитета вода и здравствену исправност воде са изворишта.

Развој технологије и науке у свим сферама привреде, утицао је на понуду адекватне и квалитетне опреме за изградњу, одржавање водовода и водних објеката, пре свега пумпних станица и резервоара за водоснабдевање. Коришћење нових материјала за израду водоводне мреже, које су механички отпорније, могу да продуже животни век опреме и до 100 година. Енергетска ефикасност у погледу стварања уштеда у потрошњи електричне енергије је незаобилазан елемент који се мора примењивати приликом реконструкције постојећих или изградње нових водоводних система. Мере које доводе до оваквих резултата се односе на замену старих пумпи за воду новим ефикаснијим, аутоматско управљање системом дистрибуције воде уз даљински надзор дислоцираних објеката. Смањење трошкова електричне енергије даје веће резултате у финансијском смислу, а самим тим смањује трошкове производње и дистрибуције воде. Примена

савремене опреме за мерење и детекцију кварова на водоводној мрежи омогућава да се систематски ради на праћењу потрошње (протока воде у разним дневним и ноћним периодима) и испитивању исправности траса цеви и прикључака потрошача. Све наведено биће укључено у радове који су предвиђени овим приоритетом кроз мере које се односе на реконструкцију и санацију објеката на изворишту Сељашница, реконструкцију, санацију постојећих и уређење нових изворишта и реконструкцију и доградњу ППОВ „Сељашница“.

У водоводном систему Пријепоље постоје четири резервора: „Јездовића коса“ (2.000 м³); „Градина“ (350 м³); „Пушина (350 м³) и резервоар на ППВ (525 м³). Корисна запремина резервоарског простора је мала што је један од разлога за немогућност континуираног водоснабдевања корисника градског водовода лоцираних на вишим котама, а нарочито у месецима и данима повећане потрошње воде, па се једна од мера односи на изградњу нових резервоарских простора. За сва изворишта водоснабдевања као и објекте дистрибутивног система спровешће се мере санитарне заштите дефинисане Првилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања.

Управљање водоводном инфраструктуром, односно, успешна и одржива редуција губитака воде је један од приоритета комуналног предузећа надлежног за послове водоснабдевања становништва општине Пријепоље. С обзиром да губљење најважнијег природног ресурса има значајне финансијске последице, да доводи до ометаног снабдевања становника водом и прекида у испоруци, а да истовремено има и додатни еколошки притисак на водне ресурсе, јасно је да активност на смањењу губитака представља приоритетан задатак. Потпуно уклањање губитака воде из дистрибутивне мреже није могуће нити је економски оправдано. Међутим, велики губици воде су симптом других недостатака, као што је одсуство контроле и одржавања система, што ће бити обухваћено мером која се односи на формирање центра за управљање и постављање мерних места на јавном водоводу, заменом постојећих механичких водомера са водомерима са радио читавањем и осетљивим опсегом мерења.

У планском периоду предвиђена је и реконструкција и доградња магистралних водовода, која ће се радити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама. Димензије нових водоводних линија биће одређене на основу хидрауличког прорачуна узимајући у обзир и потребну количину воде за гашење пожара како се то противпожарним прописима захтева, а на водоводним линијама ће се предвидети потребан број противпожарних хидраната, на максималном размаку од 80 м за индустријске зоне, односно 150 м за стамбене зоне, као и уградња надземних противпожарних хидраната.

За несметано и ефикасно снабдевање водом становника општине, како у урбаним тако и у руралним срединама предвиђена је реконструкција и доградња секундарне водоводне мреже, формирање других висинских зона, реконструкција постојећих и изградња нових сеоских водовода, и увођење сеоских водовода у систем којим управља ЈКП „Лим“. У складу са националним приоритетима и општина Пријепоље тежи повећању обухвата корисника који су прикључени на централни систем водоснабдевања и која још увек немају здраву пијаћу воду, па ће се у планском периоду у оквиру овог приоритета спроводити интензивни радови на реконструкцији постојеће и изградњи нове водоводне мреже, пре свега у руралним подручјима која су значајније притиснута овом проблематиком.

Приоритетом је предвиђена и мера катастарско топографског снимања и израде елабората постојећих подземних инсталација водовода и канализације. Овом мером добиће се прецизна евиденција о надземним и подземним водовима са припадајућим постројењима и уређајима а утврђени подаци о водоводу и канализацији биће приказани графички, нумерички и описно. На основу елабората оригиналних теренских података добијених снимањем водова израдиће се планови и прегледни планови водова у аналогном или дигиталном облику. Ови планови ће садржати податке о положају трасе водова са припадајућим постројењима и уређајима и све карактеристичне описне податке за ту врсту вода. Регистар водова израђује се у циљу лакшег проналажења мерних података на основу којих се картирају водови и припадајућа постројења и уређаји.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>6 ЧИСТА ВОДА И САНИТАРНИ УСЛОВИ</p>	<p>Циљ 6: Успоставити санитарне услове и приступ пијаћој води за све</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 6.1: До краја 2031. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и јефтиној пијаћој води за све; ▪ 6.2: До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у стањима рањивости ▪ 6.3: До краја 2030 унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео непрочишћених вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу; ▪ 6.4: До 2030. битно повећати ефикасност коришћења воде у свим секторима и обезбедити одрживу експлоатацију воде и снабдевање слатком водом како би се одговорило на несташицу воде и у знатној мери смањило број људи који се суочавају са несташицом воде.
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 27 Животна средина и климатске промене; 27.4 Управљање водама</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Дужина водоводне мреже на територији општине Пријепоље којом газдује ЈКП „Лим“ (без водоводних прикључака) (км)	115,8 (2021.)	130 (2029)	Извештај ЈКП „Лим“
Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу којом управља ЈКП „Лим“	6.261 (2021.)	6.961 (2029)	Извештај ЈКП „Лим“
Количина испоручене воде за пиће (м ³)	1.334.721 (2021.)	1.600.000 (2029)	Извештај ЈКП „Лим“
Дужина (м) замењене/ реконструисане водоводне мреже - кумулативно за период 2022-2029.	-	10.000 (2029)	Извештај ЈКП „Лим“

Мере за постизање Приоритетног циља 8

Мера 8.1: Алтернативно водоснабдевање Сопотница

Опис мере:

Сврха ове мере је да обезбеди алтернативно водоснабдевање Општине Пријепоље имајући у воду да се постојеће водоснабдевање врши из једног изворишта, код којег се током задње деценије знатно смањила издашност у летњем, сушном периоду.

У оквиру ове мере урадиће се елаборат о резервама воде, елаборат о санитарним зонама каптираног извора, урбанистички пројекат, пројектно техничка документација, изградња објекта фазна

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	3.000.000,00 ЕУР
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број урађене комплетне пројектно техничке документације – циљна вредност: 1
- Број каптираних извора – циљна вредност: 1
- Број изграђених објеката – циљна вредност: 1

Мера 8.2: Реконструкција и санација објеката на изворишту Сељашница

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што се стварају услови за побољшање стабилности постојећих објеката на изворишту и стварање услова за коришћење савремене технологије за контролу количина и квалитета воде. У оквиру ове мере потребно је урадити и заштиту понорнице у Бабинама чије воде долазе у извориште Сељашница.

У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација и по истој извршити радови

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	30.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број реконструисаних/санираних објеката – циљна вредност: 2

Мера 8.3: Реконструкција, санација постојећих и уређење нових изворишта

Опис мере:

Сврха ове мере је предвиђена реконструкција и санација постојећих изворишта у Бродареву, Каменој Гори, Јабука, Аљиновићи, Хисарцик, као и уређење нових извора

У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација за свако извориште посебно и извести радови.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	15.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “

Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> Број санираних/реконструисаних изворишта – циљна вредност: 5 	
Мера 8.4: Реконструкција и доградња постројења за пречишћавање воде „Селашница“	
Опис мере:	
<p>Сврха ове мере је обезбеђење додатног резервоарског простора, увођење контроле управљања, а све у циљу побољшања квалитета вода.</p> <p>У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација и извести радови на реконструкцији и доградњи.</p> <p>У току је израда документације</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	95.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарство, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> Број реконструисаних постројења – циљна вредност: 1 (Реконструисано Постројење за пречишћавање воде „Селашница“) 	
Мера 8.5: Изградња нових резервоарских простора	
Опис мере:	
<p>Сврха ове мере је повећање резервоарског простора, тј. изравнање дневних потреба за водом.</p> <p>У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација за изградњу нових резервоара укупне запремине око 1100 м³ (Пушина 2, Непек, Равни) и изградити резервоари.</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	330.000,00 ЕУР
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> Број изграђених резервоарских простора – циљна вредност: 3 Запремина изграђених резервоарских простора (м³) – циљна вредност: 1.100 	
Мера 8.6: Реконструкција и доградња магистралних водовода у оквиру водоводних система у Пријепољу	
Опис мере:	
<p>Ова мера је приоритизована као кључна зато што се овом мером побољшава пласман воде ка насељима, тј. корисницима а истовремено се решава проблем уских грла у систему.</p> <p>У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација за реконструкцију 5 км и изградњу нових 2 км магистралног водовода и извести радови.</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финанс. средстава:	500.000,00 ЕУР
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Дужина реконструисаног водовода (м)- циљна вредност: 5.000 • Дужина дограђеног водовода (м) – циљна вредност: 2.000 	
Мера 8.7: Реконструкција и доградња секундарне водоводне мреже	
Опис мере:	
Ова мера је приоритизована као кључна зато што се смањују губици из водоводног ситеме и стварају услови за прикључење нових корисника.	
У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација и извести радови.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	99.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Дужина реконструисане секундарне мреже (м) – циљна вредност: 7.000 • Дужина дограђене секундарне мреже (м) – циљна вредност: 2.500 	
Мера 8.8: Формирање других висинских зона	
Опис мере:	
Ова мера је приоритизована као кључна због тога што се у насељима Виницка и Љиљци очекује пад притиска након укључења резервоара Јездовића коса у систем, те је неопходно лоцирати и изградити пумпне бустер станице како би се омогућило стабилно водоснабдевање постојећих корисника.	
У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација за две пумпне бустер станице и извести пројектовани радови.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	4.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, ЈКП „Лим“, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Краткорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број формираних висинских зона • Број изграђених пумпних бустер станица – циљна вредност: 2 	
Мера 8.9: Изградња проходне цевне галерије у магистралном путу Е72 на деоници од Епархијског двора до Коловрата	

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што је магистрални водовод Пријепоља ЛГ ДН300 изграђен у коловозу ове магистрале, те хаварије и било који радови на овом магистралном водоводу изискују обуставу саобраћаја на једној траци, а у неким случајевима и потпуну обуставу саобраћаја док трају радови. Из тог разлога, изградњом проходне галерије би се онемогућио негативни утицај на магистрални пут приликом извођења било којих радова на магистралном водоводу. Осим тога, створили би се услови за изградњу фекалне канализације и све остале подземне инфраструктуре, и то без додатног раскопавања магистралног пута.

У оквиру ове мере урадиће се пројектно техничка документација и извршити изградња проходне галерије у дужини од око 2.200 м.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	100.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, ЈКП „Лим“, Министарство
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Дужина на којој је изграђена проходна цевна галерија (м) – циљна вредност: 2.200

Мера 8.10: Реконструкција постојећих и изградња нових сеоских водовода

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што директно утиче на рурални развој општине и побољшање количине и квалитета пијаће воде у сеоским срединама.

У оквиру ове мере урадиће се техничка документација и изградити водовод.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	40.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарство, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број реконструисаних сеоских водовода – циљна вредност: 1
- Број изграђених сеоских водовода – циљна вредност: 4

Мера 8.11: Катастарско топографско снимање и израда елабората постојећих подземних инсталација водовода и канализације

Опис мере:

Сврха ове мере је израда катастра подземне инсталације изграђене јавне водоводне и канализационе мреже. У оквиру ове мере урадиће се геодетски снимак и унети у катастерски операт, тј, у географско информативни систем.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(Биће накнадно утврђено)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> ГИС подземних инсталација јавног водовода и канализације.
Мера 8.12: Формирање центра за управљање и мерних места на јавном водоводу	
Опис мере:	
<p>Сврха ове мере је формирање мерних места у којима ће се континуално мерити параметри притисак и проток, а што ће служити за праћење исправности мреже и створити услове за планирање развоја система. Такође, омогућиће се даљинско праћење и контрола рада система.</p> <p>У оквиру ове мере, по већ урађеној пројектно техничкој документацији, изградиће се водоводни шахтови у дефинисаним чворовима на магистралним водоводима, набавиће се и уградити пројектом предвиђена опрема.</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(биће накнадно утврђено)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Формиран центар за управљање – циљна вредност: 1 Број мерних места на јавном водоводу- циљна вредност: 13
Мера 8.13: Замена постојећих механичких водомера са водомерима са радио читавањем и осетљивим опсегом мрежа у циљу смањења губитака	
Опис мере:	
<p>Сврха ове мере је повећање нивоа пружања комуналне услуге испоруке чисте воде, стварање услова за смањење губитака воде и нерационалне потрошње, као и злоупотребе од стране корисника. Смањује се потребно време за читавање водомера и смањује се број ангажованих радника.</p> <p>Истовремено се постиже побољшање у комуникацији са грађанима.</p> <p>У оквиру ове мере урадиће се: набавка и уградња 2.037 водомера са радио читавањем и набавка возила</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	30.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП “ Лим “
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> Број замењених/уграђених водомера – циљна вредност: 2.037
Мера 8.14: Увођење сеоских водовода у систем којим се управља	
<p>Ова мера је приоритизована као кључна зато што ће се сеоски водоводи довести у техничко и технолошки исправно стање. Задовољиће се законом прописани параметри тако да се могу прибавити употребне дозволе и водоводи добити управљача.</p>	

У оквиру ове мере, у зависности од конкретног стања појединих сеоских водовода, урадиће се потребне активности у циљу довођења у технички и законски прописане оквиру (израда катастра постојеће инсталације, израда недостајуће документације, сагласности, и др.)

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(Биће накнадно дефинисано)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број сеоских водовода укључених у систем којим се управља • Број домаћинстава укључених у систем којим се управља

Приоритетни циљ 9: Унапређење комуналних услуга

У складу са Законом о комуналним делатностима, Општина Пријепоље обезбеђује организационе, материјалне и друге услове за изградњу, одржавање и функционисање комуналних објеката и за техничко и технолошко јединство система и уређује и обезбеђује обављање комуналних делатности и њихов развој. Законске обавезе јединице локалне самоуправе у области инфраструктуре и заштите животне средине у општинској управи Пријепоље реализују се посредством Одељења за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне послове. У оквиру овог Одељења постоји Одсек за инспекцијске послове који врши послове инспекцијског надзора у области: грађевинарства, комуналне делатности, заштите животне средине, послове инспекцијског надзора у области саобраћаја и некатегорисаних локалних путева. Обављање комуналних делатности и њихов развој оваља ЈКП „Лим“ које у оквиру својих надлежности обавља послове на сакупљању, пречишћавању и дистрибуцији воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производњу и дистрибуцију топлотне енергије, управљање комуналним отпадом, управљање гробљима и погребне услуге, управљање пијацама, одржавање чистоће на површинама јавне намене, одржавање јавних зелених површина.

Системом даљинског грејања у општини Пријепоље покривено је свега 5% домаћинстава, тачније топловодном мрежом обухваћено је око 600 прикључака. ЈКП „Лим“ тренутно наплаћује услуге грејања по површини стамбених јединица, па је у оквиру овог приоритета предвиђена мера која се односи на уградњу мерних уређаја крајњих корисника грејања. Овом мером ће се омогућити праведнији-реалнији вид наплате услуге у складу са количином испоручене енергије, што ће изискивати и промене, односно усклађивања локалних аката са националним законодавством и дефинисање економске цене kWh, једнаке за све кориснике грејања.

Према подацима надлежних из локалне самоуправе током 2019. године, на подручју општине Пријепоље је заменом 2.500 сијалица јавне расвете ЛЕД светиљкама, остварена уштеда од 10 милиона динара. Да би се ови позитивни ефекти наставили и одржали, и како би се додатно повећале уштеде у систему, а проблем неефикасне јавне расвете решио, потребно је преостале светиљке са живиним и натријумовим изворима заступљене на територији општине заменити савременијим и економичнијим ЛЕД

светиљкама. Како би целокупни систем заокружио у оквиру овог приоритетног циља предвиђене мере које се односе на измештање мерних места јавне расвете ради лакшег управљања (контроле потрошње), на реконструкцију постојећег система (замена стубова, каблова), а потом и успостављање даљинског система управљања расветом.

Поред наведеног и комуналне услуге које подразумевају управљање гробљима и погребне услуге, управљање пијацама, одржавање чистоће на површинама јавне намене, одржавање јавних зелених површина су у надлежности ЈКП „Лим“. У оквиру овог приоритетног циља повећаће се капацитети локалног комуналног предузећа за ефикасније и квалитетније пружање ових услуга ка грађанима, кроз набавку нове, савременије механизације и опреме. Овом мером ће се остварити дрвоструки позитивни ефекти који не подразумевају само подизање квалитета живота и здравља грађана, већ ће са друге стране резултирати и подизањем финансијског капацитета комуналног предузећа, са циљем да се средства добијена по основу нових услуга, или квалитетнијих постојећих услуга уложе у даље унапређење и надоградњу услуга ка крајњим корисницима. С тим у вези овим приоритетом се препознају мере на подизању капацитета ЈКП за обављање комуналних услуга; на уређењу и проширењу постојећих и отварању нових гробља према важећим правилницима из ове области; затим је предвиђено учешће у изградњи азила за псе у сарадњи са општинама Прибој и Нова Варош, као и реконструкција зелене пијаце.

Зелене површине представљају значајан фактор који обезбеђује и побољшава визуелни изглед и квалитет живота у урбаним срединама. Значај зеленила у урбаним срединама је вишеструк: побољшава климатске услове, утиче на регулацију температуре ваздуха, притисак и ваздушна струјања, смањује ниво комуналне буке и аерозагађење, повећава влажност ваздух, спречава појаву ерозије земљишта, штити од претераног осунчавања. Са циљем да се зеленило унапреди и оплемени на територији општине Пријепоље овим приоритетом је планирано поред редовног одржавања јавних зелених површина, спровођење додатне активности на ревитализацији постојећег зеленила и формирању нових зелених површина. Подизањем функционалности појединих сегмената система зеленила (зеленила у зони саобраћајница, зеленила у оквиру стамбених зона, парковских подручја, заштитних зона и др), унапређује се систем зеленила на ширем подручју општине и побољшавају се услови живота грађана.

Интензивнији урбани развој све више води ка тренду поновног откривања и реafirмације јавних простора, од теме обликовања, дизајнирања, нових садржаја до све значајније улоге јавних простора као јавне сцене, показатеља и модификатора стања социјалне средине. Уопштено, јавни простори и јавни објекти су савршени показатељи прилика у урбаној и широј друштвеној заједници. Уређеност и опрема јавних простора, у великој мери доприносе квалитету укупног доживљаја, унапређењу идентитета и коришћења јавних простора. Добро планиране, уређене јавне површине у градским срединама поред великог примамљивог ефекта за туристе и посетиоце имају велики значај на унапређење квалитета друштвеног живота локалног становништва и постају места заједничког окупљања и дружења. Стога се утицај јавних зелених површина у позитивном смислу одражава и на живот и развој у здравој животној средини, на очување биодиверзитета и на афирмисање социјалне димензије локалне заједнице. Јавне зелене површине на подручју општине Пријепоље се карактеришу незадовољавајућим степеном уређености, што води ка њиховој даљој деградацији, и на крају до губитка намене. Због наведеног ће општина Пријепоље, у оквиру овог приоритетног циља, поред

реконструкције, ревитализације и подизање нових јавних зелених површина радити и на унапређењу садржаја на јавним површинама, кроз постављање нових мобилијара у складу са законском регулативом, како би ове јавне површине поново постала место сусрета, контакта, комуникације, уживања, као и места погодна за све облике пасивне и активне рекреације.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p>	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама. ○ 11.7 До 2030. омогућити универзални приступ безбедним, инклузивним и приступачним зеленим и јавним површинама, посебно за жене и децу, старија лица и особе са инвалидитетом. ○ 11.6 До 2020. значајно повећати број градова и људских насеља који усвајају и примењују интегрисане политике и планове усмерене ка инклузији, ефикасности ресурса, ублажавања и прилагођавања климатским променама, отпорности на елементарне непогоде. Такође развити и применити, у складу са Сендаи оквиром за смањење ризика од будућих катастрофа 2015–2030, холистичко управљање ризицима од елементарних непогода на свим нивоима.
 <p>7 ДОСТУПНА И ОБНОВЉИВА ЕНЕРГИЈА</p>	<p>Циљ 7. Доступна и обновљива енергија</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 7.3 До 2031. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности.
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 27 – Животна средина и климатске промене</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Површина јавних зелених површина која се одржава	120.000 м ² (травњака) 500 м ² (цвећњака) 700 м ² (живе оgrade) 600 стабала (2022.)	125.000 м ² травњака 500 м ² (цвећњака) 700 м ² (живе оgrade) 700 стабала (2029.)	Извештај о раду ЈКП „Лим“
Годишња потрошња електричне енергије за јавну расвету (у kWh)	1.144.000 (2021.)	1.125.000 (2029.)	Извештаји Одељења за инвестиције и ЈКП „Лим“
Укупан број светиљки јавне расвете	3.800 (2022.)	4.500 (2029.)	Извештаји Одељења за инвестиције и ЈКП „Лим“
Просечна годишња потрошња електричне енергије за јавну расвету (kWh/светиљци)	300 (2021.)	250 (2029.)	Извештаји Одељења за инвестиције и ЈКП „Лим“

Мере за постизање Приоритетног циља 9

Мера 9.1: Израда елабората о оснивању новог комуналног предузећа и поступање у складу са елаборатом

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што постојећи капацитети ЈКП „Лим“ нису довољни да покрију све комуналне услуге које су у надлежности јединице локалне самоуправе. У циљу дефинисања даљег правца деловања и побољшањеу квалитета и ефикасности комуналних услуга прво ће се урадити елаборат, који ће дати јасне смернице на који начин Општина Пријепоље треба да делује како би својим грађанима обезбедила квалитетне комуналне услуге.

Тип мере:	Институционално – управљачко - организациона
Процена потребних финанс. средстава:	Биће накнадно дефинисано
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „ Лим “
Период спровођења:	Краткорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Урађен елаборат о оснивању новог комуналног предузећа

Мера 9.2: Уградња мерних уређаја крајњих корисника грејања

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што унапређује систем грејање кроз адекватно и прецизно мерење потрошње сваког појединачног корисника . Омогућава се појединачним корисницима да могу да ограниче и мере потрошњу у складу са сопственим потребама.

У оквиру ове мере спровешће се уградња мерача за кориснике мерења по утрошку енергије и софтвер за њихово читавање

Тренутно је у изради Одлука о грејању

Мерни уређаји (калориметри) су уграђени у подстаницама за кориснике физичка лица, а због специфичности система потребно је уградити делитеље топлоте код физичких лица као и калориметре код правних лица..

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	40 милиона динара
Могући извори финансирања:	Корисници грејања , Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „ Лим “, корисници грејања
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број корисника код којих су уграђени мерни уређаји

Мера 9.3: Измештање мерних места јавне расвете

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна због лакшег и ефикаснијег одржавања, као и стварања могућности да корисник има увид у стварну потрошњу.

У општини Пријепоље има укупно 64 мерних места, од којих је 10 измештено, а за преосталих 54 постоје мерна места код којих још увек нису регулисани имовинско-правни односи. За та места потребно је прво регулисати имовинско правне односе, а потом приступити изради пројектне документације.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	11.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	Одељење за ЛЕР
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број измештених мерних места – циљна вредност: 64, базна вредност: 10

Мера 9.4: Замена преосталих живиних и натријумових светиљки ЛЕД светиљкама

Опис мере:

Општина Пријепоље је до сада заменила 2.600 живиних и натријумових светиљки ЛЕД светиљкама и поставила 200 нових ЛЕД светиљки. Преостало је још 1.000 натријумових и живиних светиљки да се замени, а такође и да се постави 700 нових.

Ова мера је приоритизована као кључна зато што се постиже енергетска ефикасност,

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број замењених светиљки – базна вредност: 2.600; циљна вредност: 3.600
- Број нових светиљки – базна вредност: 200; циљна вредност: 900

Мера 9.5: Замена стубова јавне расвете

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што је одређени број стубова у јако лошем стању, нарочито на магистралном путу од Шеховића поља до Пљеваљске петље.

У оквиру ове мере спровешће се замена стубова јавне расвете према дефинисаним приоритетима.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	15.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарство
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције.
Други учесници у спровођењу:	Одељење за ЛЕР
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број замењених стубова
- Број нових стубова

Мера 9.6: Увођење система даљинског управљања јавном расветом

Опис мере:

Сврха ове мере је да се уведу контрола јавног осветљења као решење које омогућава даљинско управљање, односно укључење и искључење група или појединачних светиљки. Контрола треба да омогући двосмерну комуникацију, могућност слања команде, али и пријема информација о тренутном статусу светиљки, као и потврду да је команда извршена. Овај систем треба да омогући смањене трошкове одржавања - када дође до квара, нелегалног прикључења на напојну мрежу, односно преоптерећења.

У оквиру мере спровешће се следеће:

- прилагођење постојећих ормана систему даљинског управљања
- прилагођење постојеће мреже систему даљинског управљања
- евентуална доградња нових ормана
- формирање центра за контролу и надзор системом јавне расвете.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	20 милиона динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	Одељење за ЛЕР, ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Уведен систем даљинског управљања јавном расветом – циљна вредност: 1

Мера 9.7: Унапређење садржаја на јавним површинама

Опис мере:

У оквиру ове мере поставиће се мобилијари (клупе, канте за отпатке, соларни и други пуњачи, инфо-табле са „тач-скрином“, инфо пултови, фонтане, чесме за пиће) на јавним површинама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број јавних површина са унапређеним садржајем
- Површина јавних површина са унапређеним садржајем (м²)

Мера 9.8: Реконструкција, ревитализација и подизање нових јавних зелених површина

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што доприноси уређењу јавних површина, побољшању амбијенталне целине града и квалитета живота грађана.

У оквиру ове мере спровешће се завршетак пројектне документације за саобраћајнице у Шеховича пољу и прелазак на леву обалу реке где се предвиђа уређење јавне површине. Завршетак израде пројектно техничке документације Од Сахат куле до манастира Милешева са реконструкцијом целокупне комуналне инфраструктуре и обалоутврде реке Милешевке, где ће се уредити и јавне површине.

Уређење амбијенталног простора излетишта Равне .

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	870.000,00 ЕУР
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Површина нових зелених површина које се одржавају (м²)- 20.000

Мера 9.9: Подизање капацитета ЈКП за обављање комуналних услуга

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што капацитети ЈКП треба да одговарају потребама општине Пријепоље, а нарочито ако се узме у обзир да је планирано повећање јавних зелених површина, постављање мобилијара на јавним површинама и преузимање послова управљања гробљима.

У оквиру ове мере набавиће се опрема за одржавање јавних и зелених површина и за одржавање гробља. У ЈКП „Лим“ ће се формирати нова радна јединица за послове управљања гробљима и ангажовати радна снага у оквиру те радне јединице. Такође је потребно ангажовање нове радне снаге за одржавање зелених и јавних површина (укључујући и мобилијаре).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	5 милиона динара + 10 милиона (за управљање гробљима)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, ЈКП „Лим“, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“, Одељење за ЛЕР
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број набављене опреме
- Број нових запослених

Мера 9.10: Уређење и проширење постојећих и отварање нових гробља

Опис мере:

Опредељење локалне самоуправе је да у наредном периоду управљање постојећим и новим гробљима буде поверено ЈКП „Лим“.

У оквиру ове мере ће се проширити капацитети градског гробља на новим локацијама.

Ова мера ће се у свему спроводити у складу са важећим правилницима.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(биће накнадно дефинисано)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље,
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за урбанизам
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Краткорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број уређених гробаља
- Број нових гробаља

Мера 9.11: Учешће у изградњи прихватилишта за псе

Опис мере

Ова мера је приоритизована као кључна зато што се решава вишедценијски проблем који грађани трпе од паса луталица.

У оквиру ове мере спровешће се активности на изградњи прихватилишта за псе на основу потписаног Споразума о сарадњи општина Прибој и Нова Варош.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	500.000,00 ЕУР
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Изграђено прихватилиште за псе – циљна вредност: 1
- Површина изграђеног прихватилишта за псе

Мера 9.12: Реконструкција зелене пијаце

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што постојећа зелена и робна пијаца нису усклађене са законском регулативом.

У оквиру ове мере прво ће се донети одлука да ли ће се радити само реконструкција постојеће зелене пијаце или ће се постојећи простор искористити и за друге намене (нпр. паркинг места и сл.) или ће се зелена пијаца изместити на другу локацију.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(биће дефинисано након доношења одлуке)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	Краткорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Реконструисана површина (m²)

Приоритетни циљ 10: Унапређење управљања саобраћајем и одржавања саобраћајне инфраструктуре

С обзиром да се општина Пријепоље простире на важним државним путним правцима, постоје основе за будући развој општине. Кроз општину Пријепоље пролазе државни путеви IБ реда (Б23 и Б29), као и државни путеви IIА реда. Државни пут I реда бр. Б23 је примарна веза Пријепоља са осталим регионима наше земље, а преко граничног прелаза Гоступ се остварује веза са Црном Гором. Државним путем I реда бр. Б29, се остварује веза са границом Црне Горе (гранични прелаз „Јабука“ ка Пљевљима), као и

веза са општином Сјеница, преко Аљиновића и Нове Вароши. Планирана је изградња нове деонице (наставка) државног пута II реда бр. А200 од Манастира Милешева до Аљиновића дужине 14,34 км. У укупној дужини категорисаних путева који пролазе кроз територију општине Пријепоље 55,6% је под савременим коловозом. Целокупна дужина државних путева I реда на подручју општине је под савременим коловозом, док је на државним путевима II реда савремени коловоз заступљен са 80,45%, а на општинским путевима са 45,26%. Важна саобраћајна повезаност са Црном Гором се остварује преко међународне, једноколосечне, електрифициране железничке пруге Београд - Бар, на којој се одвија мешовити саобраћај возова за превоз путника и робе, на релацијама у унутрашњем и међународном саобраћају.

Трошкови одржавања постојеће путне мреже и изградње нових саобраћајница имају велико учешће у укупним буџетским трошковима Општине Пријепоље. Издвајање за организацију саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре у 2021. години износило је 312 милиона динара што је 27,08 % укупних буџетских средстава предвиђених за ту годину. Путна мрежа је један од највећих капиталних вредности за општину Пријепоље.

За општину Пријепоље би од изузетног значаја било повезивање са будућим аутопутевима/брзим саобраћајницама.

Положај општине и изузетне погодности кроз фактор најкраћег растојања представљају њене компаративне предности у односу на суседне локалне самоуправе. С тим у вези стратешко опредељење Општине Пријепоље подразумева унапређење планирања и спровођења текућег одржавања и капиталних инвестиција у путну инфраструктуру.

Задатак Општине Пријепоље, као управљача једног дела путне мреже, између осталог је и да очува вредност имовине која јој је поверена. Овај задатак се остварује кроз инвестициона улагања у изградњу, реконструкцију, модернизацију и рехабилитацију путева. Технолошка решења примењена при изградњи савремених путева условљавају потребу за периодичним повећаним улагањем у њихово инвестиционо одржавање. Другим речима ово подразумева одржавање задовољавајућег квалитета током времена уз ефикасно и одрживо финансирање. Унапређење путне мреже може значајно допринети конкурентности целокупне привреде и трговине, развоју туризма, повећању мобилности, регионалном развоју и повећању привредне активности у секторима пољопривреде, индустрије и трговине. На путу остварења наведених циљева важан изазов ће бити решавање наслеђених проблема власништва земљишта на којем су изграђени путеви који су у општој употреби, али нису јавна својина, већ приватна.

Као основа за све друге мере, потребно је институционално, организационо и управљачки решити, односно унапредити процес планирања, као и спровођења текућег одржавања и капиталних инвестиција у путну инфраструктуру

Стратешка опредељења Општине Пријепоље усмерена на повећање безбедности учесника у саобраћају и очување животне средине поред изградње нових деоница, препознају и потребу за модернизацијом делова постојеће путне мреже. Да би се испунили ови циљеви потребно је спровести другачији приступ приликом доношења одлука при инвестирању у путну мрежу, пратећи савремене трендове у управљању путном мрежом и спроводећи нова законска решења из области безбедности саобраћаја и заштите животне средине. Провером стања безбедности на путевима који пролазе кроз територију општине Пријепоље у оквиру овог приоритета ће се радити на обезбеђењу/унапређењу стања критичних деоница/тачака. Поред обнове и

рехабилитације постојећих деоница пута овом мером се предвиђа и модернизација путева изградњом или побољшањем недостајућих садржаја потребних да се задовоље захтеви безбедности и очувања животне средине; побољшање услова саобраћаја на раскрсницама и прикључцима, изградња пешачких стаза ради заштите учесника у саобраћају, побољшање услова одвијања саобраћаја у зонама школа и других објеката са интензивним пешачким саобраћајем, унапређење система за одводњавање...

Узимајући у обзир тренд раста броја путничких аутомобила који оптерећују саобраћајнице, евидентан проблем заступљен у општини Пријепоље је мањак паркинг места. Проблем је посебно изражен у урбаном делу општине у којем се налази седиште различитих пословних субјеката, јавних, образовних и културних установа, и који се карактерише најфреквентнијим саобраћајем. Са циљем решавања овог проблема, општина Пријепоље ће радити на дефинисању система паркирања и изградњи/обезбеђењу нових паркинг места, водећи рачуна о другима аспектима на које саобраћајна инфраструктура има утицај, као што су: безбедност учесника, приступачност, бука, потрошња енергије, заштита животне средине.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p>	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 11.2 До 2031. обезбедити приступ сигурним, приуштивим, доступним и одрживим транспортним системима за све, побољшати безбедност на путевима, пре свега проширењем јавног превоза, с посебном пажњом на потребе оних у стањима рањивости, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица ○ 11.3 До 2030. унапредити инклузивну и одрживу урбанизацију и капацитете за партиципативно, интегрисано и одрживо планирање и управљање људским насељима у свим земљама.
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 14 – Транспортна политика</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број доступних паркинг места	200 (2022.)	400 (2029.)	Извештај Одељења за инвестиције
Издавања из буџета за надокнаде за оштећења на возилима (динара)	2.500.000,00 (2021.)	500.000 (2029.)	Извештај Одељења за инвестиције
Неуτροшена средства из буџета за инвестиције и одржавање саобраћајне инфраструктуре (динара)	120.000.000,00 (2021.)	10.000.000 (2029.)	Извештај Одељења за инвестиције

Мере за постизање Приоритетног циља 10

Мера 10.1: Унапређење планирања и спровођења текућег одржавања и капиталних инвестиција у путну инфраструктуру

Опис мере:

У оквиру ове мере радиће се на утврђивању управљача пута који би имао техничке и кадрoвске капацитете да, поред управљања путевима, ради и на пословима текућег одржавања.

У оквиру ове мере идентификоваће се проблеми на постојећој инфраструктури улица, општинских путева и некатегорисаних путева у насељима и обим њихове изграђености.

На основу идентификованог стања урадиће се планови текућег и капиталног одржавања.

Мера подразумева активности реконструкције, санације и рехабилитације постојећих као и изградње нових путева. У циљу реализације горе поменутих активности посебно ће се ставити акценат на:

- Повезивању територије више месних заједница (заједница насеља) са државним путем, седиштем општине или са суседном општином; Повезивању седишта месне заједнице са државним путем; Повезивању седишта месне заједнице са месном заједницом која је повезана са државним путем или седиштем општине; Могућности прихватања саобраћаја са државних путева у ванредним ситуацијама; Одвијању градско-приградског аутобуског превоза; Могућност кружног повезивања са путем истог или вишег реда; Повезивању два или више насељена места унутар месне заједнице утврђених Одлуком о месним заједницама, са путем вишег реда.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	321.000.000,00 динара на годишњем нивоу (текуће одржавање 100.000.000,00; капитално одржавање 220.000.000,00)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП „Лим“
Период спровођења:	дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Именован управљач пута • Број реализованих планова текућег и капиталног одржавања – циљна вредност: 10

Мера 10.2: Обезбеђење/унапређење стања критичних деоница и тачака саобраћајнице

Опис мере:

У оквиру ове мере радиће се на унапређењу непрегледних раскрсница, уређење и изградња пешачких и бицикличких стаза, уређивање зона школа.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	15 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције (Општинска управа)
Други учесници у спровођењу:	Савет за безбедност саобраћаја
Период спровођења:	средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број обезбеђених/унапређених деоница и тачака саобраћајница

Мера 10.3: Примена система паркирања и изградња/обезбеђење нових паркинг места

Опис мере:

У 2016. години донета је Одлука о паркинг простору којом су дефинисани основни елементи система паркирања. У наредном периоду потребно је донети правилник који ближе дефинише систем паркирања.

Када је у питању изградња/обезбеђење нових паркинг места Планом детаљне регулације Шеховића поље предвиђена су паркинг места у овој зони. У току је израда главног пројекта техничког регулисања саобраћаја за Пријепоље, Бродарево и Коловрат, којим је предвиђено да се у појединим улицама промени режим саобраћаја из двосмерног у једносмерни, чиме ће се стећи услови за повећање броја паркинг места.

У оквиру ове мере ће се изградити и обележити планирана паркинг места.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(биће накнадно дефинисано)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	
Период спровођења:	Средњерочно
Показатељи учинка (опционо):	
	<ul style="list-style-type: none">• Број нових паркинг места

Приоритетни циљ 11: Унапређење и развој социјалних услуга за становништво, са акцентом на рањиве групе становништва

Најзначајнија јавна институција при општини Пријепоље која се бави социјалним питањима и пружањем социјалних услуга је Центар за социјални рад. Центар прати социјалне потребе грађана на подручју општине, предлаже, развија и унапређује превентивне активности, пружа саветодавне и терапеутске услуге и стручну помоћ корисницима социјалне заштите, подстиче, организује и координира добровољни хуманитарни рад у области социјалне заштите. Од посебне важности је стручно ангажовање Центра у домену породично-правне заштите породицама са поремећеним породичним односима, деци без родитељског старања, деци и омладини са поремећајем у понашању и на питању малолетничке делинквенције, затим деци и омладини ометеној у психо физичком развоју, младима - старији малолетници који ступају у брак.

У претходном периоду Општина Пријепоље је значајно унапредила систем социјалне заштите: донета је Одлука о усвајању Стратегије развоја социјалне заштите у општини Пријепоље за период 2021-2025. године, Одлука о социјалној заштити општине Пријепоље као и Правилник о једнократним новчаним давањима које финансира локална самоуправа.

Центар за социјални рад Пријепоље ради на пружању 3 услуге социјалне заштите од којих је једна лиценцирана: помоћ у кући старим и инвалидним особама (лиценцирана услуга), дневни центар и социјално становање у заштићеним условима. И поред тога, због бројних проблема присутних у овој области - ограничених ресурса (људских и материјалних), недовољног броја лиценцираних услуга као и слабе координације између Општине, ЦСР и цивилног сектора, може се констатовати недовољна развијеност услуга социјалне заштите на територији општине. Стога је план Општине Пријепоље да у наредном периоду ради на лиценцирању и повећању обухвата постојећих услуга социјалне заштите, као и на успостављању нових услуга социјалне заштите.

Уз ове две мере, општина Пријепоље ће радити на унапређењу координације и сарадње између различитих актера (ЈЛС са ЦСР и организацијама цивилног друштва), на основу којих ће се унапредити процес идентификовања реалних потреба за услугама социјалне заштите и успоставити ефикаснији систем пружања услуга у складу са реалним потребама социјално угроженог становништва.

Да би нека организација била пружалац услуга социјалне заштите у складу са законском регулативом, потребно је да испуни одређене услове и задовољи прописане критеријуме и стандарде за услугу. Лиценцирање је основни услов за реализацију и пружање услуга

социјалне заштите, који је предвиђен законом. Због тога је у оквиру овог приоритетног циља планирано јачање професионалних компетенција кроз спровођење мере на едукацији потенцијалних и постојећих пружалаца услуга социјалне заштите, за подизање постојећих и подстицање развоја нових знања и вештина у сврху квалитетнијег пружања услуга социјалне заштите.

У оквиру овог приоритетног циља радиће се и на јачању информисаности шире јавности и лица из осетљивих група о услугама које им се пружају на локалном нивоу, а које могу допринети решавању неког од проблема социјалне природе са којим се суочавају. Мера је планирана кроз организовање инфо сесија и кампања за лица из осетљивих група и ширу јавност, како би се сви они благовремено упознали и информисали о потенцијалним начинима решавања неког од својих проблема.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>1 СВЕТ БЕЗ СИРОМАШТВА</p>	<p>Циљ 1: Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.3: Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући и најугроженије, и до краја 2030. обухватити значајан број сиромашних и рањивих.
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 19 – Социјална политика и запошљавање</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број услуга социјалне заштите које се финансирају из локалног буџета	3 (2021. год.)	8 (2029. год.)	Извештај Одељења за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Број корисника услуга дневног центра	45 (2021. год.)	180 (2029. год.)	Извештај ЦСР
Број корисника услуга помоћ у кући старим и инвалидним особама	153 (2021. год.)	250 (2029. год.)	Извештај ЦСР
Број корисника услуге социјално становање у заштићеним условима	19 (2021. год.)	25 (2029. год.)	Извештај ЦСР
Број корисника нових услуга	-	500 (2029. год.)	Извештај ЦСР

Мере за постизање Приоритетног циља 11

Мера 11.1: Повећање обухвата постојећих услуга социјалне заштите

Опис мере:

Сврха ове мере је да се унапреде постојеће услуге социјалне заштите и да се повећа обухват корисника постојећих услуга.

У оквиру ове мере повећаће се обухват корисника за следеће услуге: помоћ у кући, дневни центар за децу и младе са поремећајем у понашању и сукобу са законом и становање у заштићеним условима.

Како би се унапредиле постојеће услуге социјалне заштите и створили услови за развој нових, у Центру за социјални рад формираће се нова организациона јединица - урадиће се измена статута и измена правилника о организацији и систематизацији радних места.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	16.000.000 динара годишње (за постојећи број корисника) + 12.000.000 динара годишње (за нове кориснике)
Могући извори финансирања:	Будет Општине Пријепоље, Донатори, министарства, партиципација корисника
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	ЦСР, Министарство за рад, запошљавање, бор. и соц.питања
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број лиценцираних услуга • Број нових корисника сваке од услуга

Мера 11.2: Успостављање нових услуга социјалне заштите

Опис мере:

Сврха ове мере је да се задовоље потребе корисника и потенцијалних корисника са територије општине Пријепоље, које су идентификоване на основу постојећих података којима располаже Центар и утврђене анализом.

У оквиру ове мере радиће се на успостављању следећих услуга: прихватилиште за одрасле и старије особе, лични пратилац, персонални асистент, услуга „Предах“ и саветовалиште за брак и породицу

За потребе пружања ових услуга неопходна је адаптација/проширење/роконструкција расположивих објеката, међу којима су: објекат на Равнама, просторије Црвеног крста и др. Објекат на Равнама је у поступку озакоњења, након чега је планирана надоградња за потребе прихватилишта за одрасле и старије особе.

У оквиру ове мере радиће се на успостављању следећих услуга: прихватилиште за одрасле и старије особе, лични пратилац, персонални асистент, услуга „Предах“, саветовалиште за брак и породицу. Поред тога, за потребе успостављања нових услуга неопходно је повећање кадровских ресурса, обука пружалаца услуга и лиценцирање за услуге: прихватилиште за одрасле и старије особе, лични пратилац и персонални асистент

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(Финансијска средства потребна за надоградњу и адаптацију постојећих објеката, као и трошкови лиценцирања биће накнадно дефинисана) +55.000.000 динара годишње (за 5 нових услуга)
Могући извори финансирања:	Будет Општине Пријепоље, донатори, средства РС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	ЦСР, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МРЗБСП)
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	

- Број нових услуга – циљна вредност: 5
- Број корисника нових услуга (за сваку од услуга)

Мера 11.3: Унапређење координације и сарадње између различитих актера

Опис мере:

Сврха ове мере је да се унапређењем координације и сарадње између различитих актера социјалне политике унапреде услуге социјалне заштите како би задовољиле потребе корисника

У оквиру ове мере планирано је потписивање протокола о међусобној сарадњи између свих актера социјалне политике и формирање сталног координационог тела, које ће координирати рад између актера, давати смернице за унапређење координације и сарадње и указивати на проблемске тачке, као и давати решења за превазилажење истих.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организационе
Процена потребних финанс. средстава:	200.000 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	ЦСР, здравствене установе, школе, полиција, ПУ, судство, организације цивилног друштва, НСЗ, Црвени крст, медији
Период спровођења:	континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број заједничких иницијатива

Мера 11.4: Организовање едукација за потенцијалне и постојеће пружаоце услуга социјалне заштите

Опис мере:

Сврха ове мере је да се унапреде знања и вештина пружалаца услуга у циљу задовољења потреба корисника услуга социјалне заштите.

У оквиру ове мере планирано је информисање, спровођење обука за постојеће и нове пружаоце услуга социјалне заштите, како у сврху повећања обухвата постојећих, тако и за потребе успостављања нових услуга.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	8 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	ЦСР, МРЗБСП
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број организованих обука
- Број запослених из ЦСР који су прошли едукацију
- Број представника ОЦД који су прошли едукацију

Мера 11.5: Организовање инфо сесија и кампања за лица из осетљивих група и ширу јавност

Опис мере:

Сврха ове мере је да се унапреде знања и подигне свест грађана о потребама корисника услуга социјалне заштите (нарочито осетљивих група) и начину задовољења њихових потреба.

са посебним акцентом на размену знања и искуства свих актера.

У оквиру ове мере планирано је организовање трибина, округлих столова, дељење лифлета, радио, ТВ и интернет презентација, кампања „од врата до врата“ уз ангажовање волонтера и уз учешће, размену знања и информација између свих актера.

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	ЦСР, организације цивилног друштва, МРЗБСП, међународна заједница, едукатори, волонтери
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних инфо сесија • Број спроведених кампања

Приоритетни циљ 12: Стварање услова за побољшање квалитета здравствене заштите

Уредбом о плани мрежа здравствених радника ("Сл.гласник РС ", бр. 5/2020, 11/2020, 52/2020, 88/2020, 62/2021, 69/2021, 74/2021 i 95/2021 предвиђено је оснивање Здравственог центра Пријепоље (ОЈ Дом здравља Пријепоље и ОЈ Општа болница Пријепоље) , а Влада Републике Србије донела је Одлуку о оснивању Здравственог центра Пријепоље.

Тренутно, носиоци здравствене заштите у општини Пријепоље су ОЈ Општа болница Пријепоље и ОЈ Дом здравља Пријепоље, који функционишу у оквиру Здравственог центра Ужице. Болница функционише на регионалном нивоу (покрива суседне општине Нову Варош и Сјеницу) са капацитетом од 170 кревета. Дом здравља Пријепоље на осам локација пружа примарну здравствену заштиту (постоје две здравствене станице и 6 амбуланти у сеоским насељима). Показатељи који одређују здравствену бригу и негу локалног становништва на подручју општине нису на адекватном нивоу. У укупном броју здравствених радника и сарадника у здравственим установама општине Пријепоље у 2020. години, највише је лекара (98), затим стоматолога (7) и један фармацеут. У укупном броју лекара доминирају специјалисти (62,2%), затим лекари опште медицине (22,4%) и лекари на специјализацији (15,3%).

Један од кључних проблема заступљених у овој области на подручју општине се односи на старост објеката у којима се пружају услуге примарне и секундарне здравствене заштите, на којима се дуго година нису примењивале интензивније инфраструктурне мере поправке и санације, што негативно утиче на квалитет пружене здравствене услуге. Предуслов за извођење било каквих радова на реконструкцији, опремању, доградњи је правно-формалне природе и односи се на озакоњење објеката здравствене заштите, а затим и израду пројектно-техничке документације за изградњу, реконструкцију објеката у складу са Законом о планирању и изградњи, што су уједно и прве мере препознате у оквиру овог приоритета.

Овим приоритетним циљем препознате су и мере којима ће се унапредити и очувати здравље грађана општине Пријепоље модернизацијом опреме здравствених установа, путем набвке савремене медицинске и немедицинске опреме, чиме ће се створити могућности раног откривања болести, повреда и других поремећаја здравља, као и за благовремено, делотворно и ефикасно лечење, здравствену негу и рехабилитацију становништва.

Едукација здравствених радника и здравствених сарадника, као и свих осталих учесника у палијативном збрињавању (друштва, породице оболелих, волонтера) од суштинског је значаја за развој палијативног збрињавања. Едукативни програм ће се доносити за све нивое здравствене заштите, а едукацијом је потребно обухватити и оболелог, његову породицу и окружење. Приоритет у едукацији ће се дати и служби кућног лечења и неге. За успешно остваривање палијативног збрињавања неопходно је спровести едукацију друштва на свим нивоима. Да би се палијативна нега пружала у кућним условима, поред едукације особља неопходно је и формирање специјалних тимова за ове потребе, и опремање тимова са адекватном опремом (теренска возила) како би квалитет пружених услуга био на задовољавајућем нивоу, а обухват становништва обухваћен овим услугама повећан.

Јавно здравље за општину Пријепоље је циљ високог приоритета, па ће се у оквиру овог приоритетног циља радити на изради Плана јавног здравља. Планом ће бити дефинисани приоритети, општи и посебни циљеви који садрже мере и активности чија ће реализација допринети унапређењу јавног здравља у областима: физичког, менталног и социјалног здравља становништва; промоције здравља и превенције болести; животне средине и здравља становништва; радне околине и здравља становништва; организације и функционисања здравственог система; поступања у кризним и ванредним ситуацијама. Овим документом биће обухваћена и питања међусекторске сарадње, координације, организације и усмеравања спровођења активности у областима јавног здравља које ће се остваривати заједничким активностима надлежних организационих јединица локалне самоуправе и носилаца и учесника у области јавног здравља, као и праћење рада здравствених служби и здравља становништва на територији општине, праћење стања животне средине, а нарочито воде, ваздуха, земљишта, буке, јонизујућег и нејонизујућег зрачења, као и сва друга питања од значаја за подизање квалитета јавног здравља у складу са законским и подзаконским актима.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>3 ДОБРО ЗДРАВЉЕ</p>	<p>Циљ 3. Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 3.2: До 2030. окончати смртне случајеве који се могу спречити код новорођенчади и деце млађе од 5 година, где ће све земље имати за циљ смањење неонаталне смртности на не више од 12 на 1000 живорођених и смртности деце испод 5 година на не више од 25 на 1000 живорођених; ○ 3.3: До 2030. окончати епидемије АИДС-а, туберкулозе, маларије и занемарених тропских болести и борити се против хепатитиса, болести које се преносе водом и осталих заразних болести; ○ 3.4: До 2030. смањити за једну трећину превремени морталитет од непреносивих болести кроз превенцију и лечење и промовисати ментално здравље и благостање ○ 3.7: До 2031. обезбедити универзални приступ услугама које се односе на полну и репродуктивну здравствену заштиту укључујући планирање породице,
---	---

	информисање и образовање, као и интеграцију репродуктивног здравља у националне стратегије и програме; ○ 3.8: Постићи универзални обухват здравственом заштитом, укључујући заштиту од финансијског ризика, доступност квалитетних основних здравствених услуга и доступност безбедних, делотворних, квалитетних и јефтених основних лекова и вакцина за све.
Преговарачка поглавља ЕУ	Поглавље 28 – Заштита потрошача и заштита здравља

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
% објеката примарне и секундарне здравствене заштите за које је урађена пројектна документација у периоду 2022-2029. (%)	- (2022.)	100 (2029.)	Извештај Одељења за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене и имовинско-правне односе ИЛИ Извештај Одељења за инвестиције
Број превентивних (скрининг) прегледа на годишњем нивоу	22.500 (2019.)	26.000 (2029.)	Извештај ОЈ Дом здравља Пријепоље

Мере за постизање Приоритетног циља 12

Мера 12.1: Подршка озакоњењу објеката примарне и секундарне здравствене заштите

Опис мере:

Ова мера је приоритизирана као кључна, зато што су објекти у којима се пружају услуге примарне и секундарне здравствене заштите веома стари и на њима се, због нерешеног питања озакоњења, дуго нису примењивале интензивније инфраструктурне мере поправке и санације, што негативно утиче на квалитет пружене здравствене услуге.

У оквиру ове мере Општина Пријепоље ће пружити подршку у озакоњењу објеката примарне и секундарне здравствене заштите (објекти Дома здравља, болнице и здравствених станица у Месним заједницама)

Тип мере:

Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финанс. средстава:

7.779.600,00 динара (за ОЈ болница Пријепоље, зграда одељења психијатрије на Чаиру, зграда старог Дома здравља, ЗЦ Коловрат, теретна амбуланта Бабине)

Могући извори финансирања:

Буџет Општине Пријепоље

Одговорност за спровођење (носилац мере):

Локлана самоуправа

Други учесници у спровођењу:

Здравствени центар Ужице (ОЈ Општа болница Пријепоље и ОЈ Дом здравља Пријепоље)

Период спровођења:

Краткорочно до краја 2023.

Показатељи учинка (опционо):

- Број озакоњених објеката примарне здравствене заштите
- Број озакоњених објеката секундарне здравствене заштите

Мера 12.2: Подршка у изради пројектне документације за реконструкцију/изградњу објеката

Опис мере:

У оквиру ове мере Општина Пријепоље ће пружити подршку носиоцима здравствене заштите у изради пројектне документације за изградњу/реконструкцију објеката, како би могли да конкуришу за финансијска средства за извођење радова.

Када је у питању реконструкција објеката планирају се грађевински радови на уређењу екстеријера и ентеријера, као и санација мокрих чворова, кречење болничких просторија и др. грађевински радови на објектима ОЈ Општа болница и ОЈ Дом здравља (за здравствене станице и теренске амбуланте).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10.000.000,00 дин (за ОЈ Дом здравља Пријепоље) дин. (за ОЈ Општа болница)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Здравствени центар Ужице (ОЈ Општа болница Пријепоље и ОЈ Дом здравља Пријепоље)
Период спровођења:	Средњорочно до 2025.

Показатељи учинка (опционо):

- Број објеката примарне здравствене заштите за које је урађена пројектна документација
- Број објеката секундарне здравствене заштите за које је урађена документација

Мера 12.3: Набавка медицинске и немедицинске опреме за превентивне прегледе

Опис мере:

У оквиру ове мере Општина Пријепоље ће обезбедити финансијска средства за набавку медицинске и немедицинске опреме за превентивне прегледе, како би се становништву пружиле услуге превентивне заштите коришћењем модерне технологије.

У оквиру медицинске опреме планирана је набавка ЕКГ апарата, ултразвука, апарата за мерење тензије, стоматолошке машине, набавка расхладних уређаја за чување вакцина и сл.

Код немедицинске опреме планирана је набавка рачунарске и друге опреме која омогућује рад лекара и константну интеграцију болничког информационог система са интегрисаним информационим системима у РС (ИЗИС, РИС и др.). У оквиру немедицинске опреме вршиће се и набавка намештаја за ординације и рад здравствених радника у ПЗЗ.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10.000.000,00 дин
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Здравствени центар Ужице (ОЈ Дом здравља Пријепоље)
Период спровођења:	Средњорочно до 2025.

Показатељи учинка (опционо):

- Број набављене медицинске опреме
- Број набављене немедицинске опреме

Мера 12.4: Подршка стручном усавршавању запослених у примарној и секундарној здравственој заштити

Опис мере:

У оквиру ове мере пружаће се подршка запосленима у примарној и секундарној здравственој заштити како би могли учествовати на стручном усавршавању у земљи и иностранству, а све у сврху унапређења здравствене заштите становништва.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
------------------	------------------------------------

Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Здравствени центар Ужице (ОЈ Дом здравља Пријепоље и ОЈ Општа болница Пријепоље)
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број запослених у примарној здравственој заштити за које је обезбеђена подршка стручном усавршавању
- Број запослених у секундарној здравственој заштити за које је обезбеђена подршка стручном усавршавању

Мера 12.5: Подршка кућном лечењу и палијативном збрињавању

Опис мере:

Сврха ове мере је да се унапреди услуга кућног лечења и успостави услуга палијативног збрињавања.

У оквиру ове мере, Општина Пријепоље ће набавити возила за потребе службе за палијативну негу и збрињавање пацијената и опрему потребну за здравствене раднике који се ангажују по основу палијативне неге.

Изградња објекта за палијативно збрињавање уз зграду одељења неурологије по стандардима чиме би се заокружио процес палијативног збрињавања за такве пацијенте а истовремено омогућило ново запошљавање здравствених радника на тим пословима.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	4.000.000,00 динара + финансијска средства за нови објекат
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Здравствени центар Ужице (ОЈ Дом здравља Пријепоље, ОЈ Општа болница Пријепоље)
Период спровођења:	Средњорочно до 2025.

Показатељи учинка (опционо):

- Број набављених возила – циљна вредност: 2
- Број набављене опреме
- Површина изграђеног објекта (м²)
- Број новозапослених

Мера 12.6: Едукација грађана о здравим стилевима живота

Опис мере:

Ова мера је приоритизована зато што је важно да што већи број становништва води рачуна о здрављу и редовно обавља превентивне прегледе.

У оквиру ове мере радиће се на унапређењу информисаности о важности превентивних прегледа и спречавању болести и онеспособљености кроз организовање здравствено промотивних кампања у сарадњи са медијима на терену.

У оквиру ове мере Општина Пријепоље ће, у сврху унапређења здравствене заштите, а нарочито у домену превентивне здравствене заштите, пружити подршку ОЈ Дом здравља Пријепоље у успостављању превентивног центра, где би се спроводили превентивни прегледи-скрининзи према одговарајућим националним програмима као вид промоције здравља и усвајања здравих стилова живота.

У оквиру ОЈ Дом здравља Пријепоље– Служба за здравствену заштиту одраслог становништва радило је Саветовалиште за оболеле од дијабетеса, које је отворено у оквиру пројекта који је финансиран од стране Министарства здравља. Саветовалиште је опремљено савременом опремом.

Општина Пријепоље ће у оквиру ове мере подржати Дом здравља да настави са радом Саветовалишта финансирањем ангажовања једног вишег дијететичара- нутриционисте

Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Здравствени центар Ужице (ОЈ Дом здравља Пријепоље)
Други учесници у спровођењу:	Локална самоуправа, школе, ПУ, месне заједнице
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број организованих догађаја (едукативних радионица)
- Број медијских догађаја/садржаја (емисија, едукативних рекламних спотова и садржаја)

Мера 12.7: Израда Плана јавног здравља

Опис мере:

У оквиру ове мере израдиће се План јавног здравља општине Пријепоље. Планом ће бити дефинисани приоритети, општи и посебни циљеви који садрже мере и активности чија ће реализација допринети унапређењу јавног здравља у областима: физичког, менталног и социјалног здравља становништва; промоције здравља и превенције болести; животне средине и здравља становништва; радне околине и здравља становништва; организације и функционисања здравственог система; поступања у кризним и ванредним ситуацијама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	3.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ОЈ Дом здравља, ОЈ Општа болница, Црвени крст, ЦСР, Завод за јавно здравље Ужице, организације цивилног удруштва.
Период спровођења:	Средњорочно до 2025.

Показатељи учинка (опционо):

- Урађен План јавног здравља – циљна вредност: 1

Приоритетни циљ 13: Побољшање услова у образовним установама ради задовољења потреба деце свих узраста, а нарочито деце из осетљивих група

Поред чињенице да је предшколско васпитање и образовање један од стратешких опредељења Србије и да су се на овом пољу догодиле позитивне промене у последњих пар година, ситуација је далеко неповољнија на подручју општине Пријепоље. Циљеви на националном нивоу подразумевају повећање обухвата деце ПВО и потпуни обухват деце старије од 4 године укључене у припремни предшколски програм, као и успостављање правичнијег система који омогућава значајно већи обухват све деце а посебно деце из маргинализованих група која остварују право приоритета при упису.

Иако поменути циљеви иду узлазном путањом, исти нису постигнути у потпуности, па је обухват у Србији деце и даље значајно нижи него у земљама ЕУ.

Посматрајући општину Пријепоље сви показатељи који карактеришу ПВО региструју значајно ниже вредности од републичких. Обухват деце ППП у 2020. години износи 80,9% док је за Републику значајно већи (89,8%). Обухват деце узраста 0-3 године предшколским васпитањем и образовањем на подручју општине је у истој години износио 17,8% (у Републици 31,8%), док је обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП предшколским васпитањем и образовањем имао вредност од 42,8% (у Републици 62,6%).

У ПУ „Миша Цвијовић“ у радној 2019/2020. години уписано је 856 деце у 34 групе. Све јаслене и васпитне групе су са уписаном децом 20-100% преко норматива. Самим тим рад се одвија отежано због недостатка простора и васпитног особља. По расписивању конкурса за упис деце у ПУ на листи чекања је остало 242 деце.

У општини Пријепоље постоји 9 основних школа од којих се осам бави општим, а једна музичким образовања. Основне школе се налазе и у местима Доње Бабине, Ивање, Велика Жупа, Селашница и Бродарево и Бостани. Укупна стопа обухвата основним образовањем је у целокупном периоду 2016-2020. година имала опадајући тренд. Из кретања стопе обухвата основним образовањем на нивоу Пријепоља, може се закључити да се у претходних пет година број породица које припадају осетљивим групама повећава. Поред Пријепољске гимназије, у општини постоје Економско-трговинска школа и Техничка школа Пријепоље, са укупно 43 одељења (нема издвојених одељења).

Школске установе се карактеришу неадекватним условима за спровођење наставе. Ради се у веома старим објектима, неприступачним за децу са инвалидитетом, у којима недостају физкултурне сале и игралишта. Додатни проблем школских установа у руралним срединама представља недостатак савремених средстава за рад и интернета.

За остварење овог приоритетног циља, планиране су мере које се односе на изградњу нових, односно доградњу и реконструкција постојећих објеката; повећање безбедности у ПУ, основним и средњим школама; на подизање организационих, кадровских и техничких капацитета ПУ „Миша Цвијовић“; на изградњу и реконструкцију физкултурних сала и игралишта; повећање физичке и информативне приступачности објеката ПУ, основних и средњих школа; опремање школа савременом информационо-комуникационом технологијом што је посебно наглашено за школе у сеоским срединама.

Све учесталије појаве вршњачког насиља међу школском децом намеће и потребу за увођењем видео надзора у школе и школска дворишта, и њихову софтверску повезаност са полицијским станицама, што је предвиђено мером која се односи на повећање безбедности у ПУ, основним и средњим школама.

Општина Пријепоље настоји да негује вредности као што су солидарност, поштовање, уважавање и јачање инклузивног приступа у образовању који омогућава квалитетно образовање за све. <Због тога се једна од предвиђених мера односи на обезбеђивање стручне помоћи наставном кадру у раду са децом са сметњама у развоју.

Негативне демографске прилике са којима се суочава и општина Пријепоље, последњих година су довеле до затварања подручних одељења у сеоским срединама, па је за децу

која су принуђена да похађају наставу ван места становања неопходно обезбедити адекватан превоз, што је још једна од мера предвиђена овим приоритетом.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

<p>4 КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ</p> 	<p>Циљ 4. Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 4.2: До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаци имају приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању како би били спремни за основно образовање. ○ 4.5 До 2031. елиминисати родну неједнакост у образовању и обезбедити једнак приступ свим нивоима образовања и стручном оспособљавању за рањиве групе, укључујући особе са инвалидитетом, аутохтоно становништво и децу у рањивим ситуацијама ○ 4.a Изградити и побољшати образовне установе које су прилагођене деци, особама са инвалидитетом и припадницима различитог пола, као и обезбедити безбедно, ненасиљно, инклузивно и делотворно окружење за учење за све.
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 26 – Образовање и култура</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број објеката предшколског образовања	4 (2020.)	5 (2029.)	ПУ „Миша Цвијовић“
Обухват деце ППП (%)	80,9 (2020.)	99 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Обухват деце узраста 0-3 године предшколским васпитањем и образовањем (%)	17,8 (2020.)	50 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП предшколским васпитањем и образовањем (%)	42,8 (2020.)	75 (2029.)	Аналитички сервис ЈЛС
Процент основних и средњих школа који имају условну фискултурну салу (%)	60 (2022.)	80 (2029.)	Извештаји о раду основних и средњих школа
Број основних школа у којима је постављен видео надзор у односу на укупан број основних школа (%)	80 (2022.)	100 (2029.)	Извештаји о раду основних и средњих школа

Мере за постизање Приоритетног циља 13

Мера 13.1: Изградња/доградња/реконструкција објеката

Опис мере:

Сврха ове мере је да се обезбеди да се у свим објектима ПУ, основних и средњих школа обезбеде адекватни услови и унапреди енергетска ефикасност.

У оквиру ове мере примениће се мере енергетске ефикасности на објектима ПУ, основних и средњих школа, као што су: реконструкција фасаде школске зграде, реконструкција крова зграде, замена столарије, увођење ЛЕД расвете, увођење грејања на ОИЕ и изградња котларнице за ту намену или прикључење на даљинско грејање.

Такође ће се радити на реконструкцији објеката, замени подова, замени котлова и реконструкцији централног грејања.

Тип мере:

Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финанс. средстава:	150.000.000,00 + 100.000.000,00 РСД
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ПУ, основне и средње школе
Период спровођења:	Дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број реконструисаних објеката ПУ
- Број дограђених објеката ПУ
- Број изграђених објеката ПУ
- Број реконструисаних објеката основних школа
- Број дограђених објеката основних школа
- Број изграђених објеката основних школа
- Број реконструисаних објеката средњих школа
- Број дограђених објеката средњих школа
- Број изграђених објеката средњих школа

Мера 13.2: Обезбеђење услова за прелазак на једносменски рад у основним и средњим школама

Опис мере:

У оквиру ове мере урадиће се анализа стања у основним и средњим школама када је прелазак на рад у једној смени у питању – испитаће се потребе за новим капацитетима у складу са демографским кретањима.

У складу са идентификованим потребама приступиће се доградњи/реконструкцији и сл. како би све школе прешле на једносменски рад.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, надлежно министарство, друга министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Основне и средње школе
Период спровођења:	Краткорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број реконструисаних објеката основних школа
- Број дограђених објеката основних школа
- Број изграђених објеката основних школа
- Број реконструисаних објеката средњих школа
- Број дограђених објеката средњих школа
- Број изграђених објеката средњих школа

Мера 13.3: Повећање безбедности у ПУ, основним и средњим школама

Опис мере:

Сврха ове мере је да се повећа безбедност деце.

У оквиру ове мере потребно је увести видео надзор за дворишта, капије и ограде у вртићима.

Поред улагања у систем надзора, у оквиру ове мере ће се радити и на унапређењу сарадње (комуникације, координације) са полицијом, као и са другим актерима.

Такође ће се дефинисати правилник о коришћењу видео надзора у свим образовним установама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
------------------	------------------------------------

Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ПУ, основне и средње школе
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број објеката ПУ у којима је уведен видео надзор 	
Мера 13.4: Подизање капацитета ПУ „Миша Цвијовић“ (организационих, кадровских техничких)	
Опис мере:	
Сврха ове мере је запошљавање стручног кадра и особља који ће помоћи у организацији рада . У оквиру ове мере спровешће се запошљавање нових радника и побољшање функционисања рада вртића	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	45.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ПУ, основне и средње школе
Период спровођења:	Средњорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број новозапослених радника 	
Мера 13.5: Изградња и реконструкција фискултурних сала и игралишта	
Опис мере:	
У оквиру ове мере радиће се на изградњи и реконструкцији фискултурних сала и игралишта, превасходно следеће:	
<ul style="list-style-type: none"> • ОШ „Бошко Буха“ Ивање – изградња фискултурне сале , • ОШ „Михајло Баковић“ – изградња фискултурне сале , • ОШ „Милосав Стиковић“ – санација спортског дворишта , • ОШ „Свети Сава“ – санација спортског дворишта , • Решавање проблема у ОШ у Бродареву – поступити по Решењу Сектора за ванредне ситуације који је наложио мере за отклањање пропуста и недостатака на објекту . 	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	13.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	Основне и средње школе
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број реконструисаних фискултурних сала у основним школама • Број изграђених фискултурних сала у основним школама • Број реконструисаних фискултурних сала у средњим школама • Број изграђених фискултурних сала у средњим школама • Број реконструисаних игралишта 	

- Број изграђених игралишта

Мера 13.6: Повећање приступачности објеката ПУ, основних и средњих школа

Опис мере:

Сврха ове мере је да се обезбеди приступачност и сигурност прилаза објекатима образовних установа у општини Пријепоље.

У оквиру ове мере урадиће се рампе у основним и средњим школама, као и у вртићима. Уређивање (асфалтирање, бетонирање, опремање,...) се прилази и дворишта, улази у зграде (замена врата, уређивање степеништа ...)

Такође ће се уградити лифт у објекат Гимназије.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	5.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	ПУ, основне и средње школе
Период спровођења:	Средњорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број објеката ПУ у којима је повећана приступачност
- Број објеката основних школа у којима је повећана приступачност
- Број објеката средњих школа у којима је повећана приступачност

Мера 13.7: Опремање школа савременом информационо-комуникационом технологијом и неопходном опремом за рад

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што је за обезбеђивање вишег квалитета у области образовања, поред улагања у простор и наставни кадар, неопходно улагање и у опрему и наставна средства (укључујући и непоходне инструменте за музичку школу).

У оквиру ове мере кабинети ће се перманентно опремати савременом ИКТ опремом, као и другим наставним средствима и опремом.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	5.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за друштвене делатности, општу управу и заједничке послове
Други учесници у спровођењу:	Основне школе
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број опремљених школа у сеоском подручју
- Број опремљених школа у градском подручју

Мера 13.8: Обезбеђивање стручне помоћи наставном кадру у раду са децом са сметњама у развоју

Опис мере:

У оквиру ове мере Општина Пријепоље ће ангажовати дефектолога за рад са децом са сметњама у развоју. Такође ће се набавити потребна дидактичка средства за децу.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
------------------	------------------------------------

Процена потребних финанс. средстава:	3.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Основне школе
Период спровођења:	Краткорочно
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број ангажованих дефектолога – циљна вредност: 1 	
Мера 13.9: Обезбеђење адекватног превоза ученика из сеоског подручја	
Опис мере:	
Општина већ поседује минибус који је потребно користити за превоз ученика из сеоског подручја. Поред тога, Општина Пријепоље ће обезбедити финансијску помоћ родитељима за обављање превоза за она сеоска подручја која не могу бити покривена организованим превозом, а размотриће се и могућност ангажовања такси превоза.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	7.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Основне школе, родитељи, такси превозници
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	
<ul style="list-style-type: none"> • Број села/сеоских насеља из којих је обезбеђен превоз 	

Приоритетни циљ 14: Стварање адекватних услова за спорт, рекреацију и живот младих

Главни актер у креирању и спровођењу омладинске политике на територији општине Пријепоље је Канцеларија за младе. У оквиру Канцеларије обављају се послови који се односе на подстицање младих да се организују, удружују и учествују у друштвеним токовима, послови заштите интереса младих и помоћ у остварењу њихових интереса, као и подстицање и остваривање сарадње са омладинским удружењима у њиховом раду. У оквиру Канцеларије за младе функционише и Омладински клуб.

Младима је неопходна подршка, јер није реч само о њиховом бољем животу, већ и о будућности развоја локалне заједнице. Системска, организована и стална подршка младима доприноси осигуравању стабилније и развијеније заједнице, у економском, социјалном и сваком другом смислу, те се стварају услови који младима дају могућност да свој даљи лични и професионални развој виде управо у оквиру своје локалне заједнице.

Незапосленост младих, недовољно развијена мала привреда, инвестиције и одлив младих кадрова представљају увек актуелне економске и друштвене теме. Како је омладинско предузетништво један од модела за решавање наведених проблема, економско оснаживање младих једна је од мера у оквиру овог приоритета. Важно је подржати младе да превазиђу почетничке изазове у пословању и да добре идеје преточе у успешан бизнис. Овом мером се планира пружање стручне, менторске и саветодавне

подршке младима, почев од разраде пословне идеје све до оснивања предузећа. Радиће се на охрабривању и подстицању младих да након завршеног формалног образовања започну сопствени посао. На тај начин отвориће се нова радна места, а млади економски оснажити. Ослањањем на научна сазнања и праћењем трендова посебно у погледу иновација и информационих технологија, даће се допринос на одрживост и дугорочност бизниса. Тиме ће енергија и знање којим располажу млади надоместити недостатак искуства. Препознавши потребу младих да поседују практично знање и релевантне информације за покретање сопственог бизниса прва мера у оквиру овог приоритета се односи на подршку развоју омладинског предузетништва, са фокусом на иновације.

Активне политике запошљавања представљају програме којима локална самоуправа у сарадњи са НСЗ интервенише на тржишту рада са циљем да се помогне незапосленим лицима да пронађу посао и врате се у категорију запослених. Примарни циљ активних политика запошљавања је повећање могућности за запошљавање, као и побољшање усаглашености понуде и потражње, односно послова (слободних радних места) и радне снаге. Активне мере запошљавања обухватају активности усмерене ка унапређењу запошљивости и подстицању запошљавања кроз услуге посредовања у запошљавању; каријерно вођење и саветовање; субвенције за запошљавање; подршку samozapošljavanju; додатно образовање и обуке; подстицаје за кориснике новчане накнаде за случај незапослености; јавне радове. Национална стратегија запошљавања утврђује посебно осетљиве категорије на тржишту рада које треба да буду примарни корисници мера активне политике запошљавања, у коју, поред осталих, спадају и млади. Стога је и општина Пријеполје предвидела подршку мерама активне политике запошљавања за младе, као једну од мера за остварење овог приоритета.

Спортски савез Пријеполје 2020 је савез удружених спортских клубова и друштава, и у складу са Законом о спорту, ради на организовању и развоју спортског образовања, рекреативног спорта, школског спорта, такмичарског спорта. Савез у свом чланству има 24 спортска клуба и удружења. Посебно треба истаћи да Савез ради на окупљању што већег броја жена у оквиру спортских активности, а ту су, пре свега, женски одбојкашки, кошаркашки и рукометни клубови. Један од приоритета Савеза су и деца свих узраста, кроз спровођење активности у сарадњи са школама.

Једна од мера која треба да допринесе унапређењу делатности спорта и одржавања спортских објеката на територији општине Пријеполје је успостављање јавне установе за спорт. Ова установа би обављала послове од јавног интереса и представљала би најважнији сегмент у пружању спортских услуга свим грађанима општине Пријеполје.

Улагања у спорт и спортску инфраструктуру су знатно смањена у последњих пар година. Раније су издвајања за спорт из локалног буџета износила 25 милиона динара. У последње четири године тај износ је опао на 20 милиона. Спортска инфраструктура је веома важан сегмент у области спорта, и неопходан предуслов за стицање здравих животних навика. У Пријеполју постоји 20 отворених спортских терена и 2 велика стадиона - Градски стадион Пријеполје и Фудбалски стадион „Росуље“ Бродарево. Поред стадиона, у Пријеполју постоји и 5 спортских сала од којих је највише у функцији сала градске Гимназије. Према извршеним истраживањима велики број спортских објеката су старије градње. Готови сви објекти се суочавају са проблемима прокишњавања, лошом изолацијом и столаријом, проблемима у снабдевању топлотном енергијом и струјом, дотрајалом спортском опремом и реквизитима, па је у оквиру овог

приоритетног циља планирано да се ради на реконструкцији и изградњи објеката спортске инфраструктуре која ће одговарати потребама одржавања ових спортских игара. У наредном периоду планирана је изградња помоћног терена на Градском стадиону уз пратеће објекте, изградња мини-пич терена на Равнама, изградња спортске сале у Ивању, као и реконструкција постојећих и изградња нових спортских објеката међу којима и игралишта и палатони на отвореном.

У оквиру овог приоритетног циља Општина Пријепоље планира да развојем и применом посебних програма за децу предшколског и школског узраста, као и посебних програма за одрасле, ради на omasовљењу спорта међу својим грађанима. С тим у вези, планирано је да се донесе Одлука о бесплатном бављењем спортом за децу и младе.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

<p>8 ДОСТОЈАНСТВЕН РАД И ЕКОНОМСКИ РАСТ</p> 	<p>Циљ 8: Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 8.5: До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности; ○ 8.6: До 2020. битно смањити удео младих који нису запослени нити у процесу образовања или обуке; ○ 8.6: До 2020. развити и операционализовати глобалну стратегију за запошљавање младих и применити „Глобални пакт за запошљавање“ Међународне организације рада;
<p>9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈЕ И ИНФРАСТРУКТУРА</p> 	<p>Циљ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 9.1 Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на јефтиним и једнаком приступу за све;
<p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p> 	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 11.7 До 2031. омогућити универзални приступ безбедним, инклузивним и приступачним зеленим и јавним површинама, посебно за жене и децу, старија лица и особе са инвалидитетом.

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Учешће младих од 15 до 29 година старости у укупном броју незапослених (%)	16,9 (31.12.2021.)	15 (2029.)	НСЗ, Филијала Пријепоље
Стопа незапослености жена (%)	32,12 (2020.)	30 (2029.)	НСЗ
Стопа незапослености мушкараца (%)	24,31 (2020.)	23 (2029.)	НСЗ
Расходи ЈЛС за стипендије (% од укупних расхода)	0,52 (2021.)	0,9 (2029.)	Извештај Одељења за буџет и финансије
Број условних спортских објеката	4 (2021.)	6 (2029.)	Извештај Спортског савеза Пријепоље 2020
Број активних чланова спортских клубова и удружења	500 (2021.)	700 (2029.)	Извештај Спортског савеза Пријепоље 2020

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број деце и младих – чланова спортских клубова и удружења	800 (2021.)	1.000 (2029.)	Извештај Спортског савеза Пријеполје 2020
Удео девојчица у укупном броју чланова спортских клубова и удружења (%)	30 (2021..)	40 (2029.)	Извештај Спортског савеза Пријеполје 2020
Број радно ангажованих у Канцеларији за младе и Омладинском клубу	2 (2022.)	3 (2029.)	Извештај КЗМ

Мере за постизање Приоритетног циља 14

Мера 14.1: Подршка развоју омладинског предузетништва, са фокусом на иновације

Опис мере:

Ова мера је приоритизирана као кључна зато што је улагање у предузетништво један од начина за решавање проблема незапослености, јер је истраживањима утврђено да повећање стопе предузетништва (власника бизниса) води вишем нивоу запослености и економског раста.

У оквиру ове мере спровешће се обуке за развој људских ресурса (пословна комуникација, вештине, презентације, односи с јавношћу, тимски рад...), организовање курсева (електронско пословање, рад са базама података, пословни енглески...), организовање обука за писање и спровођење пројеката, писање бизнис плана, организовање волонтерског рада. Успоставиће се услуга радне праксе за младе незапослене и младе ОСИ, кроз сарадњу бизнис сектора, институција образовања, Националне службе за запошљавање. Такође ће се обезбедити подстицајна средства за оснивање стартапа.

У оквиру ове мере успоставиће се Каријерни инфо центар за саветовање младих који је функционалан и одржив. Пружаће се подршка развоју малим и средњим предузећима и предузетницима (основаним од стране младих) кроз давање пословних информација и савета, подршка у спровођењу и конкурисању код програма за развој.

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријеполје, буџет Републике Србије, средства домаћих и иностраних донатора
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Канцеларија за младе, Национална служба за запошљавање, организације цивилног друштва
Период спровођења:	Дугорочно, континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број организованих обука
- Број младих укључених у обуке
- Број подржаних младих

Мера 14.2 Подршка мерама активне политике запошљавања за младе

Опис мере:

Ова мера је приоритизирана као кључна зато што је недостатак послова основни проблем у области запошљавања.

У оквиру ове мере спровешће се обуке за тражење посла, обуке за писање CV-а, представљање послодавцу, истраживање тржишта за занимања која су тражена и која су дефицитарна и на основу те анализе правиће се даљи кораци у сарадњи са НСЗ, предузећима и средњим школама.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 динара

Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, надлежна министарства (за запошљавање, привреду, младе, образовање)
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа- Канцеларија за младе
Други учесници у спровођењу:	Национална служба за запошљавање, школе
Период спровођења:	Дугорочно, континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број нових мера активне политике запошљавања • Број младих обухваћених мером (годишње)
Мера 14.3 Јачање капацитета постојећих и подршка оснивању нових омладинских удружења и удружења која се баве питањима младих	
Опис мере:	
Ова мера је приоритизована као кључна зато што побољшање услова за живот и рад младих кроз подизање њихових капацитета и кроз организованији начин функционисања.	
У оквиру ове мере спровешће се неопходне активности које ће мотивисати младе за удруживањем, као и подизање капацитета за припрему и спровођење пројеката који су од значаја за младе.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	500.000,00 на годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори , министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа- Канцеларија за младе
Други учесници у спровођењу:	Школе, НВО
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број подржаних НВО –циљна вредност: 7 (годишње)
Мера 14.4 Подршка за изградњу стамбених јединица за стамбено незбринуте брачне парове	
Опис мере:	
У оквиру ове мере општина ће радити на активностима обезбеђивања локације за изградњу стамбених јединица за брачне парове који нису стамбено збринуте . Поред обезбеђење локације предвиђају се активности инфраструктурног опремања локације (изградња саобраћајница, водоводне, канализационе и електро мреже . Поред тога , општина ће спроводити активности привлачењу инвеститора за исвођење грађевинских радова .	
Тип мере:	
Процена потребних финанс. средстава:	Обезбеђење добара и услуга
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ЈКП Лим , ЕПС
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	

- Број инфраструктурно опремљених локација
- Број збринутих брачних парова

Мера 14.5 Успостављање јавне установе за спорт

Опис мере:

Сврха ове мере је да се успостави јавна установа за спорт која ће бити надлежна за управљање и одржавање спортских терена и објеката.

У оквиру ове мере предвиђени су трошкови за функционисање ове установе, односно трошкови одржавања спортских објеката и терена.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	50 милиона динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Новооснована јавна установа за спорт.
Период спровођења:	Краткорочно – оснивање јавне установе Континуирано (за функционисање)

Показатељи учинка (опционо):

- Успостављена јавна установа за спорт – циљна вредност: 1

Мера 14.6 Изградња спортског центра у Хашимбеговића пољу (Изградња помоћног терена на Градском стадиону уз пратеће објекте)

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што ће побољшати услове за развој спорта у општини Пријепоље .

У оквиру ове мере спровешће се следеће активности : припрема пројектно техничке документације и изградити се нови спортски објекти (спортски терени, балон хала и др.).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	900.000,00 евра
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарство , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Спортски савез
Период спровођења:	дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број изграђених објеката – циљна вредност: 1
- Број нових терена – циљна вредност: 1

Мера 14.7 Изградња мини-пич терена на Равнама

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што обогаћује садржај за спортске активности за децу и младе. У оквиру ове мере спровешће се израда документације и изградити терен .

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	7.000.000,00 динара

Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори , министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Спортски савез Пријепоље
Период спровођења:	дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Површина изграђеног терена (м²) - 800
Мера 14.8 Изградња спортске сале у Ивању	
Опис мере:	
<p>Ова мера је приоритизована као кључна зато што омогућава деци која похађају основну школу у Ивању да имају квалитетну наставу у оквиру предмета физичко васпитање. Такође, обогаћује спортски садржај локалне заједнице која ће је користити у одређеним условима.</p> <p>У оквиру ове мере спровешће се урадиће се пројектна документација, извести радови и набавити адекватна опрема.</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	100.000,00 евра
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	ОШ „Бошко Буха“
Период спровођења:	дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Површина изграђене хале (м²) • Број нових терена – циљна вредност: 1
Мера 14.9 Изградња/реконструкција спортске инфраструктуре	
Опис мере:	
<p>Ова мера је приоритизована као кључна зато што побољшава услове за бављење спортом и утиче на побољшање квалитета живота .</p> <p>У оквиру ове мере потребно је реконструисати постојеће терене (нпр. ОРСИ, фудбалске стадионе у Пријепољу и Бродареву , терене у Парку народних хероја, изградња базена итд.) на подручју општине Пријепоље.</p>	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	750.000,00 евра
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Спортски савез Пријепоље
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број реконструисаних објеката спортске инфраструктуре – циљна вредност: 3 • Број новоизграђених објеката спортске инфраструктуре – циљна вредност: 1 • Број нових терена – циљна вредност: 2
Мера 14.10 Изградња спортских терена и полигона на отвореном	

Опис мере:

Ова мера је приоритизована као кључна зато што побољшава услове живота свих категорија домаћинстава. У оквиру ове мере радиће се на изградњи спортских терена и полигона на отвореном у насељима, у сеоском подручју за потребе бављења рекреативним спортом деце, младих, одраслих и старијих. Приоритет ће се дати у оним насељима и сеоском подручју где не постоје јавни терени тог типа.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	400.000,00 евра
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	Спортски савез Пријепоље 2020, новооснована јавна установа за спорт
Период спровођења:	дугорочно

Показатељи учинка (опционо):

- Број нових спортских терена на отвореном – циљна вредност: 3
- Број нових полигона на отвореном – циљна вредност: 10

Мера 14.11 Организовање спортских активности и садржаја за децу предшколског и школског узраста по посебном програму

Опис мере:

У оквиру ове мере ће се спроводити посебни програми за децу предшколског и школског узраста за које ће Општина Пријепоље кроз јавни позив дефинисати циљеве, односно очекиване резултате. Ови програми ће бити финансирани из буџета који је опредељен за спорт.

Тип мере:	Подстицајна
Процена потребних финанс. средстава:	1.500.000 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Учесници јавног позива
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број реализованих посебних програма
- Број деце укључене у посебне програме (број дечака и број девојчица)

Мера 14.12 Организовање спортских активности и садржаја за одрасле по посебном програму

Опис мере:

У оквиру ове мере ће се спроводити посебни програми за одрасле за које ће Општина Пријепоље кроз јавни позив дефинисати циљеве, односно очекиване резултате. Ови програми ће бити финансирани из буџета који је опредељен за спорт.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	500.000 динара годишње
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Учесници јавног позива

Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо): <ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих посебних програма • Број одраслих укључених у посебне програме • Број жена укључених у посебне програме • Број 65+ укључених у посебне програме 	

Приоритетни циљ 15: Развој културних садржаја и побољшање информисања грађана

Пријепоље је подручје богато културно-историјским споменицима и знаменитостима различитих култура почев од старог Рима па до данашњих дана, са бројним културним добрима под заштитом државе и бројним културним манифестацијама. Установе културе које негују и развијају културну понуду, традицију, уметничке садржаје јесу Дом културе Пријепоље, Библиотека „Вук Караџић“ и Музеј у Пријепољу.

На основу прецизних анализа садашњег стања у култури, полазећи од чињенице да је друштвени развој заједнице утемељен на савременом културном стваралаштву и богатом културном наслеђу, култура је препозната као посебан приоритет, са тежњом да се у наредном периоду створи подстицајно окружење погодно за деловање свих субјеката у култури кроз продуктивну сарадњу појединачних и колективних учесника у културном животу и уважавање њиховог заједничког доприноса култури.

Један од највећих проблема система културе у општини Пријепоље је несразмерна развијеност инфраструктуре објеката установа културе, недостатак адекватних и наменски грађених објеката за установе културе и њихова слаба и неадекватна опремљеност; затим недостатак простора за базичне делатности установа културе, какви су, на пример, депои у музејима. Наведени проблеми непосредно утичу на продукцију у савременом стваралаштву и заштиту културног наслеђа, као и на развој културних потреба и равноправно учешће грађана у културном животу. У том смислу постоји потреба за улагањима у установе културе кроз изградњу/реконструкцију објеката, што је уједно и прва мера дефинисана у оквиру овог приоритета.

Културно наслеђе представља јединствену и незаменљиву културну вредност у општини Пријепоље, и као продукт вишевековног процеса настанка једне културе, представља идентитет њених становника. Стога је брига о очувању културног наслеђа, као необновљиве и јединствене заоставштине, кроз уређење и заштиту културних добара, једна од мера препозната овим приоритетом.

Интерсекторска сарадња установа културе је важан чинилац за бољу промоцију културе, традиције, вере, историје, језика, писма и за подизање нивоа културних дешавања у локалној заједници, па ће се у наредном седмогодишњем периоду радити и на унапређењу сарадње између установа културе.

Посебна пажња ће бити усмерена на постизање високих уметничких домета, стварање услова за експеримент и иновације и унапређење продукције у јавним установама културе. Иновацијама се даје допринос да развој културе постане видљивији, а такође поставља грађане у центар развоја иновативних процеса, дозвољавајући им да сами

креирају иновације. Ради одржавања и постизања шире препознатљивости културних програма и манифестација, потребно је континуирано богаћење садржаја иновативним идејама и њихова адекватна промоција која одговара потребама циљних група, пре свега у погледу ИКТ, технике и дигитализације. У складу са претпостављеним развојем информационог друштва, мером у оквиру овог приоритета, се тежи да примена информационо-комуникационих технологија постане општи интерес у култури, а да интернет постане главно средство представљања културног наслеђа. Дигитализација у култури одговара на савремене изазове развоја технологија и комуникацијских система, и од великог је значаја за истраживање, заштиту, представљање и интерпретацију културног наслеђа и савременог стваралаштва. Мером у оквиру овог приоритетног циља обезбедиће се развој дигиталних каталога културног наслеђа, превођењем из аналогне у дигиталну форму објеката културног наслеђа и одговарајуће документације о културном наслеђу; дуготрајно чување дигитализованог културног наслеђа, обезбеђивање трајног и поузданог приступа дигитализованој грађи; мултимедијално представљање дигитализованог културног наслеђа и сл. Да би дошло до остварења овог приоритета планиран је развој апликација, платформи и других мултимедијалних решења у области културног наслеђа и савременог стваралаштва, које за циљ имају едукацију, представљање, управљање и развој културе, уметности, очувања наслеђа и развој културних индустрија.

Само свеобухватним захватом на уређењу културне делатности, где међу најважније елементе спада едукација и подизање нивоа професионализма кадрова који обављају културну делатност, могу се постићи жељени циљеви. Посебна мера биће усмерена на подизање нивоа општих и специфичних знања, вештина и способности запослених у области културе, наглашавајући знање и вештине на пољу савремене продукције и промоције културних садржаја и вредности. Установе културе у којима ће се спроводити дигитализација културног наслеђа и савременог стваралаштва треба да, поред савремене опреме, поседују и компетентне кадрове који ће бити у стању да реализују одговарајуће пројекте и успоставе сарадњу са другим учесницима у процесу.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>4 КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ</p>	<p>Циљ 4: Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности за целоживотно учење.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 4.7: До краја 2030 обезбедити да сви ученици/це стекну знања и вештине потребне да се унапреди одрживи развој, између осталог и путем едукације за одрживи развој, одрживе стилове живота, људска права, родну равноправност, као и за промовисање културе мира и ненасиља, припадности глобалној заједници и поштовања културне разноликости и доприноса културе одрживом развоју.
 <p>11 ОДРЖИВИ ГРАДОВИ И ЗАЈЕДНИЦЕ</p>	<p>Циљ 11. Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 11.4 Појачати напоре да се заштити и очува светска културна и природна баштина
<p>Преговарачка поглавља ЕУ</p>	<p>Поглавље 26 – Образовање и култура</p>

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
Број програма (ликовне и научно-истраживачке делатности)	34 (2019.)	45 (2029.)	Извештаји установа културе
Број посетилаца културних програма	3.620 (2019.)	5.500 (2029.)	Извештаји установа културе
Број корисника библиотеке	4.361 (2021.)	4.500 (2029.)	Извештај Јавне библиотеке

Мере за постизање Приоритетног циља 15

Мера 15.1: Изградња/реконструкција и озакоњење објеката установа културе

Опис мере

Ова мера је приоритизована као кључна зато што треба побољшати услове за рад запослених, посетиоца и створити боље услове за извођење програма.

У оквиру ове мере планирана је поправка грејања/климатизација у галеријама музеја и вентилација у депоу музеја, уградња покретне тенде – наткривање лапидаријума музеја, опремање простора за превентивну конзервацију, поправка и реконструкција некадашњег музеја на Јабуци - уколико се реши имовинско-правни статус, уградња видео надзора на Кући Јусуфагића и иницирати почетак израде пројектно техничке документације за изградњу зграде културног центра у Бродареву .

За наведене радове постоји делимична документација.

У оквиру ове мере неопходно је да се реши проблем недостатка простора за депо, канцеларијски простор, читаонице, магацин за Јавну библиотеку.

Изналажење адекватне локације за изградњу зграде за Библиотеку „Вук Караџић“, идејни пројекат и израда пројектно-техничке документације у складу са Правилником о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности" (Службени гласник РС", број 39 од 30. априла 2013).

- Простор за адекватан смештај библиотечко-информационе грађе (грађа у слободном приступу, магацински простор-депои, грађа која се чува под посебним условима..)
- Простор за читаоницу (одрасли, деца, млади – различите врсте потреба)
- Простор за рад запослених (канцеларијски простор)
- Простор за одржавање јавних скупова и изложбени простор
- Доступност простора особама са инвалидитетом
- Тоалети, гардероба итд.

При планирању изградње или адаптације библиотеке треба обезбедити довољно простора за смештај библиотечких збирки, одговарајући читалачки простор за одрасле, децу и младе, простор за рад библиотечко-информационих стручњака, простор за одржавање јавних скупова, простор за информационо-комуникациону опрему, довољно простора за неометано кретање корисника и библиотечко-информационих стручњака, доступност библиотеке за особе са инвалидитетом, простор за одмор корисника и библиотечко-информационих стручњака, простор за техничке службе библиотеке, гардеробе и тоалете за кориснике и библиотечко-информационе стручњаке, лифтове у које се могу сместити инвалидска или деčја колица.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	(Биће накнадно дефинисано)
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Одељење за инвестиције
Други учесници у спровођењу:	Установе културе
Период спровођења:	Дугорочно
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број реконструисаних објеката

- Број изграђених објеката

Мера 15.2: Уређење и заштита културних добара

Опис мере

Ова мера је приоритизована као кључна зато што је неопходно очувати аутентичност културно-историјског наслеђа, заштити га од пренамене и отуђења.

Културна добра представљају ствари и творевине материјалне и духовне културе од општег интереса, које уживају посебну заштиту државе.

У оквиру ове мере планирано је идентификовање покретних и непокретних културних добара, њихова класификација, валоризација, упис у регистар културних добара, утврђивање мера заштите. Рестаурација, конзервација и презентација културних добара која су већ уписана у регистар.

Заштита културних добара никада се не завршава и она подразумева редовно праћење стања и предузимање потребних мера заштите.

Документација се ради по потреби - у тренутку предузимања потребних/ неопходних мера заштите.

У оквиру ове мере планирана је сарадња са надлежним заводима за заштиту споменика културе у циљу предузимања мера заштите, чувања и презентације (Средњовековни град Милешевац и остали утврђени и евидентирани споменици културе).

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	300.000.000,00 динара 80.000.000,00 динара
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, средства РС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа,
Други учесници у спровођењу:	Установе културе, републичке институције надлежне за утврђивање културних добара, ТО, НВО, удружења и појединци
Период спровођења:	дугорочно - преко 10 година

Показатељи учинка (опционо):

- Број уређених културних добара
- Број заштићених природних добара

Мера 15.3: Интензивнија сарадња између установа културе, Општинске управе и других актера у локалној заједници

Опис мере

Сврха ове мере је да се интензивира сарадња између установа културе и Општинске управе како би се подигао квалитет културног садржаја, унапредила разноврсност културне понуде и повећало интересовање грађана за културна дешавања.

У оквиру ове мере одржаваће се континуирана сарадња између установа културе и Општинске управе, спроводити заједнички програми и промоција.

Поред сарадње између установа културе и Општинске управе, у оквиру ове мере радиће се на унапређењу сарадње и са другим актерима у локалној заједници, као на пример: ТО Пријепоље, ПУ, основне и средње школе и др.

У оквиру ове мере планирано је организовање различитих заједничких програма, научно тематских скупова, изложби и радионица.

Тип мере:	Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара – на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу:	Установе културе, ТО Пријепоље, ПУ, основне и средње школе
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број заједничких програма • Број заједничких канала промоције
Мера 15.4: Примена иновација у раду установа културе и промоцији програма и садржаја	
Опис мере	
Ово мером је планирана набавка нове дигиталне опреме, обука запослених за коришћење исте а све са циљем пружања боље услуге корисницима.	
У оквиру ове мере планирано је следеће:	
<ul style="list-style-type: none"> • Набавка опреме за дигитализацију • Израда е-каталога • Примена софтверских решења • Примена дигиталног маркетинга и нових иновативних решења у промоцији 	
Сврха ове мере је већа заштита, видљивост и доступност грађе о културно-историјском наслеђу.	
У оквиру ове мере планирано је поштовање Закона о култури, музејској делатности и културном наслеђу и препорука за наставак процеса дигитализације.	
Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	3.000.000,00 динара на горишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори, министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Установе културе
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број набављене опреме • Број набављених софтвера
Мера 15.5: Развој људских ресурса ангажованих у култури	
Опис мере	
У оквиру ове мере радиће се на усавршавању постојећег кадра како би могла да се примене иновативна решења у раду и промоцији. Планирана је стручна едукација, семинари и уже стручне специјализација.	
Такође ће се запослити кадрови чије компетенције одговарају потребама установама културе и савременим трендовима.	
Сврха ове мере је планско усавршавање делатности у циљу унапређења запослених у култури са циљем повећања капацитета установа културе.	
Тип мере:	Информативно-едукативна
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Установе културе
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	

- Број запослених који су похађали стручно усавршавање
- Број новозапослених

Мера 15.6: Побољшано информисање грађана

Опис мере је приоритетизована као кључна јер је неопходно унапредити информисање грађана.

У оквиру ове мере радиће се на побољшању процеса и квалитета информисања грађана о свим јавним дешавањима, догађајима као и о правима и обавезама грађана у друштвеној сфери деловања и др. То ће се остварити кроз побољшану промоцију, бољу сарадњу општине са медијима и невладином сектору

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	10.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Будет Општине Пријепоље
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Медији, институције културе
Период спровођења:	Континуирано
Показатељи учинка (опционо):	<ul style="list-style-type: none"> • Број прилога у електронским и штампаним медији

Приоритетни циљ 16: Унапређење квалитета и повећање доступности јавних услуга

У циљу развоја модерних и брзих механизма испоруке јавних услуга и повећања доступности јавних услуга планиране су мере и активности за дигитализацију података и услуга, покривања територије широкопојасним и бежичним интернетом, техничко опремање и повећање компетенција запослених у градским управама и месним заједницама за коришћење система.

Веза са „Циљевима одрживог развоја“ и преговарачким поглављима ЕУ

 <p>9 ИНДУСТРИЈА, ИНОВАЦИЈЕ И ИНФРАСТРУКТУРА</p>	<p>Циљ 9. Изградити отпорну инфраструктуру, промовисати инклузивну и одрживу индустријализацију и подстицати иновације</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9.ц Значајно повећати приступ информационим и комуникационим технологијама и уложити напоре да се обезбеди универзалан и приуштив приступ интернету у најмање развијеним земљама до 2031.
Преговарачка поглавља ЕУ	Поглавље 10 – Информационо друштво и медији

Показатељи учинка (индикатори)

Показатељ учинка (индикатор) са јединицом мере	Базна вредност у базној години	Циљна вредност у циљној години	Извор провере
% месних заједница које су потпуно технички опремљене	5 (2022.)	20 (2029.)	Извештај месних заједница и локалне самоуправе
Покривеност територије широкопојасним бежичним Интернетом (%)	70 (2022.)	100 (2029.)	Приватни пружаоци услуга интернета на територији општине Пријепоље

Мере за постизање Приоритетног циља 16

Мера 16.1: Дигитализација података и услуга у систему локалне самоуправе

Опис мере

Ова мера укључује дигитализацију података и услуга у систему локалне самоуправе путем приоритетних пројеката као што су увођење савременог информационог система у општинску управу, проширење услуга е-управе и развој услуга на порталу еУправа. Дигитализација података омогућава ефикасно управљање подацима у више система јавних услуга, као што је систем комуналних услуга.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, донатори , министарства
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Јаван управа
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број дигитализованих услуга

Мера 16.2: Унапређење капацитета за испоруку услуга грађанима кроз МЗ

Опис мере

Ова мера подразумева увођење система и софтвера, као и умрежавање месних заједница са општинском управом у циљу ефикасне размене података и информација, као и ефикасне услуге грађанима. Мера подразумева и обуку запослених у месним заједницама за коришћење система комуникације и информисања, као и успостављање процедура за комуникацију са грађанима.

Неопходно је унапређење просторних и техничких капацитета МЗ.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	5.000.000,00 динара на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, Министарства , Донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Локална самоуправа
Други учесници у спровођењу:	Месне заједнице, јавна предузећа и установе
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број опремљених МЗ

Мера 16.3: Унапређење организационе ефикасности управе

Опис мере

Мера подразумева низ активности и пројеката за унапређење ефикасности управа у смислу интерне организације, комуникације и протока информација.

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	1.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства , донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Начелних Општинске управе
Други учесници у спровођењу:	-
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број унапређених процеса

Мера 16.4: Развој компетенција запослених

Опис мере

Мера укључује обуке запослених у општинској управи на различите теме, као што су: Прикупљања, обраде и коришћења дигиталних база података; Канали комуникације, интерна и екстерна комуникација; коришћење специјализованих софтвера за електронску управу и рад јединственог управног места; Привлачење инвестиција и комуникација са инвеститорима; Коришћење портала и дигитална комуникација са корисницима; Едукација администратора у јавној управи на пословима канцеларијско-архивског пословања и у свим областима рада општинске управе; Обуке из осталих области битне за функционисање локалне самоуправе .

Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финанс. средстава:	2.000.000,00 на годишњем нивоу
Могући извори финансирања:	Буџет Општине Пријепоље, министарства, донатори
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Начелник Општинске управе
Други учесници у спровођењу:	Јавна предузећа и установе , НВО
Период спровођења:	Континуирано

Показатељи учинка (опционо):

- Број запослених са унапређеним компетенцијама

Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја

У оквиру овог поглавља представљен је механизам улога, одговорности као и календар активности када је реч о процесу праћења спровођења, извештавања и вредновања усвојеног Плана развоја општине Пријепоље. Наведени процес се спроводи у циљу повећања ефикасности у спровођењу и повећању вероватноће остваривања приоритетних циљева.

Праћење спровођења

Праћење спровођења је континуирана активност, која се спроводи свакодневно током године. За потребе спровођења Плана развоја општине Пријепоље 2022-2029. креиран је институционални оквир са два основна нивоа структуре, а то су:

- координационо тело (доносиоци одлука унутар Општине) и
- носиоци мера дефинисани у оквиру Плана.

Наведена структура врши праћење остваривања приоритетних циљева по учинцима, одступања тј. Разлику (уколико постоји), доноси одлуке за превазилажење насталих одступања, изазова и проблема када је реч о постизању учинака.

Координационо тело има координатора чија улога је прикупљање информација о спровођењу мера и одржавање континуиране комуникације, пре свега између координационог тела и носиоца мера. Додатно, његова улога се односи на детектовање проблема и давање препоруке за решавање истих, праћење усаглашености

средњорочних планова институција са мерама у Плану развоја, припремање материјала, извештавање координационог тела, и обављање административно-техничких послова.

План развоја се спроводи путем средњорочног плана, тј. средњорочни план је алат за операционализацију. Процес прикупљања и обраде података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, као и података о остваривању конкретних показатеља (за мере и циљеве) је одговорност руководиоци одељења, у складу са надлежностима. Подаци се прикупљају из различитих примарних и секундарних извора (дефинисани обрасци за прикупљање од стране носиоца мера, званична статистика, анкете/упитници по потреби).

Када је у питању спровођење Плана развоја, у претходним поглављима утврђени су носиоци мера који су одговорни за спровођење сваке мере појединачно, а носиоци мера ће бити дефинисани и у самом средњорочном плану.

Вредновање

Вредновање је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Плана развоја и степен достизања приоритетних циљева, а спроводи се периодично. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистичких база. Утврђивање степена настале промене спровођењем плана развоја треба да укаже на потенцијалну потребу преиспитивања и унапређења (ревизије) Плана развоја. Вредновање се може вршити интерно и екстерно. Уколико се врши интерно неопходно је формирати посебну комисију. Екстерним путем вредновање се може извршити ангажовањем спољних независних консултаната који ће тај поступак спровести.

Извештавање

Извештавање се реализује кроз извештавање о спровођењу средњорочних планова, извештавајући на тај начин и о спровођењу Плана развоја.

У периоду спровођења Плана развоја, Општина Пријеполје ће израђивати две врсте извештаја, а то су:

- годишњи извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу Плана развоја
- трогодишњи извештај о постигнутим учинцима Плана развоја

Узимајући у обзир чињеницу да ће општина Пријеполје средњорочни план израђивати током 2023. године, а за период 2024-2026, први извештај о спровођењу средњорочног плана биће израђен у марту 2025. године за претходну годину, чиме ће бити израђен и извештај о спровођењу Плана развоја. Први извештај о постигнутим учинцима Плана развоја биће израђен у првом кварталу 2025. а најкасније до јуна наведене године, за претходни трогодишњи период.

Предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја утврђује Општинско веће и исти подноси Скупштини општине (најкасније у року од шест месеци од истека трогодишњег периода спровођења). Након усвајања извештаја о учинцима Плана развоја, Општинско веће, као и Скупштина општине, могу утврдити потребу за

спровођењем ревизије Плана развоја, уз образложење разлога за ревизију. У случају утврђивања потребе, поступак ревизије Плана развоја биће спроведен по истој процедури која је дефинисана и за усвајање Плана развоја.

Листа скраћеница

АД	Акционарско друштво
АПР	Агенција за привредне регистре
ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу
ГИС	Географско информациони систем
ДД	Дечји додатак
ДОО	Друштво са ограниченом одговорношћу
ЕУ	Европска унија
ЗПС	Закон о планском систему
ЗЛС	Закон о локалној самоуправи
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
КУД	Културно уметничко друштво
КУЈУ	Канцеларија за управљање јавним улагањима
ЛАП	Локални акциони план
ЛЕР	Локални економски развој
ЛС	Локална самоуправа
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСП	Новчана социјална помоћ
ОШ	Основна школа
ПВО	Предшколско васпитање и образовање
ППП	Припремни предшколски програм
ПУ	Предшколска установа
РРА	Регионална развојна агенција
РС	Република Србија
РСЛП	Републички секретаријат за јавне политике
РТО	Регионална туристичка организација
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и сарадњу
СКГО	Стална конференција градова и општина
ТО	Туристичка организација
ЦОР	Циљеви одрживог развоја
ЦЗР	Центар за социјални рад
SWOT	Анализа снага, слабости, прилика, претњи

Прилози

Прилог 1 – Анализа у области економског развоја

Прилог 2 – Анализа у области друштвеног развоја

Прилог 3 – Анализа у области инфраструктуре и заштите животне средине

Прилог 4 – Анализа у области пољопривреде и руралног развоја

Прилог 5 – Решење о формирању координационог тима и тематских радних група за израду Плана развоја општине Пријепоље